

NOKIA
N90

CE 168

IZJAVA O USKLAĐENOSTI
PROIZVODA Mi, NOKIA CORPORATION izjavljujemo na svoju isključivu odgovornost da je proizvod RM-42 usklađen sa odredbama sledeće Direktive Saveta: 1999/5/EC. Primerak Izjave o usklađenosti proizvoda možete naći na adresi http://www.nokia.com/phones/declaration_of_conformity/.

Precrtani simbol kante za otpatke sa točkicama označava da se unutar Evropske unije ovaj proizvod mora na kraju svog životnog veka odneti na posebno mesto za prikupljanje otpada. Ovo se odnosi na Vaš uređaj kao i na sva proširenja koja su označena takvim simbolom. Ne odlažite ove proizvode kao neklasifikovani urbani otpad.

Copyright © 2005 Nokia. Sva prava zadržana.

Bez prethodne pismene dozvole društva Nokia zabranjena je reprodukcija, transfer, distribucija ili memorisanje nekog dela ili čitavih sadržaja u ovom dokumentu.

Nokia, Nokia Connecting People i Pop-Port su žigovi ili zaštićeni žigovi firme Nokia Corporation. Ostali nazivi proizvoda i firmi koji se pominju u ovom tekstu mogu biti žigovi ili robne marke njihovih vlasnika.

Nokia tune je audio žig Nokia Corporation.

symbian

This product includes software licensed from Symbian Software Ltd (c) 1998-200(5). Symbian and Symbian OS are trademarks of Symbian Ltd.

Java™ and all Java-based marks are trademarks or registered trademarks of Sun Microsystems, Inc.

Stac®, LZS®, ©1996, Stac, Inc., ©1994-1996 Microsoft Corporation. Includes one or more U.S. Patents: No. 4701745, 5016009, 5126739, 5146221, and 5414425. Other patents pending.

Hi/fn®, LZS®, ©1988-98, Hi/fn. Includes one or more U.S. Patents: No. 4701745, 5016009, 5126739, 5146221, and 5414425. Other patents pending.

Part of the software in this product is © Copyright ANT Ltd. 1998. All rights reserved. US Patent No 5818437 and other pending patents. T9 text input software Copyright (C) 1997-2005. Tegic Communications, Inc. All rights reserved.

MPEG-4

This product is licensed under the MPEG-4 Visual Patent Portfolio License (i) for personal and noncommercial use in connection with information which has been encoded in compliance with the MPEG-4 Visual Standard by a consumer engaged in a personal and noncommercial activity and (ii) for use in connection with MPEG-4 video provided by a licensed video provider. No license is granted or shall be implied for any other use. Additional information including that relating to promotional, internal and commercial uses may be obtained from MPEG LA, LLC. See <<http://www.mpegla.com>>.

Ovaj proizvod je licenciran po MPEG-4 Visual Patent Portfolio License; (i) za ličnu i nekomercijalnu upotrebu informacija koje su kodovane u skladu sa MPEG-4 Visual Standard a od strane korisnika u okviru lične i nekomercijalne aktivnosti, i (ii) MPEG-4 video sadržaja pribavljenih od licenciranih provajdera (snabdevača) video sadržaja. Ovime se ne daje, niti se može podrazumevati licencno pravo za bilo koju drugu vrstu upotrebe. Dodatne informacije uključujući i one koje se odnose na promotivnu, internu i komercijalnu upotrebu mogu se dobiti od MPEG LA, LLC. Vidite <<http://www.mpegla.com>>.

Nokia vodi politiku kontinuiranog razvoja. Nokia zadržava pravo na izmene i poboljšanja bez prethodne najave ma kog od proizvoda koji su opisani u ovom dokumentu.

Ni u kom slučaju Nokia neće biti odgovorna za ma kakav gubitak podataka ili prihoda ili neku posebnu, slučajnu, posledičnu ili indirektnu štetu ma kako da je prouzrokovana.

Sadržaji ovog dokumenta su dati "kao što jesu". Osim ako to ne zahteva odgovarajući propis, ne daju se nikakve garancije, bilo izričite bilo one koje se podrazumevaju, uključujući, ali ne ograničavajući se na njih, i podrazumevajuće garancije komercijalne pogodnosti i pogodnosti za posebnu svrhu, u odnosu na tačnost, pouzdanost ili sadržaj ovog dokumenta. Nokia zadržava pravo na izmenu ovog dokumenta ili na njegovo povlačenje u svako doba bez prethodne najave. Raspoloživost posebnih proizvoda može da varira u zavisnosti od područja. Molimo proverite to kod Vama najbližeg prodavca Nokia-e.

Copyright © 2005 Nokia. All rights reserved.

Kontrola izvoza

Ovaj uređaj može da sadrži robne proizvode, tehnologije ili softver koji podležu zakonima i propisima za izvoz iz SAD i drugih zemalja. Zabranjeno je preusmeravanje suprotno zakonu.

FCC (Federalna komisija za komunikacije)/INDUSTRY CANADA (Industrija Kanade)
NAPOMENA

Vaš uređaj može da prouzrokuje TV i radio smetnje (na primer, kada se koristi u blizini prijemne opreme). FCC (Federalna komisija za komunikacije) ili Industry Canada (Industrija Kanade) mogu zahtevati da prestanete sa korišćenjem svog telefonskog aparata ako se takve smetnje ne mogu eliminisati. Ako Vam je potrebna pomoć, obratite se svom lokalnom serviseru. Ovaj uređaj je usklađen sa delom 15 FCC (Federalna komisija za komunikacije) propisa. Rad je uslovljen time da ovaj uređaj ne prouzrokuje štetne smetnje.

2. izdanje SR, 9238607

Sadržaj

Radi sopstvene bezbednosti	9
---	----------

Vaš aparat Nokia N90	12
-----------------------------------	-----------

Režimi	12
Režim „Poklopac otvoren”	12
Režim „Poklopac zatvoren”	12
Režim „Studio”	13
Režim „Kamera”	14
Osnovni indikatori	14
Stavljanje trake za ručni zglob	15
Konfigurisanje podešavanja	15
Nokia podrška na Vebu	15
Pomoć	16
Sat	16
Podešavanja sata	17
Svetski sat	17
Kontrola jačine zvuka i zvučnika	17
Menadžer datoteka	18
Pregled utroška memorije	18
Malo memorije – slobodna memorija	19
Alatka „Memorijska kartica”	19
Formatiranje memorijske kartice	20
Korisne prečice	20

Personalizovanje aparata	23
---------------------------------------	-----------

Profili – Podešavanje tonova	24
Oflajn način rada	24
Prenos podataka iz drugog aparata	25
Promena izgleda aparata	26
Dopunjeni pasivni režim	26

Upućivanje poziva	28
--------------------------------	-----------

Govorni pozivi	28
Uspostavljanje konferencijske veze	29
Brzo biranje telefonskog broja	29
Biranje glasom	29
Video pozivi	30
Deljenje videa	32
Šta je potrebno za deljenje videa	32
Podešavanja	32
Deljenje video snimaka	33
Prihvatanje poziva	34
Odgovaranje na poziv ili odbijanje poziva	34
Odgovaranje na video poziv ili odbijanje poziva	35
Poziv na čekanju	36

Opcije u toku govornog poziva	36
Opcije u toku video poziva	36
Dnevnik	37
Prethodni	37
Trajanje poziva	37
Paketni prenos	37
Prikaz svih komunikacionih događaja	38

Kontakti (Imenik)..... 40

Memorizirajte imena i brojeve	40
Primarni brojevi i adrese	41
Kopirajte kontakte	41
SIM imenik i drugi SIM servisi	42
Dodajte ton zvona kontaktima	42
Kreirajte kontakt grupe	42
Uklonite članove iz neke grupe	43

Kamera i Galerija 44

Kamera	44
Slikanje u režimu rada Studio	44
Slikanje u režimu rada Kamera	49
Menjanje slika	51
Saveti za pravljenje dobrih fotografija	52
Snimanje video snimaka	53
Menjanje video snimaka	55

Galerija	58
Gledanje slika i video snimaka	59
Albumi	60

Studio.....61

Štampanje slika	61
Izbor štampača	61
Prikaz izgleda štampe	61
Podešavanja štampe	62
RealPlayer	62
Reprodukcija video ili audio snimaka	62
Pravljenje liste numera	63
Bežično strimovanje sadržaja	63
Primanje RealPlayer podešavanja	64
Režiser	65
Pravljenje ekspres muvee spota	65
Pravljenje autorskog muvee spota	65
Podešavanja	66

Poruke67

Pisanje teksta	68
Tradicionalni način unosa teksta	68
Intuitivni način unosa teksta – Rečnik	68
Kopiranje teksta u klipbord	70
Pisanje i slanje poruke	70
Primanje MMS poruka i e-mail podešavanja	72

Primljeno – prijem poruka	73
Multimedija poruke	73
Podaci i podešavanja	74
Veb servisne poruke	74
Moji folderi	75
Poštansko sandučce	75
Otvaranje poštanskog sandučeta	75
Preuzimanje e-mail poruka	75
Brisanje e-mail poruka	76
Raskidanje veze sa poštanskim sandučetom	77
Za slanje – poruke koje čekaju na slanje	77
Pregled poruka na SIM kartici	78
Podešavanja poruka	78
Tekstualne poruke	78
Multimedija poruke	79
E-mail	80
Veb servisne poruke	82
Info servis	82
Podešavanja Ostalo	83

Kalendar84

Kreiranje stavki kalendara	84
Podešavanje alarma kalendara	85
Prikazi kalendara	85
Uklanjanje stavki kalendara	86
Podešavanja kalendara	86

Veb87

Pristup Vebu	87
Primanje podešavanja pretraživača	87
Ručno unošenje podešavanja	87
Prikaz Markeri	88
Ručno dodavanje markera	88
Slanje markera	88
Uspostavljanje veze	88
Bezbednost veze	89
Pretraživanje	89
Pregled sačuvanih strana	90
Preuzimanje i kupovina sadržaja	91
Završetak veze	91
Pražnjenje keš memorije	91
Podešavanja Veba	91

Kancelarija93

Kalkulator	93
Izračunavanje procenata	93
Konvertor	93
Podešavanje osnovne valute i kursa	94
Obaveze	94
Kreiranje liste zadataka	94
Beležnica	95
Diktafon	95

Moje 96

Favoriti – dodavanje prečica	96
Brisanje prečice	96
Časkanje	96
Primanje podešavanja časkanja	97
Povezivanje na čet server	97
Izmene podešavanja časkanja	97
Traženje grupa za časkanje i korisnika	98
Priključivanje čet grupi i njeno napuštanje	98
Časkanje	98
Praćenje i započinjanje konverzacije	99
Čet kontakti	100
Rad sa čet grupama	101
Administriranje čet grupe	101
Podešavanja čet servera	102

Povezivanje 103

Bluetooth veza	103
Podešavanja Bluetooth veze	104
Slanje podataka pomoću Bluetooth veze	104
Uparivanje uređaja	105
Primanje podataka pomoću Bluetooth veze	106
Isključivanje Bluetooth veze	106
Povezivanja sa PC računarom	106
CD-ROM	107

Vaš aparat kao modem	107
Menadžer veza	107
Pregled detalja data veze	108
Daljinska sinhronizacija	108
Kreiranje novog skupa sinhronizacije	109
Sinhronizovanje podataka	110
Menadžer uređaja	110
Podešavanja profila servera	110

Alatke 112

Podešavanja	112
Podešavanja telefona	112
Podešavanja poziva	113
Podešavanja veze	114
Datum i vreme	117
Bezbednost	117
Preusmeravanje poziva	120
Zabrana poziva	121
Mreža	121
Podešavanja proširenja	121
Podešavanja za ekran na poklopcu	122
Glasovne komande	122
Menadžer aplikacija	123
Instaliranje aplikacija i softvera	123
Uklonite aplikacije i softver	124
Podešavanja aplikacija	125

Ključevi za aktiviranje – za rad sa datotekama zaštićenim autorskim pravom	125
---	-----

Rešavanje problema..... 127

Pitanja i odgovori.....	127
-------------------------	-----

Informacije o bateriji 130

Punjenje i pražnjenje.....	130
----------------------------	-----

Smernice za utvrđivanje autentičnosti Nokia baterija.....	130
--	-----

Čuvanje i održavanje 133

Dodatne informacije u vezi bezbednosti 134

Indeks..... 138

Radi sopstvene bezbednosti

Pročitajte ove jednostavne smernice. Njihovo nepoštovanje može da bude opasno ili protivno zakonu. Za više informacija, pročitajte kompletno uputstvo za korisnika.

UKLJUČUJTE KADA JE BEZBEDNO Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba bežičnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

BEZBEDNOST SAOBRAĆAJA JE NA PRVOM MESTU Pridržavajte se svih lokalnih zakona. Neka Vam ruke u toku vožnje uvek budu slobodne za upravljanje motornim vozilom. Vaša prvenstvena briga dok upravljate motornim vozilom treba da je bezbednost saobraćaja.

SMETNJE Svi bežični telefoni mogu da budu podložni smetnjama koje mogu da utiču na radne karakteristike.

ISKLUČITE U BOLNICAMA Pridržavajte se svih ograničenja. Isključite telefon u blizini medicinske opreme.

ISKLUČITE U AVIONU Pridržavajte se svih ograničenja. Bežični uređaji mogu da prouzrokuju smetnje u avionu.

ISKLUČITE PRI TOČENJU GORIVA Ne koristite telefon na mestima za točenje goriva. Ne koristite ga u blizini goriva ili hemikalija.

ISKLUČITE U BLIZINI MESTA MINIRANJA Pridržavajte se svih ograničenja. Ne koristite telefon na mestima gde se odvija miniranje.

UPOTREBLJAVAJTE RAZUMNO Uređaj koristite samo u normalnom položaju onako kako je objašnjeno u dokumentaciji proizvođača. Ne dodirujte nepotrebno antenu.

KVALIFIKOVANI SERVIS Ovaj proizvod smeju da instaliraju ili da popravljaju samo kvalifikovane osobe.

PROŠIRENJA I BATERIJE Upotrebljavajte samo odobrena proširenja i baterije. Ne priključujte nekompatibilne proizvode.

OTPORNOST NA VODU Vaš telefon nije vodootporan. Održavajte ga suvim.

REZERVNE KOPIJE Pravite rezervne kopije ili imajte na papiru sve važne podatke koji se nalaze u telefonu.

PRIKLJUČIVANJE NA DRUGE UREĐAJE

Kod priključivanja na ma koji drugi uređaj, pročitajte bezbednosne instrukcije u uputstvu za korisnika datog uređaja. Ne priključujte nekompatibilne proizvode.

HITNI POZIVI Proverite da li je telefon uključen i da li je na mreži. Tastatura je aktivna samo u režimu „Poklopac otvoren”. Pritisnite taster „End” potreban broj puta da biste obrisali sadržaj na ekranu i vratili se u početni prikaz na ekranu. Unesite broj službe pomoći i pritisnite taster „Poziv”. Dajte svoju lokaciju. Ne prekidajte vezu sve dok vam se to ne dopusti.

O vašem uređaju

Bežični uređaj opisan u ovom uputstvu je odobren za upotrebu u EGSM 900/1800/1900 i UMTS 2100 mreži. Obratite se svom provajderu servisa za detaljnije informacije o mrežama.

Pri korišćenju funkcija ovog uređaja, pridržavajte se svih zakona i poštujte privatnost i legitimna prava drugih osoba.

Kod snimanja i korišćenja slika i video snimaka pridržavajte se svih zakona i poštujte lokalne običaje kao i privatnost i legitimna prava drugih osoba.

Upozorenje: Da bi mogla da se koristi bilo koja funkcija ovog uređaja, osim budilnika, uređaj mora da bude uključen. Ne uključujte ovaj uređaj kada upotreba bežičnog uređaja može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Mrežni servisi

Da biste koristili ovaj telefon neophodna je usluga provajdera bežične telefonije. Rad mnogih funkcija ovog uređaja zavisi od funkcionalnih mogućnosti bežične komunikacione mreže. Ove mrežne servise ne nude sve mreže ili je za njihovo korišćenje neophodan poseban dogovor sa provajderom servisa. Od provajdera servisa ćete dobiti dodatna uputstva za njihovo korišćenje kao i način tarifiranja. Neke komunikacione mreže mogu da imaju ograničenja koja utiču na korišćenje mrežnih servisa. Na primer, neke mreže možda ne podržavaju sve karaktere karakteristične za jezik i usluge. Karakteristike mreže su u ovom uputstvu označene sa

Provajder servisa može da zahteva da se neke funkcije ovog uređaja onemoguće ili da se ne aktiviraju. U tom slučaju, one se neće pojavljivati u meniju uređaja. Vaš uređaj takođe može biti i posebno konfigurisan.

Ta konfiguracija može da obuhvata promene u nazivima menija, redosledu menija i ikonicama. Obratite se svom provajderu servisa za detaljnije informacije.

Ovaj aparat podržava WAP 2.0 protokole (HTTP i SSL) preko TCP/IP protokola. Za neke funkcije ovog uređaja, kao što su MMS, pretraživanje, e-mail i preuzimanje sadržaja preko pretraživača ili putem MMS-a, neophodno je da komunikaciona mreža podržava te tehnologije.

Za raspoloživost i informacije o načinu korišćenja servisa SIM kartice, obratite se prodavcu svoje SIM kartice. To može biti provajder servisa, operator telekomunikacione mreže ili neki drugi subjekat.

Proširenja, baterije i punjaci

Pre vađenja baterije uvek isključite uređaj i iskopčajte punjač.

Proverite broj modela bilo kog punjača pre nego što ga upotrebite sa ovim aparatom. Ovaj aparat može da se koristi kada ima napajanje iz DC-4, AC-3 i AC-4 punjača, kao i iz AC-1, ACP-7, ACP-8, ACP-9, ACP-12, LCH-8, LCH-9 ili LCH-12 punjača kada se koristi sa adapterom za punjač CA-44 koji se isporučuje sa vašim telefonom.

Baterija namenjena za ovaj uređaj je BL-5B.

Upozorenje: Koristite isključivo baterije, punjače i proširenja koja je Nokia odobrila za ovaj dati model. Upotreba bilo kojih drugih tipova može poništiti odobrenje ili garanciju, a može biti i opasna.

Mogućnost nabavke odobrenih proširenja proverite kod svog distributera. Kada isključujete kabl za napajanje bilo kog proširenja, uhvatite i vucite utikač, a ne kabl.

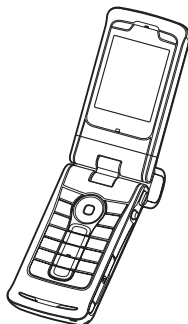
Vaš aparat Nokia N90

Broj modela: Nokia N90-1

U daljem tekstu se navodi kao Nokia N90.

Režimi

Vaš aparat ima četiri mehanička režima koji podržavaju razne situacije: **Poklopac zatvoren**, **Poklopac otvoren** za korišćenje aparata, **Studio** za snimanje video snimaka i fotografija i **Kamera** za snimanje fotografija. Da biste prešli iz jednog režima u drugi okrenite poklopac i pregibnu osu kamere. Novi režim će se aktivirati posle kraće zadržke.

Režim „Poklopac otvoren“

Kada otvorite poklopac automatski se aktivira režim „Poklopac otvoren“: zasvetli glavni ekran, tastatura postane dostupna i možete da pristupite meniju.

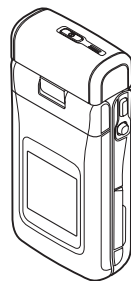
Po meniju možete da se krećete pomoću tastera za pretragu ili navigatora.

Režim „Poklopac otvoren“ se aktivira i kad se poklopac samo delimično otvori. Poklopac se otvara do skoro 150 stepeni, kao što je pokazano na slici. Nemojte silom pokušavati da ga otvorite više.

Režim „Poklopac zatvoren“

Kada se poklopac zatvori, glavni ekran se deaktivira, a počne da svetli ekran na poklopcu. Ako nisu priključene slušalice niti se koristi zvučnik, pozivi koji su u toku se prekidaju. Ako slušate zvuk pomoću plejera, reprodukovanje će biti nastavljeno.

U režimu „Poklopac zatvoren“ ekran na poklopcu omogućava ograničenu funkcionalnost. Na ekranu koji se prikazuje u pasivnom režimu mogu da se prikazuju jačina signala, indikator baterije, logotip operatora, vreme, indikatori statusa i naziv aktivnog načina rada (ako taj način rada nije **Opšti**). Ako slušate

audio snimak, prikazuju se indikator jačine zvuka i informacije o numeru.

Ako tastatura nije zaključana možete da koristite glavni prekidač, navigator i taster za snimanje (za proširene glasovne komande). Da biste izabrali komandu na ekranu, na primer, **Prikaži** i **Nazad**, pomerite navigator da biste istakli željeni tekst, a zatim pritisnite navigator.

Prikazuju se i kalendar, alarmi, obaveštenja o propuštenim pozivima i novoprimljene poruke. Primljene tekstualne poruke i tekstualne i grafičke objekte primljenih multimedija poruka možete videti na ekranu koji se nalazi na poklopcu. Da biste videli ostale tipove poruka, otvorite poklopac i prikazite poruku na glavnom ekranu.

Dolazni pozivi se najavljuju uobičajenim zvukom. Da biste odgovorili na poziv i koristili slušalicu, otvorite poklopac. Da biste odgovorili na poziv i koristili zvučnik, izaberite **Odgov..** Ako su na aparat priključene slušalice, pritisnite taster za odgovor koji se nalazi na njima.

Da biste Vi nekog pozvali ili koristili meni, otvorite poklopac.

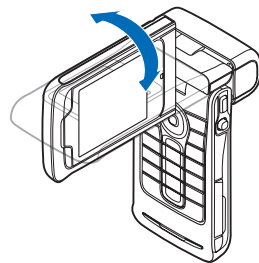
Režim „Studio“

U režimu „Studio“ možete da snimate video snimke, fotografije, menjate video snimke i slike, kao i da šaljete živi video za vreme video poziva . Vidite 'Kamera i Galerija', str. 44 i 'Video pozivi', str. 30.

Da biste aktivirali režim „Studio“, otvorite poklopac pod uglom od 90 stepeni, držite aparat bočno okrenut, i okrenite poklopac nagore tako da glavni ekran bude okrenut prema vama. Aktiviraće se kamera i videćete prizor koji će biti uhvaćen kamerom. Takođe možete okrenuti i pregibnu osu kamere. U režimu „Studio“ kamera se okreće u pravcu od 180 stepeni suprotno smeru kazaljke na satu, a zatvara pod uglom od 135 stepeni u smeru kazaljke na satu. Nemojte silom pokušavati da kameru okrenete više.

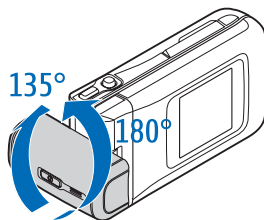
U režimu „Studio“ tastatura nije aktivna. Možete da koristite taster za snimanje, navigator, glavni prekidač, gornje i donje tastere za izbor odmah pored glavnog ekrana, i da biste prekinuli aktivni poziv.

 Upozorenje! U režimu „Studio“ nije moguće pozvati ni službu za pomoć jer tastatura nije aktivna. Da biste pozvali službu za pomoć, aktivirajte režim „Poklopac otvoren“.

Režim „Kamera“

U režimu „Kamera“ lako možete snimati fotografije. Kameru možete da koristite i u toku aktivnog poziva. Vidite 'Kamera i Galerija', str. 44.

Da biste aktivirali režim „Kamera“ okrenite pregibnu osu kamere kada je poklopac zatvoren. Na ekranu poklopcu pojaviće se vizir. Kamera se okreće 180 stepeni suprotno smeru kazaljke na satu, a zatvara pod uglom od 135 stepeni u smeru kazaljke na satu. Nemojte silom pokušavati da kameru okrenete više.

U režimu „Kamera“ možete da koristite taster za snimanje, navigator i glavni prekidač.

Osnovni indikatori

 – Telefon se koristi u GSM mreži.

3G (mrežni servis) – Telefon se koristi u UMTS mreži. Vidite 'Mreža', str. 121.

 – Primili ste jednu ili više poruka u folder **Primljeno** aplikacije **Poruke**.

 – Postoje poruke koje čekaju na slanje u folderu **Za slanje**. Vidite 'Za slanje – poruke koje čekaju na slanje', str. 77.

 – Imate propuštene pozive. Vidite 'Prethodni', str. 37.

 – Prikazuje se ako je za **Tip zvona** postavljeno **Bez zvona**, a za **Zvučni signal poruke**, **Zv. signal časkanja** i **Zv. signal e-mail por.** postavljeno **Isključeno**. Vidite 'Profil – Podešavanje tonova', str. 24.

 – Tastatura telefonskog aparata je zaključana. Vidite „Zaključavanje tastature (blokada tastature)“ u kratkom uputstvu.

 – Imate aktiviran alarm sata. Vidite 'Sat', str. 16.

2 – Koristi se druga telefonska linija. Vidite 'Podešavanja poziva', str. 113.

 – Svi dolazni pozivi su preusmereni na neki drugi broj. Ako posedujete dve telefonske linije, indikator preusmerenja za prvu liniju je **1** i za drugu liniju **2**.

 – Na telefon su priključene slušalice.

 – Na telefon je priključen adapter za slušni aparat.

 – Izgubljena je veza sa Bluetooth slušalicama.

D – Aktivan je data poziv.

 – Na raspolaganju je GPRS ili EDGE veza za paketni prenos podataka.

 – Aktivna je GPRS ili EDGE veza za paketni prenos podataka.

 – GPRS ili EDGE veza za paketni prenos podataka je zadržana. Ove ikonice se prikazuju umesto indikatora jačine signala (prikazuju se u gornjem levom uglu ekrana u pasivnom režimu). Vidite 'Paketni prenos podataka u GSM i UMTS komunikacionim mrežama', str. 115.

 – Na raspolaganju je UMTS veza za paketni prenos podataka.

 – Aktivna je UMTS veza za paketni prenos podataka.

 – UMTS veza za paketni prenos podataka je zadržana.

 – Bluetooth veza je **Uključeno**.

 – U toku je prenos podataka preko Bluetooth veze. Vidite 'Bluetooth veza', str. 103.

 – Aktivna je neka USB veza.

 – Imate pročitane e-mail poruke koja čeka da bude preuzeta u telefon.

 – Imate nepročitane e-mail poruke koja čeka da bude preuzeta u telefon.

Stavljanje trake za ručni zglob

Upertlajte traku, kao što je prikazano na slici, pa je zatim pritegnite.

Konfigurisanje podešavanja

Da biste koristili multimedija poruke, GPRS, Internet i druge bežične servise, konfiguraciona podešavanja u telefonu moraju biti ispravna.

Možda u telefonu već imate instalirana podešavanja svog provajdera servisa, a moguće je i da ih dobijete u obliku specijalne tekstualne poruke. Vidite 'Podaci i podešavanja', str. 74. Za više informacija o raspoloživosti podešavanja obratite se operatoru mreže, provajderu servisa, najbližem autorizovanom Nokia dileru ili posetite odeljak za podršku na Nokia veb sajtu [www.nokia.com /support](http://www.nokia.com/support).

Nokia podrška na Vebu

Na www.nokia.com/support ili na lokalnom Nokia veb sajtu potražite najnoviju verziju ovog uputstva, dodatne informacije, sadržaje za preuzimanje kao i servise koji se odnose na Vaš Nokia proizvod.

Pomoć

Vaš aparat ima pomoć koja se odnosi na trenutni kontekst. Aplikaciji za pomoć možete da pristupite iz neke aplikacije ili iz glavnog menija.

Kada je aplikacija otvorena, da biste pristupili pomoći iz trenutnog prikaza, izaberite **Opcije > Pomoć**.

 Primer: Da biste prikazali uputstva o kreiranju kontakt kartice, počnite da je kreirate, a zatim izaberite **Opcije > Pomoć**.

Da biste, dok čitate uputstva, iz pomoći prešli na aplikaciju koja je trenutno otvorena u pozadini, pritisnite i držite .

Da biste otvorili pomoć iz glavnog menija izaberite **Alatke > Pomoć**. Izaberite željenu aplikaciju da biste prikazali listu tema pomoći. Da biste pretraživali teme pomoći pomoću ključnih reči, izaberite **Opcije > Traži po ključ. reči**.

Da biste, dok čitate jednu temu pomoći, videli i druge srodne teme, pritisnite ili .

Sat

Pritisnite i izaberite **Sat**.

Da biste postavili novi alarm, izaberite **Opcije > Postavi alarm**. Unesite vreme za alarm, pa izaberite **OK**. Kada je alarm aktiviran, prikazuje se indikator .

Da biste isključili alarm, izaberite **Stop**. Kada se alarm oglasi pritisnite bilo koji taster ili izaberite **Odloži** kako biste alarm odložili za pet minuta, kada će se ponovo oglasiti. Ovo možete ponavljati najviše pet puta.

Ako je u vreme podešeno za alarm aparat isključen, on će se automatski uključiti i oglasiti alarmom. Ako pritisnete **Stop**, aparat će Vas pitati da li želite da ga aktivirate. Izaberite **Ne** da biste isključili aparat, ili **Da** da biste mogli da pozivate i primete pozive. **Ne** pritisakajte **Da** kada upotreba bežičnog telefona može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Da biste poništili neki alarm, izaberite **Sat > Opcije > Ukloni alarm**.

Podešavanje sata

Da biste promenili podešavanja sata, u aplikaciji „Sat“ izaberite **Opcije** > **Podešavanja**. Da biste promenili vreme ili datum, izaberite **Vreme** ili **Datum**.

Da biste promenili sat koji se prikazuje u pasivnom režimu, pomerite sadržaj nadole i izaberite **Vrsta sata** > **Analogni** ili **Digitalni**.

Da biste dozvolili da komunikaciona mreža ažurira vreme, datum i časovnu zonu u Vašem telefonu, , pomerite sadržaj nadole i izaberite **Autom. ažuriranje vr.** Da bi se opcija **Autom. ažuriranje vr.** aktivirala, telefon se restartuje.

Da biste promenili ton alarma, pomerite sadržaj nadole i izaberite **Ton alarma sata**.

Da biste promenili status zimskog/letnjeg računanja vremena, pomerite sadržaj nadole i izaberite **Pomeranje sata**. Izaberite **Uključeno** da biste dodali jedan sat na vreme u mestu **Moj trenutni grad**. Vidite 'Svetski sat', str. 17. Kada je aktivirano letnje/zimsko računanje vremena, u glavnom prikazu „Sat“ se prikazuje indikator . Ovo podešavanje nije prikazano ako je uključeno **Autom. ažuriranje vr.**

Svetski sat

Otvorite **Sat** pa pritisnite da biste otvorili prikaz „Svetski sat“. U prikazu „Svetski sat“ možete da pratite vremena u različitim gradovima.

Da biste dodali grad na listu, izaberite **Opcije** > **Dodaj grad**. Unesite početna slova imena grada. Automatski se pojavljuje polje za pretragu i prikazuju se odgovarajući gradovi. Izaberite neki grad. U listu možete dodati najviše 15 gradova.

Da biste postavili svoj trenutni grad, dodite do njega, pa izaberite **Opcije** > **Moj trenutni grad**. Grad se prikazuje u glavnom prikazu „Sat“, a vreme u Vašem telefonu se menja prema tom odabranom gradu. Proverite da li je vreme tačno i da li odgovara Vašoj časovnoj zoni.

Kontrola jačine zvuka i zvučnika

Da biste u toku aktivnog poziva ili slušanja muzike povećali ili smanjili jačinu zvuka, pritisnite odnosno ili pomerite navigator nalevo, odnosno nadesno.

Ugrađeni zvučnik Vam omogućava da slušate i govorite u aparat na kraćem rastojanju a da ne morate da ga držite uz uho, npr. može se nalaziti na obližnjem stolu. Audio aplikacije standardno koristite zvučnik.

Upozorenje: Ne držite aparat uz uho kada je aktiviran zvučnik pošto zvuk može biti preglasan.

Da biste utvrdili položaj zvučnika, pogledajte kratko uputstvo, odeljak „Tasteri i delovi“.

Da biste u toku razgovora koristili zvučnik, započnite poziv, a zatim izaberite **Opcije > Aktiviraj zvučnik**.

Da biste u toku aktivnog poziva ili slušanja muzike isključili zvučnik, izaberite **Opcije > Aktiviraj slušalicu**.

Menadžer datoteka

Veliki broj funkcija ovog telefonskog aparata koristi memoriju za smeštanje podataka. U te funkcije spadaju kontakti, poruke, slike, tonovi zvona, kalendar i obaveze, dokumenta i preuzete aplikacije. Kolika je količina memorije na raspolaganju zavisi od toga koliko je podataka već sačuvano u memoriji telefonskog aparata. Kao dodatni medij za čuvanje podataka možete da koristite memorijsku karticu. Na memorijskim karticama se podaci mogu brisati i čuvati.

Da biste pretraživali datoteke i foldere u memoriji telefona i na memorijskoj kartici (ako je ubačena), pritisnite i izaberite **Alatke > Men. dat.**. Otvara se prikaz memorije telefona (). Pritisnite da biste otvorili prikaz memorijske kartice ().

Da biste premestili ili kopirali datoteke u neki folder, pritisnite i istovremeno da obeležite datoteke, pa izaberite **Opcije > Premesti u folder** ili **Kopiraj u folder**.

Ikone u **Men. dat.**:

Folder,

Folder koji ima neki podfolder.

Da biste pronašli neku datoteku, izaberite **Opcije > Nađi**, izaberite memoriju u kojoj želite da tražite, pa unesite tekst za pretragu koji odgovara imenu datoteke.

Savet! Da biste pregledali različite memorijske jedinice svog telefonskog aparata, možete da koristite Nokia Phone Browser u sklopu paketa Nokia PC Suite. Vidite CD-ROM isporučen u okviru komercijalnog paketa proizvoda.

Pregled utroška memorije

Da biste videli vrste podataka koje imate u telefonu, kao i koliko memorije pojedine vrste podataka zauzimaju, izaberite **Opcije > Detalji o memoriji**. Dođite do **Slobodna m.** da biste videli količinu slobodne memorije u telefonu.

Da biste videli količinu slobodne memorije na memorijskoj kartici, ako je u telefon ubačena kartica, pritisnite da biste otvorili prikaz memorijske kartice, pa izaberite **Opcije > Detalji o memoriji**.

Malo memorije – slobodna memorija

Telefon će Vas obavestiti kada ponestaje memorijskog prostora u memoriji telefonskog aparata i na memorijskoj kartici. Ako vam ponestane memorije telefona dok je pretraživač otvoren, pretraživač će automatski biti zatvoren kako bi deo memorijskog prostora bio oslobođen.

Da biste oslobodili memoriju, prebacite podatke u memorijsku karticu koristeći menadžer datoteka. Markirajte datoteke koje treba premestiti, izaberite **Premesti u folder > Memorijska kartica**, a zatim izaberite folder.

 Savet! Da biste oslobodili memoriju u telefonu ili na memorijskoj kartici, upotrebite funkciju Image Store dostupnu u paketu Nokia PC Suite za prenos slika i video zapisa na kompatibilni PC. Vidite CD-ROM isporučen u okviru komercijalnog paketa proizvoda.

Da biste uklonili podatke i oslobodili memoriju, koristite **Men. dat.** ili odgovarajuću aplikaciju. Na primer, možete ukloniti:

- Poruke koje se nalaze u folderima **Primljeno**, **Nacrti** i **Poslato** u okviru **Poruke**

- E-mail poruke koje su preuzete u memoriju telefona
- Sačuvane Veb strane
- Sačuvane slike, video i audio datoteke
- Kontakt podatke
- Napomene, beleške kalendara
- Preuzete aplikacije. Vidite i 'Menadžer aplikacija', str. 123.
- Sve ostale podatke koji Vam više nisu potrebni

Alatka „Memorijska kartica“

 Napomena: Ovaj uređaj koristi dvonaponsku (1,8/3V) MultiMediaCard (RS-MMC) karticu manjih dimenzija. Da biste obezbedili međusobnu upotrebljivost, koristite samo dvonaponske RS-MMC kartice. Kompatibilnost RS-MMC kartice proverite kod proizvođača ili dobavljača.

Za ovaj aparat koristite samo kompatibilne multimedija kartice (RS-MMC) manjih dimenzija. Druge memorijske kartice, kao što su Secure Digital (SD), ne odgovaraju ležištu za memorijske kartice i nisu kompatibilne sa ovim aparatom. Upotreba nekompatibilne memorijske kartice može da ošteti memorijsku karticu i aparat, a podaci upisani na nekompatibilnu karticu mogu da budu oštećeni.

Držite sve memorijske kartice daleko od dohvata dece.

Pritisnite , pa izaberite **Alatke > Memorija**.

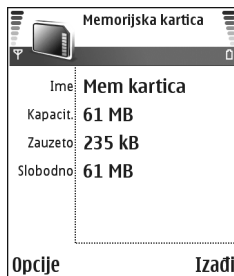
Kao dodatni medij za čuvanje podataka možete da koristite memorijsku karticu. Dobro je da na memorijsku karticu redovno snimate rezervnu kopiju podataka iz memorije telefona. Ovi podaci se kasnije mogu vratiti u telefon. Vidite kratko uputstvo, naslov „Ubacivanje memorijske kartice“.

Memorijsku karticu ne možete koristiti kada je poklopac otvora memorijske kartice otvoren.

 Važno: Ne uklanjajte memorijsku karticu usred rada, kada joj se pristupa. Vađenje kartice u toku rada može da ošteti memorijsku karticu i aparat, kao i podatke koji se nalaze na kartici.

Da biste napravili rezervnu kopiju sadržaja memorije svog telefona na memorijskoj kartici, izaberite **Opcije > Kopiraj mem.tel..**

Da biste rekonstruisali podatke iz memorijske kartice u memoriju telefona, izaberite **Opcije > Rekonst. sa kartice**.

 Savet! Da biste nekoj memorijskoj kartici promenili ime, izaberite **Opcije > Ime mem. kartice**.

Formatiranje memorijske kartice

Kada se memorijska kartica ponovo formatira, svi podaci na njoj se trajno gube.

Neke memorijske kartice se isporučuju već formatirane, a neke zahtevaju formatiranje. Konsultujte se sa prodavcem da li je potrebno da formatirate memorijsku karticu pre njene upotrebe.

Da biste formatirali memorijsku karticu, izaberite **Opcije > Formatizuj karticu**. Izaberite **Da** da to potvrdite. Pošto se formatiranje završi, unesite ime za memorijsku karticu, pa pritisnite **OK**.

Korisne prečice

Koristite prečice kako biste brzo i maksimalno iskoristili funkcije aparata. Potražite odgovarajuće odeljke u ovom uputstvu za korisnika za više detalja o ovim funkcijama.

Prečice za snimanje fotografija

- Pomerajte navigator nagore ili nadole kako biste uvećali, odnosno umanjili objekat.
- Pomerajte navigator da biste ušli u podešavanja **Konfiguracija slike**.

- Pomerite navigator nalevo ili nadesno kako biste promenili režim rada blica.
- Kada snimate fotografiju a želite da snimate novu, delimično pritisnite taster za snimanje.
- Ako ste aktivirali aplikaciju u režimu „Studio“, pritisnite taster za snimanje da biste pokrenuli kameru.

Prečice za snimanje video snimaka

- Pomerajte navigator nagore ili nadole kako biste uvećali, odnosno umanjili objekat.
- Pomerajte navigator da biste ušli u podešavanja **Konfiguracija videa**.
- Ako ste aktivirali aplikaciju u režimu „Studio“, pritisnite taster za snimanje da biste pokrenuli kameru.

Menjanje teksta i listi

- Da biste označili stavku u listi, dođite do nje, pa pritisnite istovremeno i .
- Da biste označili više stavki u listi, pritisnite i držite i istovremeno pritiskajte ili . Da biste okončali označavanje, pustite najpre , a zatim .
- Da biste kopirali i umetali tekst: Pritisnite i držite . Istovremeno pritisnite ili da biste izabrali slova ili reči, odnosno ili da biste izabrali redove teksta. Kako pomerate tekst, tako se taj deo teksta markira. Da biste kopirali tekst u klipbord, držite i pritisnite **Kopiraj**. Da biste deo teksta ubacili u neki dokument, pritisnite i držite , a zatim pritisnite **Umetni**.

Pasivni režim rada

- Da biste prešli sa jedne na drugu otvorenu aplikaciju, pritisnite i držite . Ako ponestaje memorije, telefon će zatvoriti neke aplikacije. Pre zatvaranja aplikacije, telefon memoriše nesačuvane podatke.
- Da biste promenili način rada, pritisnite pa izaberite neki način rada.
- Pritisnite i držite **#** da biste se prebacivali sa načina rada **Opšti** na **Bez zvona**. Ako posedujete dve telefonske linije, onda ćete na ovaj način prebacivati između dve linije.
- Da biste otvorili listu prethodno biranih brojeva, pritisnite .
- Da biste koristili glasovne komande, pritisnite i držite taster za snimanje. Vidite 'Glasovne komande', str. 122.
- Da biste inicirali povezivanje na **Web**, pritisnite i držite . Vidite 'Veb', str. 87.

Za dodatne prečice koje su dostupne u pasivnom režimu, vidite 'Dopunjeni pasivni režim', str. 26.

Zaključavanje tastature (blokada tastature)

- Da biste zaključali: u pasivnom režimu, pritisnite pa zatim *****.
- Da biste otključali: Pritisnite najpre , a zatim *****.
- Da biste zaključali tastaturu u režimu „Poklopac zatvoren“, pritisnite , a zatim izaberite **Blokiraj tastaturu**.

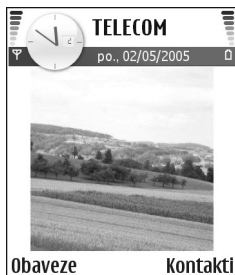
- Da biste uključili osvetljenje ekrana kada je tastatura zaključana, pritisnite .

Pozivanje zvaničnog broja službe pomoći koji je programiran u aparatu može još uvek biti moguće i kada je aktivirana blokada. Unesite broj službe pomoći, pa pritisnite .

Personalizovanje aparata

Provajder servisa može da zahteva da se neke funkcije ovog aparata onemoguće ili da se ne aktiviraju. U tom slučaju, one se neće pojavljivati u meniju aparata. Aparat mora biti namenski podešen za mrežu vašeg provajdera. Ovo konfigurisanje može da obuhvati imena menija, redosled menija i ikone. Obratite se svom provajderu servisa za detaljnije informacije.

- Ako želite da koristite glavni ekran pasivnog režima za brzi pristup najčešće korišćenim aplikacijama, pogledajte 'Dopunjeni pasivni režim', str. 26.
- Ako želite da promenite pozadinsku sliku u pasivnom režimu ili sliku koja će se prikazivati u skrin sejveru, pogledajte 'Promena izgleda aparata', str. 26 i 'Podešavanja za ekran na poklopcu', str. 122.
- Ako želite da tonove zvona prilagodite svom ukusu i potrebama, pogledajte 'Profil – Podešavanje tonova', str. 24.

- Ako želite da promenite prečice dodeljene akcijama pritiskanja tastera za navigaciju i levog i desnog tastera za izbor u pasivnom režimu, pogledajte 'Pasivni režim', str. 112. Prečice tastera za pretragu nisu na raspolaganju ako je aktiviran pasivni režim.
- Da biste promenili sat koji se prikazuje u pasivnom režimu, pritisnite i izaberite **Sat** > **Opcije** > **Podešavanja** > **Vrsta sata** > **Analogni** ili **Digitalni**.
- Da biste promenili ton za alarm sata, pritisnite i izaberite **Sat** > **Opcije** > **Podešavanja** > **Ton alarma sata** i ton.
- Da biste promenili ton za alarm kalendara, pritisnite , a zatim izaberite **Kalendar** > **Opcije** > **Podešavanja** > **Ton al. Kalendara** i ton.
- Da biste umesto pozdravne poruke izabrali tekst ili sliku, pritisnite i izaberite **Alatke** > **Podešavanja** > **Telefon** > **Opšte** > **Dobrodošlica ili logo**.
- Da biste nekom kontaktu dodelili određeni ton zvona, pritisnite i izaberite **Kontakti**. Vidite 'Dodajte ton zvona kontaktima', str. 42.
- Da biste nekom kontaktu dodelili taster za brzo biranje, pritisnite neki numerički taster u pasivnom režimu (**1** je rezervisan za Vašu govornu poštu), pa pritisnite . Izaberite **Da**, a zatim izaberite kontakt.

- Da biste preuredili glavni meni, u glavnom meniju izaberite **Opcije** > **Premesti, Premesti u folder** ili **Novi folder**. Aplikacije koje ređe koristite možete da premestite u foldere, a one koje koristite češće možete da premestite u glavni meni.

Profil – Podešavanje tonova

Da biste podesili i prilagodili tonove zvona, tonove upozorenja i poruku i ostale tonove za različite situacije, okruženja i grupe pozivalaca, pritisnite i izaberite **Alatke** > **Profil**. Ako je trenutno izabran bilo koji profil osim **Opšti**, naziv profila se prikazuje na vrhu ekrana u pasivnom režimu.

Da biste promenili način rada, u pasivnom režimu pritisnite . Dođite do željenog načina rada i izaberite **OK**.

Da biste izmenili način rada, pritisnite i izaberite **Alatke** > **Profil**. Dođite do nekog načina rada, pa izaberite **Opcije** > **Personalizuj**. Dođite do parametra koji želite da promenite i pritisnite da biste otvorili moguće opcije. Tonovi koji se nalaze u memorijskoj kartici su označeni sa . Možete da se krećete po listi tonova i da ih poslušate pre nego što neki ton izaberete. Da biste prekinuli, pritisnite bilo koji taster.

Savet! Kada birate neki ton, modul **Preuz. melodija** otvara listu markera. Možete izabrati neki marker (adresu) i povezati se na neku Veb stranu da preuzmete nove tonove.

Savet! Za informacije o načinu promene tonova upozorenja kalendara i sata, vidite 'Personalizovanje aparata', str. 23.

Da biste kreirali novi način rada, izaberite **Opcije** > **Kreiraj novi**.

Oflajn način rada

Oflajn način rada Vam omogućava da koristite svoj telefon bez povezivanja na bežičnu komunikacionu mrežu. Kada aktivirate **Oflajn** način rada, veza sa bežičnom komunikacionom mrežom se prekida, što vidite po oznaci **X** u indikatoru jačine signala. Stopirani su svi signali bežične telefonije prema i od telefona. Ako pokušate da pošaljete poruke, one se smeštaju u folder „Za slanje“ za naknadno slanje.

Upozorenje: Kada je postavljen način rada „oflajn“ ne možete da upućujete niti da primete pozive; možete jedino da upućujete pozive određenim brojevima sa liste hitnih, niti možete da koristite druge funkcije koje zahtevaju mrežno pokrivanje. Da biste obavili bilo kakav

poziv, neophodno je da aktivirate telefonsku funkciju tako što ćete promeniti način rada. Ako je uređaj zaključan, unesite šifru blokade.

 Upozorenje: Vaš uređaj mora da bude uključen da bi se mogao koristiti **Oflajn** način rada. Ne uključujte ovaj uređaj ako je zabranjena upotreba bežičnih uređaja ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Da biste napustili **Oflajn** režim rada, pritisnite i izaberite **Alatke > Profili**, zatim izaberite drugi način rada, pa **Opcije > Aktiviraj > Da**. Telefon ponovo uspostavlja bežičnu komunikaciju (pod uslovom da je signal dovoljne jačine). Ako je Bluetooth bio aktiviran pre ulaska u **Oflajn** način rada, biće deaktiviran. Bluetooth veza se automatski ponovo aktivira kada napustite **Oflajn** način rada. Vidite 'Podešavanje Bluetooth veze', str. 104.

Prenos podataka iz drugog aparata

Možete da prekopirate kontakte, kalendar, slike, video i audio snimke iz nekog kompatibilnog Nokia Series 60 aparata koristeći Bluetooth vezu.

Možete da koristite svoj Nokia N90 aparat bez SIM kartice. Oflajn način rada se automatski aktivira kada se aparat

uključi bez SIM kartice. To vam omogućava da koristite SIM karticu u drugom aparatu.

Da bi se izbeglo dupliranje stavki, istu vrstu podataka, recimo kontakte, možete da prebacite iz drugog aparata u svoj Nokia N90 aparat samo jednom.

Pre započinjanja prenosa podataka, morate da aktivirate Bluetooth funkciju u oba aparata. Na oba aparata pritisnite i izaberite **Poveziv. > Bluetooth**. Izaberite **Bluetooth > Uključeno**. Svakom aparatu dajte neko ime.

Da biste preneli podatke:

- 1 Pritisnite pa izaberite **Alatke > Prenos** na vašem Nokia N90. Pratite instrukcije koje se prikazuju na ekranu.
- 2 Aparat sprovodi pretragu uređaja koji nude Bluetooth povezivanje. Kada se pretraga završi, izaberite drugi telefon sa liste.
- 3 Od Vas se traži da u svoj Nokia N90 unesete šifru. Unesite neku šifru (dužine od 1 do 16 cifara), pa izaberite **OK**. Na drugom telefonu unesite istu šifru , pa izaberite **OK**.
- 4 Aplikacija **Prenos** se šalje kao poruka u drugi telefon.
- 5 Otvorite tu poruku da u drugi telefon instalirate **Prenos** i pratite instrukcije na ekranu.
- 6 U svom Nokia N90 aparatu izaberite sadržaje, podatke, koje želite da prekopirate iz drugog telefona.

Sadržaj memorije telefona i memorijske kartice drugog telefona se kopira u Vaš Nokia N90 aparat i memorijsku karticu. Vreme kopiranja zavisi od količine podataka koje treba preneti. Kopiranje možete obustaviti, pa ga nastaviti drugom prilikom. Aplikacija **Prenos** se dodaje u glavni meni drugog telefona.

Promena izgleda aparata

Da biste promenili izgled ekrana, na primer, sliku pozadine i ikone, pritisnite i izaberite **Alatke > Teme**. Aktivirana tema je označena sa . U modulu **Teme** možete da objedinjujete elemente iz različitih tema kao i da birate slike iz **Galerija** radi dalje personalizacije teme. Teme koje se nalaze u memorijskoj kartici su označene sa . Teme na memorijskoj kartici nisu na raspolaganju ako memorijska kartica nije ubačena u telefon. Ako želite da koristite teme sačuvane na memorijskoj kartici i kada ona nije ubačena, teme prvo sačuvajte u memoriju telefonskog aparata.

Vidite i 'Podešavanja za ekran na poklopcu', str. 122.

Da biste otvorili vezu pretraživača i preuzeli dodatne teme, izaberite **Preuzim. tema**.

Da biste aktivirali neku temu, dođite do nje, pa izaberite **Opcije > Primeni**.

Da biste prikazali neku temu, dođite do nje, pa izaberite **Opcije > Prikaz**.

Da biste izmenili neku temu, dođite do nje, pa izaberite **Opcije > Izmeni** da biste izmenili naredne opcije:

- **Tapet** – Slika koja će se prikazivati kao pozadina u pasivnom režimu.
- **Ušteda energije** – Način uštede energije na glavnom ekranu: datum i vreme, ili neki tekst koji ste sami napisali. Vidite i **Ušteda ener. posle**, str. 113.
- **Slika za: Favoriti** – Pozadinska slika za aplikaciju **Favoriti**.

Da biste za izabranu temu vratili prvobitna podešavanja, u toku vršenja izmena teme, izaberite **Opcije > Vрати prvobitnu t.**

Dopunjeni pasivni režim

Koristite glavni ekran pasivnog režima za brz pristup aplikacijama koje najčešće koristite. Podrazumevano je da je dopunjeni pasivni režim uključen.

Da biste uključili, odnosno isključili, dopunjeni pasivni režim, pritisnite , izaberite **Alatke > Podešav. > Telefon > Pasivni režim > Dopunjeni pasivni re.,** i pritisnite .

Prikazuje se dopunjeni pasivni režim sa podrazumevanim aplikacijama raspoređenim u gornjem delu ekrana, i stavkama kalendara, obaveza i plejera ispod njih.

Dođite do neke aplikacije ili do neke stavke, pa pritisnite .

Standardne prečice navigatora u pasivnom režimu se ne mogu koristiti kada je aktiviran dopunjeni pasivni režim.

Da biste promenili podrazumevane, primarne, prečice aplikacija:

- 1 Pritisnite , izaberite **Alatke** > **Podešav.** > **Telefon** > **Pasivni režim** > **Apl. dop. pas. režima**, pa pritisnite .
- 2 Istaknite neku prečicu aplikacije pa izaberite **Opcije** > **Promeni**.
- 3 Izaberite neku novu aplikaciju sa liste, pa pritisnite .

Neke prečice su možda fiksne i ne možete ih menjati.

Upućivanje poziva

Govorni pozivi

 Save! Da biste pojačali ili da smanjili jačinu zvuka u toku poziva, pritisnite ili . Ako ste podesili zvuk na **Isključiti zvuk**, nećete moći da podesite zvuk pomoću tastera za pretragu. Da biste podesili zvuk, izaberite **Uk. mik.**, a zatim pritisnite ili .

- 1 U pasivnom režimu, ukucajte telefonski broj uključujući i pozivni broj područja. Pritisnite da biste broj obrisali.

Za međunarodne pozive, pritisnite * dva puta da biste uneli znak + (zamenjuje karakteristični pozivni broj za izlazak u međunarodni saobraćaj), unesite pozivni broj države, pozivni broj područja (po potrebi izostavite nulu) i telefonski broj pretplatnika.

- 2 Pritisnite da biste pozvali broj.
- 3 Pritisnite da biste prekinuli vezu (ili odustali od uspostavljanja veze).

Pritisak na uvek prekida poziv, čak i ako je neka druga aplikacija aktivna.

Aktiviranjem režima „Poklopac zatvoren“ za vreme aktivnog poziva veza će biti prekinuta, izuzev ako niste aktivirali zvučnik ili slušalice.

Da biste uputili poziv iz modula **Kontakti**, pritisnite i izaberite **Kontakti**. Dodite do željenog imena ili unesite početna slova imena u polje „Traži“. Prikazuje se lista odgovarajućih kontakata. Da biste uputili poziv pritisnite ili izaberite **Opcije > Pozovi > Govorni poziv**. Ako ima više brojeva koji su navedeni za neki kontakt, dodite do broja koji želite da pozovete i izaberite **Pozovi**.

Morate prvo da kopirate kontakte sa vaše SIM kartice u modul **Kontakti** da biste na ovaj način mogli da uputite poziv. Vidite 'Kopirajte kontakte', str. 41.

Da biste pozvali svoju govornu poštu () , pritisnite i držite **1** u pasivnom režimu. Vidite i 'Preusmeravanje poziva', str. 120.

 Save! Da biste promenili broj svoje govorne pošte, pritisnite , izaberite **Alatke > Gov. pošta > Opcije > Promeni broj**. Ukucajte broj (koji ste dobili od provajdera servisa), pa zatim izaberite **OK**.

Da biste pozvali neki od prethodno biranih brojeva, u pasivnom režimu pritisnite da pristupite listi poslednjih 20 brojeva koje ste pozvali ili pokušali da pozovete. Dodite do željenog broja i pritisnite da biste pozvali taj broj.

Uspostavljanje konferencijske veze

- 1 Pozovite prvog učesnika.
- 2 Da biste pozvali novog učesnika; izaberite **Opcije** > **Novi poziv**. Prvi poziv se automatski stavlja na čekanje.
- 3 Kada dobijete odgovor na novi poziv, da biste uključili prvog učesnika u konferencijsku vezu izaberite **Opcije** > **Konferencija**.
Da biste u vezu uključili novog učesnika, ponovite korak 2, zatim izaberite **Opcije** > **Konferencija** > **Dodaj konferenciji**. Ovaj aparat podržava konferencijsku vezu do maksimalno šest osoba, uključujući i Vas.
Da biste obavili privatni razgovor sa nekim od učesnika konferencijske veze, izaberite **Opcije** > **Konferencija** > **Privatno**. Izaberite nekog učesnika pa izaberite **Privatno**. Konferencijska veza je stavljena na čekanje na vašem aparatu. Drugi učesnici mogu da nastave svoju konferencijsku vezu. Pošto završite privatni razgovor, izaberite **Opcije** > **Dodaj konferenciji** da biste se vratili u konferencijsku vezu.
Da biste nekog učesnika isključili, izaberite **Opcije** > **Konferencija** > **Isključi učesnika**, zatim dođite do tog učesnika i izaberite **Izbaci**.
- 4 Da biste završili aktivnu konferencijsku vezu, pritisnite **Uključeno**.

Brzo biranje telefonskog broja

Da biste aktivirali brzo biranje, pritisnite **Opcije** i izaberite **Alatke** > **Podešav.** > **Poziv** > **Brzo biranje** > **Uključeno**.

Da biste neki telefonski broj dodelili jednom od tastera za brzo biranje (**2** - **9**), pritisnite **Opcije** i izaberite **Alatke** > **Brzo bir..** Dođite do tastera kome želite da dodelite telefonski broj i izaberite **Opcije** > **Dodeli**. **1** što je rezervirano za govornu poštu.

Da biste uputili poziv iz pasivnog režima, pritisnite odgovarajući taster za brzo biranje, a zatim **Uključeno**.

Biranje glasom

Vaš aparat podržava napredne glasovne komande. Napredne glasovne komande nisu zavisne od glasa govornika tako da korisnik ne mora da snimi glasovne komande unapred. Umesto toga, aparat kreira glasovne komande za stavke u kontaktima i poredi izgovorenu glasovnu komandu sa njima. Prepoznavanje glasa u telefonu se prilagođava glasu glavnog korisnika u cilju što boljeg prepoznavanja.

Glasovna komanda za kontakt je ime, odnosno nadimak, kontakta memorisan na kartici kontakata. Da biste čuli sintetizovanu glasovnu komandu, otvorite karticu kontakta i izaberite **Opcije** > **Pusti glas. komandu**.

Upućivanje poziva pomoću glasovne komande

 Napomena: Korišćenje glasovnih komandi može da bude teško u bučnim sredinama ili u hitnim slučajevima, zato se nemojte oslanjati isključivo na biranje glasom u svim situacijama.

Kod biranja glasom koristi se zvučnik. Držite aparat na malom rastojanju dok razgovetno izgovarate glasovnu komandu.

- 1 Da biste započeli biranje glasom, pritisnite i držite taster za snimanje. Ako koristite kompatibilne slušalice sa tasterom za slušalice, pritisnite i držite taster za slušalice da biste započeli biranje glasom.
- 2 Čuće se kratki zvučni signal i biće prikazano **Sada govori**. Jasno izgovorite ime, odnosno nadimak memorisan na kartici kontakata.
- 3 Aparat će reprodukovati sintetizovanu glasovnu komandu za prepoznatu kontakt osobu na jeziku izabranom za aparat i prikazati njeno ime i broj. Posle 1,5 sekunde aparat bira broj.

Ako je prepoznati kontakt pogrešan, izaberite **Sledeće** da biste videli listu ostalih pogodaka, ili **Prekini** da biste odustali od biranja glasom.

Ako je pod istim imenom memorisano više brojeva, aparat bira primarni broj, ako je podešen. U suprotnom, telefon bira prvi raspoloživi od sledećih brojeva: **Mobilni (kuća)**, **Mobilni (posao)**, **Telefon**, **Telefon (kuća)** i **Telefon (posao)**.

Video pozivi

Kada uputite video poziv, možete da pratite i dvo-smerni video prikaz u realnom vremenu. Primaocu video poziva prikazaće se živa video slika ili izabrana nepokretna slika koju snima kamera vašeg aparata.

Da biste mogli da upućujete video pozive, treba da posedujete USIM karticu i da ste pokriveni nekom UMTS komunikacionom mrežom. Za detalje u vezi raspoloživosti i pretplate na usluge video poziva, obratite se svom operatoru mreže ili provajderu servisa. Video poziv se može uspostavljati između samo dva učesnika. Video poziv se može uspostaviti samo sa kompatibilnim mobilnim telefonom ili sa nekim ISDN terminalom. Video pozivi se ne mogu uspostavljati ako je aktivan drugi govorni, video ili data poziv.

Upozorenje: U režimu „Studio“ nije moguće pozvati ni službu za pomoć jer tastatura nije aktivna. Da biste pozvali službu za pomoć, aktivirajte režim „Poklopac otvoren“.

Ikone:

Ne primite video (pozvana strana ne šalje video ili ga komunikaciona mreža ne prenosi).

Odbili ste slanje videa sa svog aparata. Ako želite da umesto videa šaljete statičnu sliku, vidite 'Podešavanja poziva', str. 113.

- 1 Da biste započeli video poziv, u režimu „Poklopac otvoren” unesite broj telefona u pasivnom režimu, ili izaberite **Kontakti** i izaberite kontakt.
- 2 Izaberite **Opcije** > **Pozovi** > **Video poziv**.
- 3 Kad pozvana strana odgovori na poziv, aktivirajte režim „Studio”.

Započinjanje video poziva može da potraje nešto duže. Za to vreme se prikazuje tekst: **Čeka se slika**. Ako uspostavljanje video poziva ne uspe (recimo, zato što komunikaciona mreža ne podržava video pozive ili zato što prijemni uređaj nije kompatibilan), telefon će Vas pitati da li umesto toga želite da pokušate uspostavljanje normalnog poziva ili da pošaljete poruku.

Video poziv je aktivan kada vidite dve video slike i čujete zvuke preko zvučnika. Pozvana strana može da odbije slanje videa (), u kom slučaju možete da čujete zvuk, vidite neku statičnu sliku ili sivu pozadinsku sliku.

Savet! Da biste u toku poziva pojačali ili smanjili jačinu zvuka, pritisnite ili , a u režimima „Otvoren poklopac” i „Studio” pomerite navigator nalevo ili nadesno.

Da biste sa prikazivanja videa prešli samo na slušanje zvuka, izaberite **Omogućiti/Onemogućiti** > **Šalje se video** (samo režim Studio), **Šalje se audio** ili **Šalje se audio i video** (samo režim Studio).

Da biste poslali živi video sopstvenog lika, okrenite kameru tako da objektiv bude okrenut prema Vama.

Pomerajte navigator nagore i nadole da biste uvećali ili umanjili svoju sliku. Indikator zumiranja se prikazuje u vrhu ekrana.

Da biste zamenili mesta video slikama na ekranu, izaberite **Promeni redosled sl.**

Ako u toku video poziva aktivirate režim „Poklopac otvoren”, slanje video sa Vašim likom će biti obustavljeno jer kamera više neće biti aktivna. Međutim, i dalje možete da vidite video pozvane strane.

Napomena: Čak i ako odbijete slanje videa u toku video poziva, poziv će biti tarifiran kao video poziv. Cene proverite kod svog operatora mreže ili provajdera servisa.

Da biste završili video poziv, pritisnite .

Deljenje videa

Koristite **Grupni video** da biste sa svog aparata poslali živi video snimak na drugi kompatibilan mobilni aparat u toku glasovnog poziva. Pozovite primaoca da vidi živi video, ili video snimak koji želite da mu stavite na raspolaganje. Deljenje počinje automatski kada primalac prihvati poziv i kada Vi aktivirate odgovarajući režim. Vidite 'Deljenje video snimaka', str. 33.

Šta je potrebno za deljenje videa

Budući da **Grupni video** iziskuje 3G UMTS (Universal Mobile Telecommunications System) vezu, Vaše mogućnost za korišćenje funkcije **Grupni video** uslovljene su raspoloživošću 3G mreže. Ako imate pitanja o raspoloživosti mreže i tarifama za korišćenje ove aplikacije, obratite se provajderu servisa. Da biste koristili **Grupni video** morate uraditi sledeće:

- Postarajte se da **Grupni video** bude instalirano na vašem aparatu Nokia N90.

- Postarajte se da Vaš aparat bude podešen za vezu osoba-osoba. Vidite 'Podešavanja', str. 32.
- Postarajte se da imate aktivan UMTS i da budete u dometu UMTS mreže. Vidite 'Podešavanja', str. 32. Ako započnete sesiju deljenja dok ste u dometu UMTS mreže i dođe do prelaska na GSM, sesija deljenja se prekida, ali se glasovni poziv nastavlja.
- Proverite da li su i pošiljalac i primalac registrovani u UMTS mreži. Ako pozovete neku osobu da se priključi sesiji deljenja, a telefon te osobe je isključen ili ona nije u dometu UMTS mreže, odnosno nema instaliranu opciju video deljenja ili podešenu vezu osoba-osoba, ta osoba neće znati da joj upućujete poziv. Dobićete poruku o grešci u kojoj se kaže da primalac ne može da prihvati poziv.

Podešavanja

Podešavanja za vezu osoba-osoba

Veza osoba-osoba se još naziva i SIP (Session Invitation Protocol) vezom. Da biste mogli da koristite **Grupni video** u vašem aparatu moraju biti konfigurisana podešavanja SIP profila. Konfigurisanje SIP profila Vam omogućava da uspostavite živu osoba-osoba vezu sa drugim kompatibilnim telefonom. Osim toga, mora biti ustanovljen i SIP profil koji će primiti sesiju deljenja.

Zatražite podešavanja za SIP profil od svog operatora mreže i memorišite ih u svoj aparat. Vaš operator mreže ili provajder mogu bežično da vam pošalju ova podešavanja.

Ako znate SIP adresu primaoca, možete je uneti na karticu kontakta dodeljenu toj osobi. Otvorite **Kontakti** iz glavnog menija svog aparata, a zatim otvorite karticu kontakta (ili napravite novu karticu za datu osobu). Izaberite **Opcije** > **Dodaj podatak** > **Web adresa**. Unesite SIP adresu u formatu sip:username@domainname (umesto imena domena možete da koristite i IP adresu).

Podešavanja UMTS veze

Da biste podesili svoju UMTS vezu, uradite sledeće:

- Obratite se svom provajderu servisa koji će ustanoviti sporazum za korišćenje UMTS mreže.
- Proverite da li su podešavanja za UMTS pristupnu tačku u vašem aparatu podešena kako treba. Ako Vam je potrebna pomoć, pogledajte 'Podešavanja veze', str. 114.

Deljenje video snimaka

Da bi primio sesiju deljenja, primalac mora da instalira funkciju **Grupni video** i da na svom mobilnom aparatu konfiguriše potrebna podešavanja. I Vi i primalac morate da budete registrovani za korišćenje ovog servisa pre započinjanja deljenja.

Da biste primili poziv za deljenje, morate da se registrujete za taj servis, imate aktivnu UMTS vezu i da se nalazite u dometu UMTS mreže.

Živi video

- 1 Kada je govorni poziv aktivan, izaberite **Opcije** > **Deli video** > **Uživo**.
- 2 Telefon šalje poziv na SIP adresu koju ste dodali kontakt kartici primaoca poziva. Ako primalac ima nekoliko SIP adresa na kontakt kartici, izaberite SIP adresu na koju želite da pošaljete poziv, a zatim izaberite **Izaberi** da biste ga poslali. Ako SIP adresa primaoca nije raspoloživa, unesite je. Izaberite **OK** da biste poslali poziv.
- 3 Deljenje počinje automatski kada primalac prihvati poziv i kada Vi aktivirate režim „Studio” Vidite 'Režim „Studio”', str. 13. Kada aktivirate režim „Studio” aktiviraju se i zvučnici. Možete da koristite i slušalice da biste nastavili glasovni poziv u toku deljenja živog videa.
- 4 Izaberite **Pauza** da biste privremeno prekinuli sesiju deljenja. Izaberite **Nastavi** da biste nastavili prekinutu sesiju deljenja.
- 5 Da biste obustavili sesiju deljenja videa u režimu „Studio”, vratite se u režim „Poklopac otvoren”. Da biste prekinuli glasovni poziv, pritisnite taster „End”.

Video snimak

- 1 Kada je govorni poziv aktivan, izaberite **Opcije** > **Deli video** > **Snimak**.
Otvora se lista video snimaka.
- 2 Izaberite video snimak koji želite da delite. Otvora se prikaz za pregledanje. Izaberite **Opcije** > **Pusti** da biste pregledali snimak.
- 3 Izaberite **Opcije** > **Pozovi**.
Možda ćete morati da konvertujete video snimak u odgovarajući format kako biste mogli da ga delite.
Snimak se mora konvertovati za deljenje. Nastaviti? se pojavljuje. Izaberite **OK**.
Telefon šalje poziv na SIP adresu koju ste dodali kontakt kartici primaoca poziva.
U slučaju da primalac ima nekoliko SIP adresa na kontakt kartici, izaberite SIP adresu na koju želite da pošaljete poziv, a zatim izaberite **Izaberi** da biste ga poslali.
Ako SIP adresa primaoca nije raspoloživa, unesite je. Izaberite **OK** da biste poslali poziv.
- 4 Deljenje počinje automatski u režimu „Poklopac otvoren” kada primalac prihvati poziv. Vidite „Režim „Poklopac otvoren””, str. 12.
- 5 Izaberite **Pauza** da biste privremeno prekinuli sesiju deljenja. Izaberite **Opcije** > **Nastavi** da biste nastavili prekinutu sesiju deljenja.
- 6 Da biste završili sesiju deljenja, izaberite **Stop**. Da biste prekinuli glasovni poziv, pritisnite taster „End”.

Prihvatanje poziva

Kada Vam neko pošalje poziv za deljenje, pojavljuje se pozivna poruka sa imenom ili SIP adresom pošiljaoca. Ako Vaš aparat nije podešen na **Bez zvona**, pozvoniće kada primite poziv.

Ako vam neko pošalje poziv za deljenje, a vi niste u dometu UMTS mreže, nećete znati da ste primili poziv.

Kada primite poziv, možete da izaberete:

- **Prihvati** da biste započeli sesiju deljenja. Ako pošiljalac želi da deli živi video, aktivirajte režim „Studio”.
- **Odbij** da biste odbili poziv. Primalac će dobiti poruku da ste odbili poziv. Takođe možete da pritisnete taster „End” da biste odbili sesiju i prekinuli govorni poziv.

Da biste prekinuli sesiju, dok delite živi video, vratite se u režim „Poklopac otvoren”. Ako delite video snimak, izaberite **Izađi**. Pojaviće se poruka **Deljenje završeno**.

Odgovaranje na poziv ili odbijanje poziva

Da biste odgovorili na poziv u režimu „Poklopac otvoren”, pritisnite . Ako je opcija **Odgovor svakim tast** podešena na **Uključeno**, da biste odgovorili na poziv u režimu „Poklopac zatvoren” otvorite poklopac i pozivanje je automatski omogućeno. U suprotnom, otvorite poklopac

i pritisnite . Da biste u režimu „Poklopac zatvoren” odgovorili na poziv i koristili zvučnike, izaberite **Odgov.** ().

Da biste isključili zvono kada primite poziv, izaberite **Tišina**.

 Savet! Ako su na aparat priključene kompatibilne slušalice, da biste poziv primili ili odbili pritisnite taster na slušalicama.

Ako ne želite da odgovorite na poziv, u režimu „Poklopac otvoren” pritisnite da biste ga odbacili. U režimu „Poklopac zatvoren”, izaberite **Odbaci**. Pozivna strana će čuti tonski signal zauzeća. Ako ste aktivirali funkciju **Podešavanja preus. poziva > Ako je zauzeto** da preusmerava pozive, odbijanje dolaznog poziva ga istovremeno i preusmerava. Vidite 'Preusmeravanje poziva', str. 120.

Kada odbacite neki dolazni poziv u režimu „Poklopac otvoren”, pozivaocu možete poslati tekstualnu poruku sa obrazloženjem odbijanja poziva. Izaberite **Opcije > Pošalji tek. poruku**. Tekst možete da izmenite pre slanja. Ako želite da podesite ovu opciju i napišete standardnu tekstualnu poruku, vidite 'Podešavanja poziva', str. 113.

Ako odgovorite na govorni poziv u toku video poziva, video poziv se prekida. **Poziv na čekanju** nije na raspolaganju u toku video poziva.

Odgovaranje na video poziv ili odbijanje poziva

Kada primite neki video poziv, prikazuje se .

 Savet! Video pozivima možete dodeliti ton zvona. Pritisnite i izaberite **Alatke > Profili**, izaberite način rada i **Opcije > Personalizuj > Ton video poziva**.

U režimu „Poklopac otvoren”, pritisnite da biste odgovorili na poziv.

Da biste započeli slanje videa, aktivirajte režim „Studio”, pa će se pozivaocu prikazati živa video slika, snimljeni video snimak ili slika snimljena kamerom vašeg aparata. Ako želite da pošaljete živu video sliku, okrenite modul kamere prema prizoru koju želite da pošaljete kao živu video sliku. Ako ne aktivirate režim „Studio”, slanje videa nije moguće, ali ćete ipak moći da čujete drugu osobu. Umesto videa prikazuje se sivi ekran. Ako želite da sivi ekran zamenite statičnom slikom, vidite 'Podešavanja poziva', **Slika u video pozivu**, str. 113.

 Savet! Da biste poslao video snimak sebe samog, u režimu „Studio” okrenite kameru tako da objekтив bude okrenut prema Vama.

Ako u toku video poziva aktivirate režim „Poklopac otvoren”, slanje video sa Vašim likom će biti obustavljeno jer kamera više neće biti aktivna. Međutim, i dalje možete da vidite video pozvane strane.

Napomena: Čak i ako odbijete slanje videa u toku video poziva, poziv će biti tarifiran kao video poziv. Cene proverite kod svog operatora mreže ili provajdera servisa.

Da biste u režimu „Studio” ili u režimu „Poklopac otvoren” okončali video poziv, pritisnite .

Poziv na čekanju

U toku poziva možete da odgovorite na drugi poziv ako ste aktivirali **Poziv na čekanju** u **Alatke** > **Podešavanja** > **Poziv** > **Poziv na čekanju**.

Da biste odgovorili na poziv na čekanju, pritisnite . Prvi poziv se stavlja na čekanje.

Za prelazak sa jedne veze na drugu, izaberite **Prebaci**. Izaberite **Opcije** > **Spoj** da biste povezali neki dolazni ili poziv na čekanju sa aktivnim pozivom, a da se sami isključite iz veze. Za završetak aktivne veze, pritisnite . Da biste završili oba poziva, izaberite **Opcije** > **Završi sve pozive**.

Opcije u toku govornog poziva

Mnoge opcije koje možete koristiti u toku govornog poziva su mrežni servisi. U toku poziva izaberite **Opcije** ako želite da pristupite nekoj od sledećih opcija: **Isključi zvuk** ili **Uk. mik.**, **Odgovori**, **Odbaci**, **Prebaci**, **Zadrži** ili **Preuzmi**,

Aktiviraj slušalicu, **Aktiviraj zvučnik** ili **Aktiviraj hendsfri** (ako su priključene kompatibilne slušalice sa podrškom za Bluetooth povezivanje), **Završi aktivni poziv** ili **Završi sve pozive**, **Novi poziv**, **Konferencija** i **Spoj**. Izaberite neku od narednih opcija:

Zameni — da biste završili aktivni poziv i odgovorili na poziv koji je na čekanju.

Pošalji MMS (samo u UMTS komunikacionim mrežama) — da biste drugom učesniku u vezi poslali sliku ili video kao multimedija poruku. Pre slanja možete da izmenite poruku ili da promenite primaoca. Pritisnite da biste poslali datoteku na kompatibilan uređaj (.

Pošalji DTMF — da biste poslali DTMF tonske sekvence, kao na primer lozinke. Unesite DTMF string ili dođite do njega pretraživanjem liste **Kontakti**. Da biste uneli znak za čekanje (**w**) ili za pauzu (**p**), pritisnite ***** potreban broj puta. Izaberite **OK** da biste poslali tonsku sekvencu.

 Savet! DTMF tonske sekvence možete da dodate u polja **Telefonski broj** ili **DTMF** neke kontakt kartice.

Opcije u toku video poziva

Izaberite **Opcije** u toku video poziva za sledeće opcije: **Omogući** ili **Onemogući** (audio u režimu „Poklopac otvoren”; video, audio ili i jedno i drugo u režimu „Studio”), **Aktiviraj slušalicu** (ako su priključene slušalice sa Bluetooth vezom), **Aktiviraj zvučnik**, ili **Aktiviraj**

hendsfri (samo u režimu „Poklopac otvoren” i ako su priključene slušalice sa Bluetooth vezom), **Završi aktivni poziv**, **Promeni redosled sl.**, **Uvećaj/Umanji** (samo u režimu „Studio”) i **Pomoć**.

Dnevnik

Prethodni

Da biste videli telefonske brojeve propuštenih, primljenih i upućenih poziva, pritisnite i izaberite **Moje > Dnevnik > Prethodni**. Aparat će registrovati propuštene i primljene pozive samo ako Vaša mreža podržava ove funkcije, ako je aparat uključen i ako se nalazi unutar zone pokrivanja mreže.

Savet! Kada u pasivnom režimu vidite obaveštenje o propuštenim pozivima, izaberite **Prikaži** da biste pristupili listi propuštenih poziva. Da biste uzvratili poziv, dođite do broja ili imena, i pritisnite .

Da biste izbrisali listu prethodnih poziva, u glavnom prikazu prethodnih poziva, izaberite **Opcije > Obriši prethodne**. Da biste obrisali jednu od lista, otvorite željenu listu pa izaberite **Opcije > Obriši listu**. Da biste obrisali neku stavku, otvorite odgovarajuću listu, dođite do nje pa pritisnite .

Trajanje poziva

Da biste videli približna trajanja dolaznih i odlaznih poziva, pritisnite i izaberite **Moje > Dnevnik > Trajanje poz..**

Da biste podesili da trajanje poziva bude prikazano na ekranu u toku aktivnog poziva, izaberite **Moje > Dnevnik > Opcije > Podešavanja > Prikaži trajanje poz..** Izaberite **Da** ili **Ne**.

Napomena: Stvarno vreme koje provajder fakturiše za razgovore može da varira, što zavisi od karakteristika mreže, zaokruživanja iznosa na računu i tako dalje.

Da biste poništili merače trajanja poziva, izaberite **Opcije > Poništi merače**. Za to Vam je neophodna šifra blokade; vidite 'Bezbednost', 'Telefon i SIM', str. 117.

Paketni prenos

Da biste videli količinu poslatih i primljenih podataka u toku pakettne razmene podataka, pritisnite , i izaberite **Moje > Dnevnik > Paketni prenos**. Na primer, možda za svoje veze za paketni prenos podataka plaćate na osnovu količine poslatih i primljenih podataka.

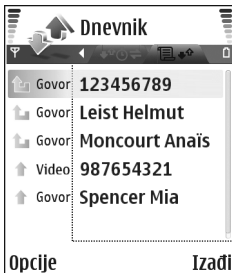
Prikaz svih komunikacionih događaja

Ikone u **Dnevnik**:

- ↓ Dolazni
- ↑ Odlazni
- ↻ Propušteni komunikacioni događaji.

Da biste videli sve glasovne i video pozive, tekstualne poruke i veze za paketni prenos podataka registrovane u aparatu, pritisnite , izaberite **Moje > Dnevnik**, a zatim pritisnite da biste otvorili opšti dnevnik. Za svaku komunikaciju možete da vidite ime pošiljaoca ili primaoca, telefonski broj, ime provajdera servisa ili pristupnu tačku. Dnevnik možete da filtrirate tako da pregledate samo jednu vrstu veze, kao i da kreirate kontakt kartice sa podacima iz dnevnika.

 Savet! Ako na glavnom ekranu u toku aktivnog poziva želite da vidite trajanje govornog poziva, izaberite **Opcije > Podešavanja > Prikaži trajanje poz. > Da**.

 Savet! Da biste videli listu poslatih poruka, pritisnite i izaberite **Poruke > Poslato**.

Postavke, kao što su tekstualne poruke poslate u više delova i veze za prenos paketa podataka, upisuju se kao jedna komunikacijska stavka, događaj. Povezivanja na Vaše poštansko sanduče, centar za razmenu multimedija poruka ili na Veb strane se prikazuju kao veze za paketni prenos podataka.

Da biste filtrirali dnevnik, izaberite **Opcije > Razdvoji**, pa zatim i neki filter.

Da biste trajno obrisali kompletan sadržaj dnevnika, listu prethodnih poziva i izveštaje o dostavi poruka, izaberite **Opcije > Obriši dnevnik**. Izaberite **Da** da to potvrdite.

Da biste podesili vremenski period za **Trajanje dnevnika**, izaberite **Opcije > Podešavanja > Trajanje dnevnika**. Stavke, registrovani događaji, ostaju u memoriji telefona zadati broj dana posle čega se automatski brišu da bi se oslobodila memorija. Ako izaberete **Bez dnevnika**, kompletan sadržaj dnevnika, lista prethodnih poziva i izveštaji o dostavi poruka, trajno se briše.

Da biste videli detalje komunikacionih događaja, u opštem prikazu dnevnika dođite do događaja i pritisnite taster za pretragu.

 Savet! U detaljnom prikazu možete da kopirate broj telefona u klipbord, a zatim da ga nalepите u, na primer, tekstualnu poruku. Izaberite **Opcije** > **Kopiraj broj**.

Merač paketa podataka i merač veze: Da biste videli koliko je podataka, u kilobajtima, preneto i koliko je određeni prenos podataka trajao, dođite do dolaznog ili odlaznog događaja označenog sa **Pak.**, a zatim izaberite **Opcije** > **Vidi detalje**.

Kontakti (Imenik)

Pritisnite i izaberite **Kontakti**. U **Kontakti** na kontakt karticu možete da dodate lične tonove zvona ili sličice. Takođe, možete da pravite kontakt grupe koje Vam omogućavaju da šaljete tekstualne poruke ili e-mail istovremeno većem broju osoba. Primljene kontakt podatke (vizitkarte) možete da dodajete kontaktima. Vidite 'Podaci i podešavanja', str. 74. Kontakt podaci se mogu slati i primati samo od kompatibilnih aparata.

Savet! Redovno snimajte rezervne kopije podataka iz telefona na memorijsku karticu. Kasnije te informacije, na primer kontakte, možete da vratite u telefon. Vidite 'Alatka „Memorijska kartica“', str. 19. Osim toga, rezervnu kopiju svoji kontakata možete da snimate na kompatibilan PC pomoću paketa Nokia PC Suite. Vidite CD-ROM isporučen u okviru komercijalnog paketa proizvoda.

Opcije u **Kontakti** su: **Otvori**, **Pozovi**, **Kreiraj poruku**, **Novo ime**, **Otvori konverzaciju**, **Izmeni**, **Obriši**, **Dupliraj**, **Dodaj grupi**, **Pripada grupama**, **Markiraj/Demarkiraj**, **Kopiraj/Kopiraj u SIM imenik**, **SIM kontakti**, **Idi na Web adresu**, **Pošalji**, **Detalji o memoriji**, **Podešavanja**, **Pomoć** i **Izađi**.

Memorišite imena i brojeve

- 1 Izaberite **Opcije** > **Novo ime**.
- 2 Popunite polja koja želite, pa izaberite **Urađeno**.

Savet! Ako koristite razmenu videa sa kontaktom, sačuvajte adresu za iniciranje sesije (SIP) u polju **Web адреса** na kontaktnoj kartici. Unesite SIP adresu u formatu sip:username@domainname (umesto imena domena možete da koristite i IP adresu).

Da biste vršili izmene kontakt kartica u **Kontakti**, dođite do kontakt kartice koju želite da izmenite, pa izaberite **Opcije** > **Izmeni**.

Da biste obrisali neku kontakt karticu u **Kontakti**, izaberite tu karticu, pa pritisnite . Da biste obrisali više kontakt kartica odjednom, pritisnite i da biste markirali kontakte, pa pritisnite da ih obrišete.

Savet! Da biste dodavali i menjali kontakt kartice, koristiti Nokia Contacts Editor koji se nalazi u sklopu paketa Nokia PC Suite. Vidite CD-ROM isporučen u okviru komercijalnog paketa proizvoda.

Da biste nekoj kontakt kartici dodali sličicu, izaberite **Opcije** > **Izmeni** > **Opcije** > **Dodaj minijaturu**.

Kada Vas data kontakt osoba poziva, prikazuje se odgovarajuća minijatura.

- 💡 **Savet!** Brzo biranje je brzi način za biranje brojeva koje često pozivate. Osam telefonskih brojeva može imati dodeljene tastere za brzo biranje. Vidite 'Brzo biranje telefonskog broja', str. 29.
- 💡 **Savet!** Da biste poslali kontakt podatke, izaberite karticu koju želite da pošaljete. Izaberite **Opcije** > **Pošalji** > **Kao SMS**, **Kao MMS** ili **Preko Bluetooth veze**. Vidite 'Poruke', str. 67 i 'Slanje podataka pomoću Bluetooth veze', str. 104.

Primarni brojevi i adrese

Kontaktnoj kartici možete da pridružite primarne brojeve ili adrese. Na taj način, ako kontakt ima više brojeva i adresa, možete ga jednostavno pozvati biranjem jednog od brojeva ili poslati poruku na neku od adresa. Primarni brojevi se koriste i u glasovnom biranju.

- 1 U kontaktima izaberite neki kontakt, pa pritisnite .
- 2 Izaberite **Opcije** > **Primarni**.
- 3 Izaberite neku kategoriju kojoj želite da dodate primarni broj ili adresu, pa izaberite **Dodeli**.
- 4 Izaberite broj ili adresu koju želite da postavite kao primarnu.

U kontakt kartici primarni broj ili adresa su podvučeni.

Kopirajte kontakte

Ako ste brojeve telefona memorisali na SIM kartici, kopirajte ih u **Kontakti**. Stavke koje su sačuvane samo na SIM kartici nisu prikazane u imeniku adresara, a kod dolaznih poziva i poruka aparat ne može da pronađe odgovarajuće ime.

Kada ubacite novu SIM karticu u aparat i kada prvi put otvorite **Kontakti**, bićete upitani da li želite da kopirate stavke kontakata sa SIM kartice u memoriju aparata. Izaberite **Da** da biste stavke kopirali u imenik adresara.

Da biste kopirali pojedinačna imena i brojeve iz SIM kartice u memoriju telefona, pritisnite , pa izaberite **Kontakti** > **Opcije** > **SIM kontakti** > **SIM imenik**. Izaberite imena koja želite da kopirate, pa zatim izaberite **Opcije** > **Kopiraj u Kontakte**.

Da biste kontakte kopirali na svoju SIM karticu, pritisnite , pa izaberite **Kontakti**. Izaberite imena koja želite da kopirate i **Opcije** > **Kopiraj u SIM imenik**, ili **Opcije** > **Kopiraj** > **U SIM imenik**. Kopiraju se samo polja kontakt kartice koja podržava Vaša SIM kartica.

- 💡 **Savet!** Svoje kontakte možete da sinhronizujete sa onima u kompatibilnom PC računaru koristeći Nokia PC Suite programski paket. Vidite CD-ROM isporučen u okviru komercijalnog paketa proizvoda.

SIM imenik i drugi SIM servisi

Za raspoloživost i informacije o načinu korišćenja servisa SIM kartice, obratite se prodavcu svoje SIM kartice. To može biti provajder servisa, operator telekomunikacione mreže ili neki drugi subjekat.

Pritisnite pa izaberite **Kontakti** > **Opcije** > **SIM kontakti** > **SIM imenik** da biste videli imena i brojeve uskladištene u SIM karticu. U SIM imeniku možete da dodajete, menjate ili kopirate brojeve za kontakte, kao i da pozivate kontakt osobe.

Da biste videli listu brojeva za fiksno biranje, izaberite **Opcije** > **SIM kontakti** > **Kontakti fiks. biranja**. Ovo podešavanje se prikazuje samo ako ga SIM kartica podržava.

Da biste ograničili listu brojeva koje možete pozivati sa svog telefona na izabrane brojeve, izaberite **Opcije** > **Aktiviraj fiksno bir.** Da biste na listu za fiksno biranje dodali nove brojeve, izaberite **Opcije** > **Novi SIM kontakt**. Za ove funkcije potreban Vam je PIN2 kod.

Kada koristite **Fiksno biranje**, veze za paketni prenos podataka nisu moguće, osim za slanje tekstualnih poruka preko veze za paketni prenos podataka. U tom slučaju, broj centra za razmenu poruka kao i broj primaoca mora da se nalaze u listi fiksnog biranja.

I kada je aktivirano fiksno biranje, pozivanje zvaničnog broja službe pomoći koji je programiran u aparatu može još uvek biti moguće.

Dodajte ton zvona kontaktima

Kada Vas ta osoba ili član grupe zove, telefon se oglašava izabranim tonom zvona (ako se broj pozivaoca šalje sa pozivom i ako ga Vaš telefon prepozna).

- 1 Pritisnite da biste otvorili neku kontakt karticu ili idite u listu grupa i izaberite neku kontakt grupu.
- 2 Izaberite **Opcije** > **Ton zvona**. Otvara se lista tonova zvona.
- 3 Izaberite ton zvona koji želite da koristite za dati kontakt ili za izabranu grupu.

Da biste uklonili ton zvona, izaberite **Primarni ton** sa liste tonova zvona.

Kreirajte kontakt grupe

 Opcije u prikazu liste grupa su: **Otvori**, **Nova grupa**, **Obrisi**, **Preimenuj**, **Ton zvona**, **Detalji o memoriji**, **Podešavanja**, **Pomoć** i **Izađi**.

- 1 U **Kontakti** pritisnite da biste otvorili listu grupa.
- 2 Izaberite **Opcije** > **Nova grupa**.

- 3 Napišite ime za grupu, ili koristite podrazumevano, primarno ime, **Grupa 1**, pa izaberite **OK**.
 - 4 Otvorite željenu grupu, pa izaberite **Opcije** > **Dodaj članove**.
 - 5 Dodite do nekog kontakta, pa pritisnite da ga markirate. Da biste dodali više članova, ovaj korak ponovite za svaki kontakt koji želite da dodate.
 - 6 Izaberite **OK** da kontakte dodate u grupu.
- Da promenite ime neke grupe, izaberite **Opcije** > **Preimenuj**, unesite novo ime grupe, pa izaberite **OK**.

Uklonite članove iz neke grupe

- 1 U listi grupa, otvorite onu grupu koju želite da izmenite.
 - 2 Dodite do željenog kontakta, pa izaberite **Opcije** > **Ukloni iz grupe**.
 - 3 Izaberite **Da** da biste kontakt uklonili iz grupe.
- **Savet!** Da biste proverili kojim sve grupama neki kontakt pripada, dodite do njega, pa izaberite **Opcije** > **Pripada grupama**.

Kamera i Galerija

Kamera

Aparat Nokia N90 podržava pravljenje snimaka u rezoluciji 1600 x 1200 piksela. Rezolucija slika u ovim materijalima može da izgleda drugačije.

Aktivirajte režim Studio da biste aktivirali kameru. Vidite 'Režim „Studio“', str. 13. Uključuje se kamera i prikazuje se slika koja će biti snimljena.

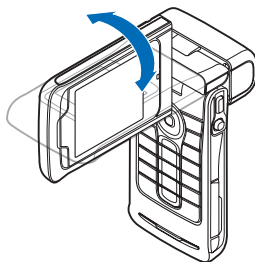

Upozorenje!

U režimu „Studio“ nije moguće pozvati ni službu za pomoć jer tastatura nije aktivna. Da biste pozvali službu za pomoć, aktivirajte režim „Poklopac otvoren“.

Ako je kamera u **Režim videa**, otvorite režim slike tako što ćete izabrati **Opcije > Režim slike**.

Slike se automatski čuvaju u galeriji u jpeg formatu. Možete da šaljete fotografije u multimedijalnoj poruci kao prilog e-mail poruke ili preko Bluetooth veze.

Slikanje u režimu rada Studio

Da biste pre snimanja podesili parametre osvetljenja i boja, pritisnite navigator, pa izaberite **Blic**, **Balans belog**, **Vred. ekspozicije** ili **Ton boje**. Vidite 'Parametri – podešavanje boje i osvetljenja', str. 47.

Pritisnite navigator i izaberite **Ambijent** da biste izabrali scenu. Vidite 'Scene', str. 48.

Vaš aparat ima i kameru kojoj može da se podešava ugao rada, što olakšava hvatanje kadrova u različitim situacijama. Možete da okrećete kameru u smeru kazaljke na satu ili u obrnutom smeru. Vidite 'Režim „Kamera“', str. 14.

Opcije pre snimanja su: **Režim videa**, **Idi u Galeriju**, **Konfiguracija slike**, **Više snimaka**/**Normalni režim**, **Aktiv. auto. tajmer**, **Podešavanje** i **Pomoć**.

Da biste fiksirali fokus na objektu, delimično pritisnite taster za snimanje. Na ekranu se pojavljuje zeleni indikator fiksiranog fokusa. Ako fokus nije fiksiran, pojavljuje se crveni indikator. Pustite taster za snimanje i ponovo ga pritisnite do pola. Međutim, možete slikati i bez fiksiranja fokusa.

Da biste napravili snimak, pritisnite taster za snimanje. Ne pomerajte aparat dok se snimak ne sačuva. Slika se automatski memoriše u folderu **Slike i video** aplikacije **Galerija**. Vidite 'Galerija', str. 58.

💡 Savet! Snimke možete da pravite i u režimu Kamera. Vidite 'Slikanje u režimu rada Kamera', str. 49.

Indikatori režima Studio prikazuju:

- Indikatori (1) memorije telefona (📶), odnosno memorijske kartice (💳) prikazuju gde se memorišu slike.
- Indikator slika (2) prikazuje približan broj slika koji, u zavisnosti od izabranog kvaliteta slike, može da stane u preostalu memoriju aparata ili memorijske kartice.
- Indikator scene (3) prikazuje aktivnu scenu. Vidite 'Scene', str. 48.
- Indikator blica (4) pokazuje da li je blic postavljen na **Automatski** (⚡), **Red. crv. očiju** (👁), **Forsiran** (🔥) ili **Isključen** (🚫).
- Zeleni indikator fokusa (5) je prikazan kada je područje fokusa označeno pomoću vizira (nije vidljivo u sekvencijalnom režimu).

- Indikator samookidača (6) pokazuje da je aktiviran samookidač. Vidite 'I Vi na slici samookidač', str. 46.
- Indikator pravljenja više uzastopnih snimaka (7) označava da je aktiviran režim pravljenja uzastopnih snimaka. Vidite 'Pravljenje više uzastopnih slika', str. 46.
- Indikator rezolucije (8) pokazuje kvalitet izabrane slike. Vidite 'Podešavanje parametara statične slike kamere', str. 49.

Prečice su sledeće:

- Pomerajte navigator nagore ili nadole kako biste uvećali, odnosno umanjili objekat. Indikator zumiranja, koji se pojavljuje na oknu sa strane, prikazuje nivo zumiranja.
- Pritisnite navigator da biste ušli u **Konfiguracija slike**. Vidite 'Parametri – podešavanje boje i osvetljenja', str. 47.
- Pomerite navigator nalevo ili nadesno kako biste promenili režim rada blica.

Memorisanje snimljene slike može da potraje duže ako ste promenili vrednosti zumiranja ili podešavanje osvetljenja i boja.

Kada snimate fotografije, imajte na umu sledeće:

- Preporučuje se da koristite obe ruke kako se kamera ne bi pomerala.

- Upotrebljavajte odgovarajuću scenu za snimanje fotografija ili video snimaka u različitim okruženjima. Vidite 'Scene', str. 48.
- Da biste pre snimanja podesili parametre osvetljenja i boja, pritisnite navigator ili izaberite **Opcije** > **Konfiguracija slike** > **Ambijent, Blic, Balans belog, Vred. ekspozicije** ili **Ton boje**. Vidite 'Parametri – podešavanje boje i osvetljenja', str. 47.
- Kvalitet zumirane slike je slabiji od kvaliteta nezumirane slike.
- Kamera prelazi u režim štednje baterije ako u toku određenog vremena ne pritisnete nijedan taster. Pritisnite taster za snimanje da biste nastavili sa fotografisanjem.

Kada snimate sliku imajte na umu sledeće:

- Ako ne želite da sačuvate sliku, izaberite **Opcije** > **Obrisi**.
- Da bi se vratio vizir za novu fotografiju, delimično pritisnite taster za snimanje.
- Ako želite da pošaljete sliku **Kao MMS, Kao e-mail** ili **Preko Bluetooth veze**, izaberite **Opcije** > **Pošalji**. Za više informacija, vidite 'Poruke', str. 67 i 'Bluetooth veza', str. 103. Ova opcija nije dostupna tokom aktivnog poziva.
- Da biste nekome poslali sliku tokom aktivnog poziva, izaberite **Opcije** > **Pošalji pozivaocu**.

- Izaberite **Opcije** > **Izmena** da biste izmenili sliku. Vidite 'Menjanje slika', str. 51.
- Izaberite **Opcije** > **Štampaj** da biste odštampali sliku. Vidite 'Štampanje slika', str. 61.

Pravljenje više uzastopnih slika

Izaberite **Opcije** > **Više snimaka** da biste podesili kameru da napravi šest uzastopnih snimaka. Režim više uzastopnih snimaka možete da koristite i sa samookidačem. Vidite 'I Vi na slici samookidač', str. 46. Slike se automatski čuvaju u aplikaciji **Galerija**.

Da biste napravili snimke, pritisnite i držite taster za snimanje. Ako želite da snimate manje od šest snimaka, pustite taster za snimanje nakon što snimate željeni broj snimaka.

Nakon što su napravljeni, snimci se prikazuju u mrežastom prikazu na glavnom ekranu. Ako želite da vidite sliku, pritisnite navigator kako biste je otvorili.

Da biste se vratili u vizir režima više uzastopnih snimaka, delimično pritisnite taster za snimanje.

I Vi na slici samookidač

Koristite samookidač da biste odložili pravljenje snimka, kako biste i Vi sami mogli da uđete u kadar. Da biste podesili vreme odlaganja samo-okidača, izaberite **Opcije** > **Aktiv. auto. tajmer** > **2 sekunde** ili **10 sekundi**. Izaberite **Aktiviraj** da biste aktivirali samookidač. Indikator

samookidača (⏻) treperi, a aparat pišti dok tajmer odbrojava vreme. Kamera pravi snimak po isteku podešenog odlaganja snimka. Režim više uzastopnih snimaka možete da koristite i sa samookidačem. Vidite 'Pravljenje više uzastopnih slika', str. 46.

 Savet! Izaberite **Opcije > Aktiv. auto. tajmer > 2 sekunde** kako vam se ruka ne bi pomerala dok snimate.

Blic

Udaljite se dovoljno kako biste bili bezbedni prilikom upotrebe blica. Nemojte da koristite blic kada ste suviše približeni ljudima ili životinjama. Nemojte zaklanjati blic prilikom snimanja.

Kamera ima LED blic za snimanja pod slabim osvetljenjem. Na raspolaganju su sledeći režimi upotrebe blica:

Automatski (⚡), **Red. crv. očiju** (👁), **Forsiran** (⚡) i **Isključen** (🔌).

Izaberite **Opcije > Konfiguracija slike > Blic > Forsiran** da biste koristili blic.

Ako je blic pri dobrom osvetljenju postavljen na **Isključen** ili **Automatski**, on ipak emituje slabi bljesak kada se pravi snimak. Po tome će osoba koju fotografirate znati da je snimak napravljen. Na samom snimku nema efekta blica.

Ako je blic postavljen na **Red. crv. očiju**, smanjuje se crvenilo očiju na slici.

Parametri – podešavanje boje i osvetljenja

Da biste omogućili da kamera tačnije reprodukuje boje i osvetljenje, ili da biste svojim fotografijama i video snimcima dodali efekte, izaberite **Opcije > Konfiguracija slike** ili **Konfiguracija videa**, a zatim izaberite neku od sledećih opcija:

Ambijent– Izaberite odgovarajuću scenu za okruženje u kojem pravite snimke. Vidite 'Scene', str. 48. Svaka scena koristi sopstvene parametre osvetljenja, koji su podešeni u skladu sa datom vrstom okruženja.

Blic (samo slike) – Podesite blic na **Automatski**, **Red. crv. očiju**, **Forsiran** ili **Isključen**. Vidite 'Blic', str. 47.

Balans belog – Sa liste izaberite trenutne uslove osvetljenja. Ovime se omogućava da kamera tačnije reprodukuje boje.

Vred. ekspozicije (samo slike) – Podesite vreme ekspozicije kamere.

Ton boje – Izaberite neki od kolor efekata sa liste.

Prikaz na ekranu se menja u zavisnosti od izabranih parametara i prikazuje kako ta promena utiče na fotografije ili video snimke.

Parametri se vraćaju na svoje podrazumevane vrednosti kad zatvorite kameru. Ako izaberete novu scenu, parametre će zameniti oni parametri koji se odnose

na izabranu scenu. Vidite 'Scene', str. 48. Međutim, ako želite da promenite parametre, to možete da uradite nakon što izaberete scenu.

Scene

Scena vam pomaže da pronađete pravu boju i osvetljenje za trenutnu okolinu. Iz liste scena izaberite odgovarajuću scenu za snimanje fotografija ili video snimaka. Parametri za svaku scenu su postavljeni u skladu sa određenim stilom ili okolinom u kojoj se fotografije snimaju. Izaberite **Opcije > Konfiguracija slike/Konfiguracija videa > Ambijent:**

Video scene

Normalan () (podrazumevana vrednost) – Koristite ovu scenu za sve uslove.

Noć () – Koristite ovu scenu u uslovima slabog osvetljenja.

Scene slika

Automatski () (podrazumevana vrednost) – Koristite ovu scenu za sve uslove.

Izbliza () – Koristite ovu scenu za fotografisanje izbliza.

Noć () – Koristite ovu scenu u uslovima slabog osvetljenja.

Sportovi () – Koristite ovu scenu da biste snimali objekte koji se brzo kreću. Imajte na umu da se, kada koristite ovu scenu, rezolucija slika sa 1600x1200 smanjuje na 800x600. Vidite **Kvalitet slike**, str. 49.

Uspravno () – Koristite ovu scenu da biste snimali portrete, recimo slike glave ili slike osoba koje sede.

Horizontalno () – Koristite ovu scenu kad snimate udaljene objekte.

Definiše korisnik () – Koristite ovu scenu kako biste napravili korisničku scenu sa sopstvenim podešavanjima za blic, otvor blende, ekspoziciju i ton boje.

Podrazumevana scena prilikom snimanja je **Automatski**. Međutim, ako izaberete scenu **Definiše korisnik**, ona će biti podešena kao podrazumevana scena.

Ako želite da napravite sopstvenu scenu koja odgovara određenoj okolini, izaberite scenu **Definiše korisnik**. U korisničkoj sceni možete da podesite opcije: **Na osnovu ambijenta**, **Blic**, **Balans belog**, **Vrednost ekspozicije**, **Ton boje** i **Reset. koris. ambijen..** Da biste kopirali parametre neke druge scene, izaberite **Na osnovu ambijenta**, a zatim izaberite željenu scenu.

Podešavanje parametara statične slike kamere

U režimu Studio postoje dve vrste podešavanja za statičnu sliku: **Konfiguracija slike** i glavni parametri. Ako želite da prilagodite parametre za **Konfiguracija slike**, vidite 'Parametri – podešavanje boje i osvetljenja', str. 47. Nakon što zatvorite kameru, parametri podešavanja se vraćaju na podrazumevane vrednosti, ali glavni parametri ostaju isti dok ih ponovo ne promenite. Da biste promenili glavne parametre, izaberite **Opcije > Podešavanja**, a zatim neku od sledećih kategorija:

Kvalitet slike – **Vis. 2 M štamp.** (rezolucija 1600x1200), **Sr. 0,5 M e-mail** (rezolucija 800x600) ili **Niz. 0,3 M MMS** (rezolucija 640x480). Što je viši kvalitet slike, to slika zauzima više memorije. Kvalitet zumirane slike je slabiji od kvaliteta nezumirane slike. Ako želite da odštampate sliku, izaberite **Vis. 2 M štamp.**. Ako želite da je pošaljete preko e-pošte, izaberite **Sr. 0,5 M e-mail**. Izaberite **Niz. 0,3 M MMS** da biste sliku poslali kao MMS poruku.

Dodaj u album – Izaberite da li želite da sačuvate sliku u određenom albumu u galeriji. Ako izaberete **Da**, otvara se lista raspoloživih albuma.

Prikaži tačku fokusa (samo slika) – Izaberite **Da** ako želite da prilikom snimanja na glavnom ekranu bude vidljiva tačka fokusa.

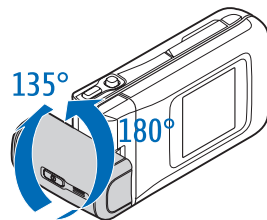
Prikaži naprav. sliku – Izaberite **Da** ako želite da vidite snimljenu sliku posle slikanja, ili **Ne** ako želite da odmah nastavite sa daljim slikanjem.

Aktivna memorija – Izaberite gde će se memorisati slike koje pravite.

Slikanje u režimu rada Kamera

U režimu rada Kamera, tokom aktivnog poziva možete da aktivirate i koristite kameru.

- 1 Ako želite da aktivirate režim rada Kamera, uključite kameru u načinu rada sa zatvorenim poklopcem. Vidite 'Režim „Kamera“', str. 14. Zaključavanje tastature je deaktivirano, a na ekranu poklopca se pojavljuje vizir. Pomerajte navigator nadesno ili nalevo da biste uvećali, odnosno umanjili objekat.

- 2 Da biste fiksirali fokus na objektu, delimično pritisnite taster za snimanje. Na ekranu se pojavljuje zeleni indikator fiksiranog fokusa. Ako fokus nije fiksiran, pojavljuje se crveni indikator. Pustite taster za snimanje i ponovo ga pritisnite do pola. Međutim, možete slikati i bez fiksiranja fokusa.
- 3 Da biste napravili snimak, pritisnite taster za snimanje do kraja. Slika se automatski čuva u galeriji. Vidite 'Galerija', str. 58.

Držite pritisnut taster za snimanje da bi slika ostala na ekranu nakon što ste je napravili. Pustite taster za snimanje da biste se vratili na vizir.

Indikatori režima kamere prikazuju:

- Indikator režima (1) prikazuje aktivnu scenu. Vidite 'Scene', str. 48.
- Indikatori (2) memorije telefona (📁), odnosno memorijske kartice (💳) prikazuju gde se memorišu slike.
- Indikator slika (3) prikazuje približan broj slika koji, u zavisnosti od izabranog kvaliteta slike, može da stane u preostalu memoriju aparata ili memorijske kartice.

- Zeleni indikator fokusa (4) se prikazuje kad je tačka fokusa fiksirana pomoću vizira.
- Indikator samookidača (5) pokazuje da je aktiviran samookidač. Vidite 'I Vi na slici samookidač', str. 46.
- Indikator blica (6) pokazuje da li je blic postavljen na **Automatski** (⚡), **Red. crv. očiju** (👁), **Forsiran** (⚡) ili **Isključen** (✖). Pomeranjem navigatora nagore ili nadole možete izabrati između režima rada blica. Režim rada blica možete da vidite na pomoćnom prozoru ekrana.
- Zum indikator (7) označava koeficijent zumiranja. Pomerajte navigator nalevo ili nadesno kako biste uvećali, odnosno umanjili objekat.
- Indikator navigatora (🔍) (8) označava da je raspoloživ meni **Opcije**. Pritisnite navigator da biste otvorili meni **Opcije**.

Da biste u režimu Kamera zatvorili kameru, vratite se u način rada sa zatvorenim poklopcem. Vidite 'Režim „Poklopac zatvoren“', str. 12.

Opcije režima Kamera

Da biste podesili parametre slike, pritisnite navigator i izaberite jednu od sledećih opcija:

Režim snimanja – Da biste izabrali odgovarajuću scenu za snimanje u datom okruženju. Vidite 'Scene', str. 48.

Okreni prikaz – Da biste obrnuli sliku za 180 stepeni. Ova opcija vam je potrebna kad, recimo, slikate sebe, pri tom okrenuvši kameru sučelice sebi, tako da je vizir okrenut naopačke.

Samookidač – Da biste aktivirali samookidač. Izaberite **2 sekunde** ili **10 sekundi**.

Vred. ekspozicije – Da biste podesili osvetljaj slike.

Podešavanja – Da biste podesili parametre **Kvalitet slike**, **Aktivna memorija** i **Prikaži nap. sliku**. Vidite 'Podešavanje parametara statične slike kamere', str. 49.

Menjanje slika

Da biste menjali slike nakon što ste ih snimili, ili da biste menjali one koje su već sačuvane u aplikaciji **Galerija**, izaberite **Opcije > Izmena**. Aplikaciju **Galerija** možete da otvorite u režimu Studio ili u načinu rada sa otvorenim poklopcem.

 Opcije za menjanje glavnog prikaza su: **Primeni efekat**, **Zatvori editor**, **Poništi radnju**, **Pošalji**, **Preko celog ekrana**/**Normalan ekran**, **Uveličaj**/**Umanji**, **Sačuvaj**, **Odštampaj** i **Pomoć**.

Izaberite **Primeni efekat** da biste, na primer, izrezali i rotirali sliku, podesili osvetljaj, boju, kontrast i rezoluciju, kao i da biste slici dodali efekte, tekst, kolekciju klipova ili okvir.

Izaberite **Opcije > Primeni efekat > Izrezivanje** da biste izrezali sliku. Izaberite **Ručno** da biste ručno izrezali određenu veličinu slike ili sa liste izaberite prethodno definisan odnos širine i visine. Ako izaberete **Ručno**, u gornjem levom uglu slike se pojavljuje krstić. Pomerite navigator da biste pomerili krstić i izabrali oblast koja će biti izrezana. Izaberite **Postavi**. U donjem desnom uglu se pojavljuje još jedan krstić. Ponovo izaberite oblast koja će biti izrezana, a zatim izaberite **Izreži**. Izabrane oblasti obrazuju izrezanu sliku.

Da biste smanjili crvenilo očiju na slici, izaberite **Opcije > Primeni efekat > Ukl. ef. crvenog oka**. Pomerite krstić na oko i pritisnite navigator. Na ekranu se pojavljuje petlja. Pomerite navigator kako biste veličinu petlje prilagodili oku. Pritisnite navigator da biste umanjili crvenilo.

Da biste slici dodali kolekciju klipova, izaberite **Opcije > Primeni efekat > Sličica**. Sa liste izaberite stavku koju želite da dodate, a zatim pritisnite navigator. Izaberite **Opcije > Pomeri**, **Promeni veličinu** ili **Rotiraj** da biste pomerili i rotirali stavku i da biste promenili njenu veličinu.

Izaberite **Opcije > Primeni efekat > Tekst** da biste slici dodali tekst. Unesite tekst, pa izaberite **OK**. Izaberite **Opcije > Pomeri**, **Promeni veličinu**, **Rotiraj** ili **Izbor boja** da biste promenili tekst.

Prečice u režimu „Poklopac otvoren“:

- Pritisnite ***** da biste videli sliku na celom ekranu. Ponovo pritisnite ***** da biste se vratili u normalni prikaz.
- Pritisnite **1** i **3** da biste rotirali sliku u smeru kazaljke na satu i u obrnutom smeru.
- Pritisnite **5** i **0** da biste približili, odnosno udaljili objekat.

Saveti za pravljenje dobrih fotografija

Hvatanje kadrova u zahtevnim situacijama je olakšano zahvaljujući kameri kojoj može da se podešava ugao rada. Možete da okrećete kameru u smeru kazaljke na satu ili u obrnutom smeru. Vidite 'Režim „Kamera“', str. 14.

Kvalitet slike

Upotrebljavajte odgovarajući kvalitet slike. Postoje tri režima kvaliteta slika: (**Vis. 2 M štamp.**, **Sr. 0,5 M e-mail** i **Niz. 0,3 M MMS**). Koristite režim **Vis. 2 M štamp.** da biste bili sigurni da kamera proizvodi najbolji mogući kvalitet slike. Međutim, imajte na umu da bolji kvalitet slike zahteva više memorijskog prostora. Za MMS i priloge e-mail poruka može biti neophodna upotreba režima **Sr. 0,5 M e-mail** ili **Niz. 0,3 M MMS**. Izaberite **Opcije > Podešavanje** da biste definisali kvalitet u režimu slike u kameri.

Pozadina

Upotrebite jednostavnu pozadinu. Prilikom snimanja portreta i drugih slika na kojima se nalaze ljudi izbegavajte pretrpane, kompleksne pozadine koje mogu da odvrate pažnju od osoba na slici. Kad se ovi uslovi ne mogu ispuniti, pomerite kameru ili recite ljudima koje snimate da se pomere. Približite kameru bliže objektu da biste napravili jasnije snimke.

Dubina

Prilikom snimanja pejzaža dodajte dubinu svojim slikama tako što ćete objekte postaviti u prednji plan. Međutim, imajte u vidu da objekat u prednjem planu može biti nejasan ukoliko je suviše blizu kamere.

Uslovi osvetljenja

Promena izvora, količine i smera svetlosti može dramatično da promeni fotografije. Ovo su neki od karakterističnih uslova osvetljenja:

- **Izvor svetlosti iza subjekta.** Izbegavajte postavljanje subjekta ispred jakog izvora svetlosti. Ako se izvor svetlosti nalazi iza subjekta, ili ukoliko je vidljiv na ekranu, slika će možda imati slab kontrast, možda će biti previše tamna, ili će sadržati neželjene svetlosne efekte. Takođe, možete da koristite blic da biste osvetlili senke. Vidite 'Blic', str. 47.

- **Subjekat osvetljen sa strane.** Jako bočno svetlo ima snažan efekat, ali može biti previše oštro, što rezultuje prevelikim kontrastom.
- **Izvor svetlosti ispred subjekta.** U slučaju da je sunce jako, subjekti će možda škiljiti. Takođe, kontrast može biti preveliki.
- **Optimalno osvetljenje** se primenjuje kada ima previše difuzne, blage svetlosti, na primer, ukoliko je dan vedar i mestimično oblačan, ili ukoliko je sunčano, ali se snimak pravi u senci drveća.

Snimanje video snimaka

Aktivirajte režim Studio da biste aktivirali kameru i vizir na glavnom ekranu. Vidite 'Slikanje u režimu rada Studio', str. 44. Aktiviraće se kamera i videćete prizor koji će biti uhvaćen kamerom.

Ako je kamera u **Režim slike**, otvorite prikaz video rekordera tako što ćete izabrati **Opcije** > **Režim videa**.

Da biste pre snimanja videa podesili parametre osvetljenja i boja, pritisnite navigator, pa izaberite **Balans belog** ili **Ton boje**. Vidite 'Parametri – podešavanje boje i osvetljenja', str. 47.

Pritisnite navigator i izaberite **Ambijent** da biste izabrali scenu. Vidite 'Scene', str. 48.

▶ Opcije pre pravljenja video snimka su: **Režim slike**, **Idi u Galeriju**, **Konfiguracija videa**, **Podešavanja** i **Pomoć**.

- 1 Pritisnite taster za snimanje da biste počeli da snimate. Prikazuje se ikona za snimanje ●. Pali se LED dioda i čuje se zvuk, obaveštavajući subjekta da se snima video. Na samom video snimku nema efekta blica.
- 2 Izaberite **Pauza** da biste privremeno prekinuli snimanje u bilo kom trenutku. Ikona pauza ■ trepće na ekranu. Snimanje videa se automatski prekida ako je snimanje privremeno zaustavljeno, a nijedan taster nije pritisnut tokom jednog minuta.
- 3 Izaberite **Nastavi** da biste nastavili sa snimanjem.
- 4 Izaberite **Stop** ili pritisnite taster za snimanje da biste zaustavili snimanje. Video snimak se automatski memoriše u folder **Slike i video** aplikacije **Galerija**. Vidite 'Galerija', str. 58.

Indikatori video rekordera prikazuju sledeće:

- Indikatori (1) memorije telefona (📶), odnosno memorijske kartice (💳) prikazuju gde se memorišu video snimci.

- Indikator dužine trenutnog video zapisa (2) prikazuje isteklo vreme i preostalo vreme.
- Indikator scene (3) prikazuje aktivnu scenu. Vidite 'Scene', str. 48.
- Indikator mikrofona (4) označava da je mikrofonski isključen.
- Indikator formata datoteke (5) označava format video snimka na osnovu izabranog video kvaliteta.
- Indikator video kvaliteta (6) pokazuje izabrani kvalitet video snimka. Vidite 'Podešavanja videa', str. 54

Prečiše su sledeće:

- Pomerajte navigator nagore ili nadole kako biste uvećali, odnosno umanjili objekat. Indikator zumiranja, koji se pojavljuje na oknu sa strane, prikazuje nivo zumiranja.
- Pritisnite navigator da biste ušli u **Konfiguracija videa**. Vidite 'Parametri – podešavanje boje i osvetljenja', str. 47.

Pošto je video snimak napravljen:

- Izaberite **Opcije > Reprodukuj** da biste odmah prikazali video snimak koji ste upravo napravili.
- Ako ne želite da sačuvate video snimak, izaberite **Opcije > Obriši**.
- Pritisnite taster za snimanje da bi se vratio vizir za pravljenje novog video snimka.

- Ako želite da pošaljete video snimak **Kao MMS, Kao e-mail** ili **Preko Bluetooth veze**, izaberite **Opcije > Pošalji**. Za više informacija, vidite 'Poruke', str. 67 i 'Bluetooth veza', str. 103. Ova opcija nije dostupna tokom aktivnog poziva.
- Da biste nekome poslali video snimak tokom aktivnog poziva, izaberite **Opcije > Pošalji pozivaocu**.
- Izaberite **Opcije > Izmeni** da biste izmenili video snimak. Vidite 'Menjanje video snimaka', str. 55.

Podešavanja videa

U režimu Studio postoje dve vrste podešavanja video rekordera: **Konfiguracija videa** i glavni parametri. Ako želite da prilagodite parametre za **Konfiguracija videa**, vidite 'Parametri – podešavanje boje i osvetljenja', str. 47. Nakon što zatvorite kameru, parametri podešavanja se vraćaju na podrazumevane vrednosti, ali glavni parametri ostaju isti dok ih ponovo ne promenite. Da biste promenili glavne parametre, izaberite **Opcije > Podešavanja**, a zatim neku od sledećih kategorija:

Snimanje zvuka – Izaberite **Uključeno** ako želite da snimate i sliku i zvuk.

Kvalitet videa – Podesite kvalitet video snimka na **Visok**, **Normalan** ili **Deljenje**. Kvalitet je označen jednom od sledećih ikona: (Visok), (Normalan) ili (Deljenje). Ako izaberete **Visok** ili **Normalan**, dužina video zapisa je ograničena raspoloživim prostorom na vašoj memoriji.

kartici, s tim što je maksimalna dužina jednog video snimka 1 sat. Ako želite da gledate video snimak na televizoru ili PC računar, izaberite **Visok** video kvalitet, koji ima CIF rezoluciju (352x288) i format datoteke .mp4. U multimedijalnoj poruci ne možete da šaljete video snimke sačuvane u formatu .mp4. Ako želite da gledate video snimak na mobilnim telefonima, izaberite **Normalan**, koji ima QCIF rezoluciju (176x144) i format datoteke .3gp. Da biste poslali video snimak kao MMS, ili da biste ga poslali preko video deljenja, izaberite **Deljenje** (rezolucija QCIF, format datoteke .3gp). Vidite 'Deljenje videa', str. 32. Video snimak je ograničen na 300 kB (oko 20 sekundi trajanja), tako da može biti poslat u kompatibilni uređaj kao multimedijalna poruka. Međutim, neke mreže podržavaju slanje samo onih multimedijalnih poruka čija je maksimalna veličina 100 kB. Obratite se svom provajderu servisa za detaljnije informacije.

Dodaj u album – Izaberite da li želite da sačuvate video snimak u određenom albumu u aplikaciji **Galerija**. Ako izaberete **Da**, otvara se lista raspoloživih albuma.

Prikaži naprav. video – Ako izaberete **Da**, možete da reprodukujete snimljeni video snimak odmah nakon snimanja tako što ćete u kameri izabrati **Opcije** > **Reprodukuj**. Ako izaberete **Ne**, možete odmah da snimate novi video.

Aktivna memorija – Definišite primarnu memorijsku jedinicu: memorija telefona ili memorijska kartica.

Ako ponestaje memorije u telefonu, kvalitet snimanja će se smanjiti. Da biste oslobodili memoriju telefona, premestite podatke na kompatibilnu memorijsku karticu ili PC računar, odnosno izbrišite podatke.

 Savet! Možete podesiti da kamera za čuvanje videa koristi kompatibilnu memorijsku karticu tako što ćete izabrati **Opcije** > **Podešavanja** > **Aktivna memorija** > **Memorijska kartica**.

Menjanje video snimaka

Video snimke možete da menjate u aplikaciji **Galerija** u načinu rada sa otvorenim poklopcem ili u režimu Studio. Vidite 'Slikanje u režimu rada Studio', str. 44 i 'Galerija', str. 58.

Da biste menjali video snimke i pravili autorske video snimke, dođite do video snimka i izaberite **Opcije** > **Izmeni**. Autorske video snimke možete da pravite kombinovanjem i rezanjem video snimaka, kao i dodavanjem slika, audio snimaka, prelaza i efekata. Prelazi su vizuelni efekti koje možete da primenjujete na početne i krajnje sekvence video snimka ili između samih video snimaka.

U video montažeru možete da vidite dve vremenske linije: vremensku liniju video snimka i vremensku liniju audio snimka. Ako video snimku dodajete slike, tekst ili prelaze, oni su prikazani na vremenskoj liniji video snimka.

Pomerajte se levo ili desno na vremenskim linijama. Pomerajte se gore ili dole da biste se prebacivali između vremenskih linija.

Menjanje video snimka, zvuka, slike, teksta i prelaza

Da biste napravili autorske video snimke, označite i izaberite jedan ili više video snimaka, a zatim izaberite **Opcije** > **Izmeni**.

U prikazu Video montažer možete da ubacujete video snimke da biste napravili autorski video snimak, kao i da montirate snimke rezanjem i dodavanjem efekata. Video snimku možete da dodajete slike i audio snimke, da menjate njihovo trajanje, kao i da dodajete tekst i prelaze. Pritisnite i da biste prelazili između video i audio snimka.

Da biste izmenili video snimak, izaberite jednu od sledećih opcija:

Izmeni video snimak:

Iseci – Iseca video snimak u prikazu Iseci.

Dodaj kolor efekat – Ubacuje se kolor efekat u video snimak.

Uspori – Usporava se brzina video snimka.

Bez tona/Sa tonom – Uključuje se i isključuje zvuk originalnog video snimka.

Premesti (prikazuje se samo ako su umetnuta dva video snimka ili više njih) – Premešta video snimak na izabrano mesto.

Ukloni – Video snimak se uklanja iz videa.

Dupliraj – Pravi se kopija odabranog video snimka.

Izmeni tekst (prikazuje se samo ako ste dodali tekst) – Da biste premestili, uklonili ili duplirali tekst, promenili boju i stil teksta, definisali koliko će se on zadržati na ekranu, kao i da biste tekstu dodali efekte.

Izmeni sliku (prikazuje se samo ako ste dodali sliku) – Da biste premestili, uklonili ili duplirali sliku, definisali koliko će se ona zadržati na ekranu, kao i da biste postavili pozadinu ili kolor efekat slike.

Izmeni audio snimak:

Iseci – Iseca audio snimak u prikazu Iseci.

Premesti (prikazuje se samo ako su umetnuta dva audio snimka ili više njih) – Premešta audio snimak na izabrano mesto.

Postavi trajanje – Menja dužinu audio snimka.

Ukloni – Audio snimak se uklanja iz videa.

Dupliraj – Pravi se kopija odabranog audio snimka.

Izmeni prelaz – Postoje tri vrste prelaza: prelaz na početku videa, prelaz na kraju videa i prelazi između video snimaka. Početni prelaz se može izabrati kada je aktivan prvi prelaz videa.

Ubaci:

Video snimak – Ubacuje se izabrani video snimak. U Glavnom prikazu se daje minijature prikaz video snimka. Minijatura se sastoji od prve sličice video snimka koja nije crna. Takođe se prikazuje i ime i dužina izabranog video snimka.

Slika – Umeće se izabrana slika. U Glavnom prikazu se daje minijature prikaz slike.

Tekst – U video snimak se ubacuje tekst. Možete da ubacite naslov, podnaslov ili listu saradnika.

Audio snimak – Ubacuje se odabrani audio snimak. U Glavnom prikazu se vidi ime i dužina odabranog audio snimka.

Novi audio snimak – Snima se novi audio snimak na izabranoj lokaciji.

Film – Da biste pregledali film na celom ekranu ili u minijaturnom prikazu, sačuvali film, ili da biste ga odsekli na odgovarajuću veličinu za njegovo slanje u obliku multimedijalne poruke.

💡 Savet! Da biste napravili trenutni snimak video snimka, izaberite **Opcije** > **Napravi snimak** u minijaturnom prikazu za pregledanje ili u video prikazu Iseci.

Da biste isekli video ili audio snimak, pomerite željenu vremensku liniju i izaberite **Opcije** > **Izmeni video snimak** > **Iseci** ili **Opcije** > **Izmeni audio snimak** > **Iseci**. U video prikazu Iseci ili prikazu Iseci, izaberite **Opcije** > **Početak** da biste označili početnu tačku video ili audio snimka Izaberite **Opcije** > **Kraj** da biste označili kraj video ili audio snimka. Izaberite **Opcije** > **Pusti markirani deo** da biste reprodukovali isečak snimka. Pritisnite **Urađeno** da biste sačuvali promene.

Da biste sačuvali video, u glavnom prikazu video montažera izaberite **Opcije** > **Film** > **Sačuvaj**. Da biste definisali **Aktivna memorija**, izaberite **Opcije** > **Podešavanje**. Podrazumevano je da je to memorija telefonskog aparata.

💡 Savet! U prikazu **Podešavanje** možete da definišete **Prim. ime video snim.**, **Pod. ime sn. ekrana**, **Rezolucija** i **Aktivna memorija**.

Ako želite da pošaljete video, izaberite **Pošalji > Kao MMS, Kao e-mail** ili **Preko Bluetooth veze**. Obratite se svom provajderu u vezi maksimalne dužine multimedijalne poruke koju možete da poslati. Ako je video preveliki za slanje putem multimedijalne poruke, prikazuje se simbol ✉. Izaberite **Opcije > Film > Izmeni za MMS** da biste isekli film.

💡 **Savet!** Ako želite da pošaljete video snimak koji je veći od maksimalne veličine za multimedijalnu poruku koju dopušta vaš provajder, možete ga poslati putem Bluetooth veze. Vidite 'Slanje podataka pomoću Bluetooth veze', str. 104. Svoje video snimke možete da prebacujete i koristeći Bluetooth vezu personalnog računara sa Bluetooth mogućnostima, ili koristeći čitač memorijskih kartica (proširenje).

Galerija

Da biste memorisali i organizovali svoje slike, video snimke, audio snimke, liste numera i linkove za strimovanje sadržaja, u načinu rada sa otvorenim poklopcem pritisnite i izaberite **Galerija**. Izaberite **Opcije > Idi u Galeriju** da biste u režimu Studio otvorili galeriju. U režimu Studio raspoloživ je samo folder **Slike i video**.

💡 **Savet!** Da biste se iz aplikacije **Galerija** prebacili u režim Studio kamere, izaberite **Kamera**.

Izaberite **Slike i video** , **Numere** , **Audio snimci** , **Linkovi** ili **Sve datoteke** , a zatim pritisnite da biste ih otvorili.

Možete da pretražujete i otvarate foldere, kao i da označavate, kopirate i premeštate stavke u foldere. Audio snimci, video snimci, .ram datoteke i linkovi za strimovanje otvaraju se u aplikaciji RealPlayer. Vidite RealPlayer™, str. 62. Takođe, možete da pravite albume, da označavate i kopirate stavke, kao i da ih dodajete u albume. Vidite 'Albumi', str. 60.

💡 **Savet!** Slike iz svog aparata možete da prebacite u kompatibilni PC računar koristeći Nokia Phone Browser koji se nalazi u sklopu Nokia PC Suite paketa. Vidite CD-ROM disk koji ste dobili sa telefonom.

Pritisnite da biste otvorili datoteku. Video snimci, muzika i audio snimci se otvaraju u programu **RealPlayer**. Vidite 'Gledanje slika i video snimaka', str. 59.

Da biste kopirali ili premestili datoteke u memorijsku karticu ili u memoriju telefona, izaberite datoteku, a zatim izaberite **Opcije** > **Organizuj** > **Kopiraj u mem. kart./Premesti u mem. kar.** ili **Kopiraj u mem. tel./Premesti u mem. tel.**. Datoteke koje se nalaze u memorijskoj kartici su označene sa .

Ako želite da preuzmete datoteke u aplikaciju **Galerija** koristeći pretraživač, u jednom od glavnih foldera izaberite ikonu koja označava preuzimanje, na primer () , pa preuzmite slike. Otvara se pretraživač, pa možete da izaberete marker sajta sa kojega je moguće preuzeti sadržaj.

Gledanje slika i video snimaka

Snimljene fotografije i video snimci snimljeni kamerom memorišu se u folderu **Slike i video** u aplikaciji **Galerija**. Kvalitet video snimka je označen jednom od sledećih ikona: (Visok), (Normalan) ili (Deljenje). Za više informacija o video kvalitetu, vidite 'Podešavanja videa', str. 54. Slike i video snimci vam mogu biti poslani i u multimedijalnoj poruci, kao e-mail prilog ili preko Bluetooth veze. Da biste primljenu sliku ili video snimak mogli da vidite u galeriji ili u medija plejeru, morate da ih sačuvate u memoriji telefona ili na memorijskoj kartici.

Otvorite folder **Slike i video** u aplikaciji **Galerija**. Datoteke slika i video snimaka su raspoređene u obliku petlji, a

poređane su prema datumu. Na ekranu može da se vidi broj datoteka. Pomerajte se gore ili dole da biste pretraživali datoteke. Pritisnite i držite taster za pretragu nagore ili nadole da biste pretraživali datoteke u neprekinutoj petlji. Pomerite taster za pretragu nalevo ili nadesno da biste se istovremeno pomerili za nekoliko datoteka.

 Savet! Upotrebite navigator da biste se u režimu Studio kretali između datoteka i da biste ih otvarali.

► Opcije u glavnom prikazu **Slike i video** su: **Otvori** (samo za slike), **Pusti** (samo za video snimke), **Pošalji**, **Idi na kameru**, **Dodaj u album**, **Albumi**, **Štampaj** (samo za slike), **Izmeni**, **Obriši**, **Organizuj**, **Markiraj/Demarkiraj**, **Pomoć** i **Izađi**.

Izaberite **Opcije** > **Izmeni** da biste izmenili fotografiju ili video snimak. Otvara se editor slika ili video snimaka.

Izaberite **Opcije** > **Dodaj u album** da biste dodali sliku ili video snimak u album u aplikaciji **Galerija**. Vidite 'Albumi', str. 60.

Da biste pravili autorske video snimke, u galeriji izaberite video snimak ili nekoliko snimaka, a zatim izaberite **Opcije** > **Izmeni**. Vidite 'Menjanje video snimaka', str. 55.

► Opcije u toku prikaza slike su: **Povećaj**, **Pošalji**, **Dodaj u album**, **Postavi za tapet**, **Dodaj kontaktu**, **Štampaj**, **Izmena**, **Obriši**, **Preimenuj**, **Vidi detalje**, **Dodaj u Favorite**, **Pomoć** i **Izađi**.

Izaberite **Opcije** > **Štampaj** da biste odštampali svoje slike na štampaču povezanom sa vašim aparatom ili da biste ih sačuvali na svojoj MMC kartici i kasnije ih odštampali na kompatibilnom uređaju. Vidite 'Štampanje slika', str. 61.

Izaberite **Opcije** > **Uvećaj** da biste zumirali sliku. Koeficijent zumiranja se prikazuje na vrhu ekrana. Koeficijent zumiranja se ne pamti trajno.

Pritisnite **C** da biste obrisali sliku ili video snimak.

Albumi

Uz pomoć albuma možete na lak način da organizujete svoje slike i video snimke. Ako želite da pregledate listu albuma, u folderu **Slike i video** izaberite **Opcije** > **Albumi**. Albumi su raspoređeni po abecednom redu. Pritisnite taster za pretragu da biste prikazali sadržaj albuma.

Izaberite **Opcije** > **Novi album** da biste napravili novi album. Unesite ime albuma, a zatim izaberite **OK**.

Da biste u album u galeriji dodali fotografiju ili video snimak, dođite do fotografije ili video snimka, a zatim izaberite **Opcije** > **Dodaj u album**. Otvara se lista albuma. Izaberite album u koji želite da dodate fotografiju ili video snimak, a zatim pritisnite taster za pretragu.

Pritisnite **C** da biste uklonili datoteku iz albuma. Ta datoteka se ne briše iz foldera **Slike i video** u aplikaciji **Galerija**.

Studio

Štampanje slika

Možete da štampate pomoću opcije **Štampa slike**, tako što ćete izabrati opciju štampanja u galeriji, kameri, editoru slika, prikazivaču slika, ili u aktiviranom pasivnom režimu rada.

Upotrebite opciju **Štampa slike** da biste štampali svoje slike korišćenjem kabla za prenos podataka, Bluetooth veze ili memorijske kartice.

Možete da štampate samo slike u .jpeg formatu. Slike snimljene kamerom se automatski čuvaju u .jpg formatu.

Napomena: Ako želite da štampate preko nekog PictBridge-kompatibilnog štampača, izaberite opciju za štampanje pre nego što povežete USB kabl.

Izaberite sliku koju želite da odštampate, a zatim izaberite **Opcije > Štampaj**.

Izbor štampača

Kad prvi put upotrebite opciju **Štampa slike**, prikazuje se lista raspoloživih štampača nakon što izaberete sliku. Izaberite štampač koji želite da koristite. Taj štampač se postavlja kao podrazumevani štampač.

Ako ste povezali neki PictBridge kompatibilni USB štampač pomoću CA-53 kabla koji se dobija uz aparat, taj štampač se automatski prikazuje.

Ako podrazumevani štampač nije raspoloživ, ponovo se prikazuje lista raspoloživih uređaja za štampanje.

Izaberite **Opcije > Podešavanje > Podrazum. štampač** da biste promenili podrazumevani štampač.

Prikaz izgleda štampe

Prikaz izgleda štampe se otvara samo onda kad počnete da štampate sliku u galeriji ili u aktiviranom pasivnom režimu rada.

Slike se prikazuju u prethodno definisanom rasporedu štampe. Pomerajte se levo i desno kroz raspoložive rasporede štampe za izabrani štampač da biste promenili ovaj raspored. Ako slike ne mogu da stanu na jednu stranicu, pomerajte se gore ili dole da bi bile prikazane dodatne stranice.

Opcije u prikazu izgleda štampe su: **Štampaj**, **Podešavanje**, **Pomoć** i **Izađi**.

Podešavanja štampe

Opcije koje su na raspolaganju se razlikuju i zavise od mogućnosti koje nudi izabrani uređaj za štampu.

Izaberite **Opcije** > **Podrazum. štampač** da biste podesili podrazumevani štampač.

Ako želite da izaberete dimenzije papira, izaberite **Veličina papira**, sa liste izaberite dimenzije papira, a zatim **OK**. Izaberite **Obustavi** da biste se vratili u prethodni prikaz.

Pritisnite **fg**, a zatim izaberite **RealPlayer**. Koristeći program **RealPlayer**, možete da reprodukujete video snimke, audio snimke, liste numera ili da bežično strimujete medija datoteke. Tokom pretraživanja Veb stranica možete da aktivirate link za strimovanje sadržaja, ili možete da ga uskladištite u memoriju telefona ili na memorijsku karticu. Program RealPlayer možete da koristite i u režimu Studio, pri čemu su funkcije tastera ograničene. Vidite 'Slikanje u režimu rada Studio', str. 44.

RealPlayer podržava datoteke sa oznakama tipa datoteke .aac, .awb, .m4a, .mid, .mp3 i .wav. Međutim, **RealPlayer** možda ne podržava sve formate datoteka ili sve varijante

formata. Na primer, **RealPlayer** će pokušati da otvori sve .mp4 datoteke, ali neke .mp4 datoteke mogu da uključuju i sadržaj koji nije usklađen sa 3GPP standardom, pa ih samim tim ne podržava ni ovaj model aparata.

 Savet! Možete da prebacite muzičke datoteke iz svog aparata u memorijsku karticu koristeći modul Nokia Audio Manager koji se nalazi u sklopu Nokia PC Suite paketa. Vidite CD-ROM disk koji ste dobili sa telefonom.

Reprodukovanje video ili audio snimaka

Upozorenje: Muziku slušajte umereno glasno. Produženo izlaganje glasnoj muzici može da vam ošteti sluh.

 Opcije u programu **RealPlayer** kada je izabran neki snimak su: **Pusti/Nastavi**, **Prikaži u punom ek./Nastavi u punom ek.**, **Stop**, **Bez zvuka/Sa zvukom**, **Detalji o snimku**, **Pošalji**, **Podešavanja**, **Pomoć** i **Izađi**.

- 1 Ako želite da reprodukujete neku medija datoteku iz memorije telefona ili sa memorijske kartice, izaberite **Opcije** > **Otvori**, pa zatim izaberite: **Prethodni snimci** – Da biste reprodukovali jednu od poslednjih šest datoteka puštenih u programu **RealPlayer**, **Sačuvani snimak** – Da biste reprodukovali neku datoteku koju ste sačuvali u aplikaciji **Galerija**. Vidite 'Galerija', str. 58.

Snimci na mem. kart. – Da biste napravili listu numera i reprodukovali datoteke sačuvane na memorijskoj kartici. Vidite 'Pravljenje liste numera', str. 63.

- 2 Dodajte do neke datoteke, pa pritisnite da biste je reprodukovali.

 Savet! Da biste neki video snimak gledali u punom ekranu, pritisnite **2**. Ponovo pritisnite da biste se vratili u normalni režim prikaza.

Ikone u programu **RealPlayer**: – Repeat; – Random; – Ponavljanje i slučajni izbor i – Zvučnik isključen.

Prečice u toku reprodukcije:

- Pritisnite i držite da biste video brzo premotavali napred.
- Pritisnite i držite da biste video snimak brzo premotavali unazad.
- Da biste isključili zvuk, pritisnite i držite dok se ne prikaže indikator. Da biste uključili zvuk, pritisnite i držite dok ne vidite indikator.

Pravljenje liste numera

Da biste napravili listu numera sastavljenu od pesama u memoriji vašeg telefona ili na memorijskoj kartici:

- 1 Izaberite **Opcije** > **Nova lista numera**.
- 2 Izaberite memoriju iz koje želite da izaberete muzičke numere.
- 3 Unesite ime za listu numera.
- 4 Da biste označili muzičke numere koje želite da uključite u listu, izaberite **Opcije** > **Markiraj/ Demarkiraj** > **Markiraj** ili **Markiraj sve**.
- 5 Izaberite **Opcije** > **Izaberi markirano**.

 Savet! Ako želite da ostavite aplikaciju otvorenom dok muzika svira u pozadini, dvaput pritisnite kako biste se vratili u pasivni režim. Da biste se vratili u aplikaciju, pritisnite , a zatim izaberite **RealPlayer**.

Bežično strimovanje sadržaja

Mnogi provajderi servisa će zahtevati da koristite Internet pristupnu tačku (IAP) za svoju primarnu pristupnu tačku. Drugi provajderi dopuštaju korišćenje WAP pristupne tačke.

Pristupne tačke su možda konfigurisane kod prvog startovanja vašeg aparata.

Obratite se svom provajderu servisa za detaljnije informacije.

 Napomena: U modulu **RealPlayer** možete da otvarate samo URL adrese tipa `rtsp://`. Međutim, **RealPlayer** će prepoznati i `http` link do `.ram` datoteke.

Ako želite da bežično strimujete sadržaj, izaberite neki link za strimovanje sadržaja koji je sačuvan u aplikaciji **Galerija**, koji se nalazi na nekoj Veb strani ili koji ste primili kao tekstualnu ili kao multimedija poruku. Pre nego što se započne strimovanje živog sadržaja, aparat se povezuje na dati sajt i počinje sa učitavanjem sadržaja. Taj sadržaj se ne memoriše u aparatu.

Primanje RealPlayer podešavanja

Podešavanja za **RealPlayer** možete da primite i kao tekstualnu poruku od operatora mreže ili od provajdera. Vidite 'Podaci i podešavanja', str. 74. Za detaljnije informacije obratite se svom operatoru mreže ili provajderu.

Promena RealPlayer podešavanja

Izaberite **Opcije** > **Podešavanja**, pa naredne kategorije:

Video – Da bi **RealPlayer** automatski ponavljao video snimke kada se završi njihova reprodukcija.

Audio – Da biste izabrali da li želite da se reprodukcija numera ponavlja po redosledu sa liste ili da li ćete audio snimke sa nje slušati po slučajnom izboru.

Veza – Da biste izabrali da li će se koristiti proksi server, da biste promenili primarnu pristupnu tačku, kao i opseg portova prilikom povezivanja. Za ispravna podešavanja obratite se svom provajderu.

Podeš. proksi servera:

- **Koristi proksi server** – Izaberite **Da** da biste koristili proksi server.
- **Adresa proksi ser.** – Unesite IP adresu proksi servera.
- **Br. porta proksi ser.** – Unesite broj porta proksi servera.

 Glosar: Proksi serveri su posrednički serveri između medija servera i korisnika. Neki provajderi servisa ih koriste da bi obezbedili dodatnu sigurnost i da bi ubrzali brzinu pristupa stranama pretraživača koje sadrže audio ili video snimke.

Podešavanja mreže:

- **Prim. pristupna tačka** – Dodajte do pristupne tačke koju želite da koristite za povezivanje na Internet, a zatim pritisnite .
- **Vreme na vezi** – Postavite vremenski period posle kojeg će **RealPlayer** raskinuti vezu sa mrežom kada privremeno zaustavite reprodukciju medija sadržaja preko mrežne veze; izaberite **Definiše korisnik**, a zatim pritisnite . Unesite vreme, a zatim izaberite **OK**.
- **Najniži UDP port** – Unesite najniži broj porta za opseg portova servera. Podrazumevana vrednost je 6970.
- **Najviši UDP port** – Unesite najviši broj porta za opseg portova servera. Podrazumevana vrednost je 32000. Izaberite **Opcije** > **Napredna podešav.** da biste izmenili vrednosti opsega za različite mreže.

Režiser

Da biste napravili muvee, pritisnite , a zatim izaberite **Studio > Režiser**. Muvee je kratak video snimak koji može da sadrži video, slike, muziku i tekst. **Ekspres muvee** automatski kreira modul **Režiser** nakon što izaberete stil za muvee. **Režiser** bira slike po slučajnom izboru i koristi podrazumevanu muziku i tekst koji su dodeljeni odabranom stilu. Svaki stil ima sopstveni stil pisma, boju, muziku i ritam. Za **Autorski muvee** možete da izaberete sopstvene video i muzičke snimke, slike i stil, a možete i da dodate početnu i završnu poruku. Muvee možete da šaljete pomoću MMS-a.

Otvorite modul **Režiser**, a zatim pritisnite ili da biste prelazili između prikaza i . Iz prikaza možete da se vratite u glavni prikaz i tako što izaberete **Urađeno**.

Prikaz sadrži listu video snimaka za koje možete izabrati **Pusti**, **Pošalji**, **Preimenuj** i **Obrisi**.

Pravljenje ekspres muvee spota

- 1 U glavnom prikazu modula **Režiser** izaberite **Ekspres muvee**.
- 2 Za muvee izaberite neki stil iz liste stilova. Napravljeni muvee se memoriše u muvee listi modula **Režiser**.

Nakon memorisanja muvee će biti automatski reprodukovano.

 Savet! Da biste preuzeli nove stilove u vaš aparat, izaberite **Preuz. stilova** () iz glavnog prikaza **Režiser**.

Pravljenje autorskog muvee spota

- 1 U glavnom prikazu modula **Režiser** izaberite **Autorski muvee**.
- 2 U **Video**, **Slika**, **Stil** ili **Muzika** izaberite snimke koje želite da ubacite u svoj muvee. Nakon što ste izabrali video snimke i slike, izaberite **Opcije > Napredne opcije** da biste definisali redosled kojim se datoteke reprodukuju u muvee spotu. Pritiskom na taster za pretragu izaberite datoteku koju želite da premestite. Zatim dođite do datoteke ispod koje želite da stavite označenu datoteku, pa pritisnite taster za pretragu. Izaberite **Opcije > Izaberi sadržaje** da biste isekli video snimke. Vidite 'Izbor sadržaja', str. 66. U modulu **Poruka** možete da dodate početni i završni tekst za muvee.
- 3 Izaberite **Kreiraj muvee**, a zatim neku od narednih opcija:
Multimedija poruka – Da biste optimizovali dužinu muvee spota za slanje preko MMS-a.

Automatski izbor – Da biste u muvee uključili sve izabrane slike i video snimke.

Koliko i muzika – Da biste podesili da dužina muvee spota bude ista kao dužina izabranog muzičkog snimka.

Definiše korisnik – Da biste definisali dužinu muvee spota.

4 Izaberite **Opcije** > **Sačuvaj**.

Da biste pogledali autorski muvee pre nego što ga sačuvate, u prikazu **Prikaz muvee** izaberite **Opcije** > **Pusti**.

Izaberite **Opcije** > **Pravi ponovo** da biste napravili novi autorski muvee koristeći ista podešavanja stila.

Izbor sadržaja

Nakon što izaberete slike i video snimke za svoj muvee, možete da montirate izabrane video snimke. Izaberite **Opcije** > **Napredne opcije** > **Opcije** > **Izaberi sadržaje**. Možete da izaberete delove video snimka koje želite da uključite u muvee, ili one delove koje želite da izostavite. Klizač ispod ekrana videa označava uključene, izostavljene i neutralizovane delove sledećim bojama: zelena boja označava uključene, crvena izostavljene, a siva neutralne delove.

Ako želite da uključite određeni deo video snimka u muvee, dođite do tog dela i izaberite **Opcije** > **Obuhvati**.

Ako želite da neki deo izostavite iz video snimka, dođite do tog dela i izaberite **Opcije** > **Izbaci**.

Da biste modulu **Režiser** dozvolili da po slučajnom izboru uključi ili izostavi neki deo video snimka, dođite do tog dela, a zatim izaberite **Opcije** > **Označi kao neutral..**

Izaberite **Opcije** > **Izbaci kadar** da biste izostavili neki kadar iz video snimka.

Ako želite da modulu **Režiser** dozvolite da po slučajnom izboru uključi ili izostavi pojedine delove video snimka, izaberite **Opcije** > **Ozn. sve kao neut.**

Podešavanja

Izaberite **Podešavanja** da biste izvršili izmene sledećih opcija:

Aktivna memorija – Izaberite gde će se memorisati muvee.

Rezolucija – Izaberite rezoluciju za muvee.

Primarno muvee ime – Podesite podrazumevano ime za muvee.

Poruke

Pritisnite i izaberite **Poruke**. U aplikaciji **Poruke** možete da kreirate, šaljete, primete, pregledate, unosite izmene i organizujete tekstualne poruke, multimedijalne poruke, e-mail poruke, kao i specijalne tekstualne poruke koje sadrže podatke. Možete takođe i da primete poruke i podatke preko Bluetooth veze, da primete WAP servisne poruke, info poruke kao i da šaljete servisne zahteve.

Napomena: Multimedija poruke mogu da primaju i prikazuje jedino uređaji koji nude kompatibilne funkcionalne mogućnosti. Izgled poruke može da bude različit u zavisnosti od prijemnog uređaja.

Kada otvorite **Poruke**, vidite funkciju **Nova poruka** i listu foldera:

Primljeno – sadrži primljene poruke osim e-mail i info poruka. E-mail poruke se čuvaju u **Pošt. sanduče**.

Moji folderi – služi za razvrstavanje poruka po folderima.

Pošt. sanduče – u folderu **Pošt. sanduče** možete da se povežete sa svojim udaljenim poštanskim sandučetom da biste preuzeli nove e-mail poruke ili da van mreže pregledate prethodno preuzete poruke. Vidite 'E-mail', str. 80.

Nacrti – sadrži nacрте poruka koje još nisu poslate.

Poslato – sadrži poslednjih 20 poruka koje su poslate osim poruka poslatih preko Bluetooth veze. Za promenu broja poruka koje će se čuvati, vidite 'Podešavanja Ostalo', str. 83.

Za slanje – to je privremeno mesto čuvanja poruka koje čekaju na slanje.

Izveštaji () – možete zahtevati da vam mreža šalje izveštaje o dostavi poslatih tekstualnih i multimedijalnih poruka. Prijem izveštaja o dostavi multimedijalnih poruka poslatih na e-mail adresu nije moguć.

Savet! Nakon što otvorite bilo koji od standardnih foldera, po njima možete da se krećete pritiskom na ili .

Ako želite da unesete i da svom provajderu servisa pošaljete servisni zahtev (poznato i kao USSD komanda), kao što su zahtevi za aktiviranje mrežnih servisa, izaberite **Opcije > Servisni zahtev** u glavnom prikazu **Poruke**.

Info servis () vam omogućava da od svog provajdera primete poruke o raznim temama kao što su vremenska prognoza ili stanje u saobraćaju. Za podatke o raspoloživim temama kao i odgovarajućim brojevima

tema, obratite se svom provajderu. U glavnom prikazu **Poruke**, izaberite **Opcije > Info servis**. U glavnom prikazu možete da vidite status teme, broj teme, naziv i da li je tema označena (▶) za praćenje.

▶ Opcije za prikaz **Info servis** su: **Otvori, Pretplati se/ Poništi pretplatu, Označi kao "vruće"/Poništi "vruće", Tema, Podešavanje, Pomoć i Izadi**.

Info poruke se ne mogu primati u UMTS mrežama. Veza za paketni prenos podataka može da onemogućiti prijem info poruka.

Pisanje teksta

Tradicionalni način unosa teksta

ABC i **abc** označavaju odabranu vrstu slova. **Abc** znači da je početno slovo veliko, a da se sva ostala automatski ispisuju malim slovima. **123** označava režim unosa brojeva.

Ikonica se prikazuje gore desno na ekranu kada tekst pišete tradicionalnim načinom unosa teksta.

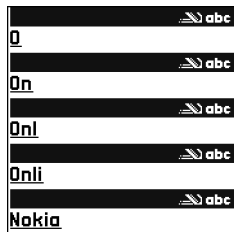
- Pritiskajte numerički taster (**1 - 9**) potreban broj puta sve dok se ne pojavi željeni znak. Na tasteru ima više znakova nego što je na njemu prikazano.

- Ako želite da unesete neki broj, pritisnite i držite odgovarajući numerički taster.
- Za prelazak sa unosa slova na unos brojeva i obratno, pritisnite i držite **#**.
- Ako se naredno slovo nalazi na istom tasteru, sačekajte da se pojavi kursor (ili pritisnite da biste prekinuli čekanje) pa ga unesite.
- Pritisnite da biste obrisali neki znak. Pritisnite i držite da biste obrisali više znakova.
- Najčešći znaci interpunkcije se nalaze na tasteru **1**. Pritisnite **1** potreban broj puta dok ne dobijete željeni znak interpunkcije. Pritisnite ***** da biste otvorili listu specijalnih znakova. Koristite taster za kretanje po listi, pa pritisnite **izaberi** da biste izabrali znak.
- Za razmak, pritisnite taster **0**. Pritisnite tri puta **0** da biste kursor pomerili u naredni red.
- Pritisnite **#** za prelazak sa jedne vrste slova na druga.

Intuitivni način unosa teksta – Rečnik

Svako slovo možete da unesete samo jednim pritiskom tastera. Intuitivni način unosa teksta se bazira na ugrađenom rečniku kojem i vi sami možete da dodajete nove reči. Kada se rečnik ispuní, novouneta reč zamenjuje onu koja je najranije uneta.

- 1 Da biste aktivirali intuitivni način unosa teksta, pritisnite i izaberite **Uključiti rečnik**. Ovo će aktivirati intuitivni način unosa teksta za sve editore u telefonu. se prikazuje gore desno na ekranu kada tekst pišete pomoću intuitivnog načina unosa teksta.

- 2 Pritisnite tastere **2** - **9** da biste napisali željenu reč. Svaki taster pritisnite samo jednom za jedno slovo. Na primer, da biste napisali „Nokia“ kada je izabran rečnik engleskog jezika, pritisnite **6** za slovo „N“, **6** za „o“, **5** za „k“, **4** za „i“, i **2** za „a“. Reč se menja posle svakog narednog pritiska na taster.
- 3 Kada završite pisanje reči, a ona je ispravna, da biste to potvrdili, pritisnite , ili pritisnite **0** da biste uneli razmak.

Ako reč nije ispravna, pritisnite ***** potreban broj puta da biste videli slične reči koje je rečnik pronašao jednu po jednu. Ili pritisnite pa izaberite **Rečnik > Slično**. Ako se iza reči prikaže znak **?**, reč koju nameravate da napišete se ne nalazi u rečniku. Izaberite **Napiši**, upišite reč koristeći tradicionalni način unosa teksta, pa izaberite **OK** da biste reč dodali u rečnik. Reč se dodaje

u rečnik. Kada se rečnik ispuni, novouneta reč zamenjuje onu koja je najranije uneta.

- 4 Započnite pisanje naredne reči.

 Savet! Pritisnite brzo dva puta **#** da biste uključili ili isključili intuitivni način unosa teksta.

Saveti u vezi intuitivnog načina unosa teksta

Pritisnite da biste obrisali neki znak. Pritisnite i držite da biste obrisali više znakova.

Pritisnite **#** za prelazak sa jedne vrste slova na druga. Ako brzo pritisnete dva puta **#**, isključuje se intuitivni način unosa teksta.

 Savet! Intuitivni način unosa teksta će pokušati da predvidi i koji je uobičajeni znak interpunkcije potreban („?!“). Upotreba i raspoloživi znaci interpunkcije zavise od jezika odabranog rečnika.

Pritisnite i držite odgovarajući numerički taster da biste uneli neki broj u režimu unosa slova.

Za prelazak sa unosa slova na unos brojeva i obratno, pritisnite i držite **#**.

Najčešći znaci interpunkcije se nalaze na tasteru **1**. Pritisnite **1** pa zatim ***** potreban broj puta dok ne dobijete željeni znak interpunkcije.

Pritisnite ***** da biste otvorili listu specijalnih znakova.

Pritisnite * potreban broj puta da biste videli jednu po jednu slične reči koje je rečnik pronašao.

Pritisnite i izaberite **Rečnik** pa pritisnite da biste izabrali neku od sledećih opcija:

Slično – da biste videli listu reči koje odgovaraju kombinaciji slova koju ste uneli.

Ubaci reč – da biste dodali reč u rečnik koristeći tradicionalni način unosa teksta. Kada se rečnik ispuni, novouneta reč zamenjuje onu koja je najranije uneta.

Izmeni reč – da biste izvršili izmene reči koristeći tradicionalni način unosa teksta. Ova opcija je na raspolaganju ako je reč „aktivna“ (podvučena).

 Savet! Kada pritisnete pojavljuju se sledeće opcije (zavisno od režima izmena): **Rečnik** (intuitivni način unosa teksta), **Unos slova** (tradicionalni način unosa teksta), **Unos brojeva**, **Iseci** (ako je odabran neki tekst), **Kopiraj** (ako je odabran neki tekst), **Umetni** (ako je za neki tekst prethodno odabrano iseci ili kopiraj), **Ubaci broj**, **Ubaci simbol** i **Jezik pisanja**: (promena jezika unosa u svim editorima telefona).

Pisanje složenica

Napišite prvi deo složenice i potvrdite ga pritiskom na . Napišite poslednji deo složenice. Da biste završili složenicu, pritisnite da biste dodali razmak.

Isključivanje intuitivnog načina unosa teksta

Pritisnite i izaberite **Rečnik** > **Isključeno** da biste isključili intuitivni unos teksta u svim editorima telefona.

Kopiranje teksta u klipbord

- 1 Pritisnite i držite da biste odabrali znakove i reči. Istovremeno pritisnite ili . Kako pomerate tekst, tako se taj deo teksta markira.
- 2 Dok držite pritisnite **Kopiraj** da biste tekst kopirali u klipbord.
- 3 Da biste deo teksta ubacili u neki dokument, pritisnite i držite , a zatim pritisnite **Umetni**, ili jednom pritisnite pa izaberite **Umetni**. Pritisnite i držite da biste odabrali više redova teksta. Istovremeno, pritisnite ili . Pritisnite da biste odabrani deo teksta uklonili iz dokumenta.

Pisanje i slanje poruke

Izgled multimedijalne poruke može da bude različit u zavisnosti od prijemnog uređaja.

Institut zaštite autorskih prava može da sprečava kopiranje, modifikovanje, prenos ili prosleđivanje nekih slika, muzike (uključujući i tonove i melodije zvona) i drugog sadržaja.

💡 Savet! Kreiranje poruke možete da započnete u svakoj aplikaciji koja ima opciju **Pošalji**. Izaberite neku datoteku (sliku ili tekst) koju želite da dodate poruci pa zatim izaberite **Opcije** > **Pošalji**.

Pre nego što budete mogli da kreirate neku multimedijalnu poruku ili da napišete e-mail poruku, morate pravilno da podesite parametre veze. Vidite 'Primanje MMS poruka i e-mail podešavanja', str. 72 i 'E-mail', str. 80.

Bežična komunikaciona mreža može da ograničava veličinu MMS poruka. Ako slika koju poruka sadrži prelazi to ograničenje, uređaj će je eventualno smanjiti kako bi mogla biti poslata kao MMS.

- 1 Izaberite **Nova poruka**. Otvara se lista opcija poruka.
Tekstualna poruka – da biste poslali neku tekstualnu poruku.
Multimedijalna poruka – da biste poslali neku multimedijalnu poruku (MMS).
E-mail – da biste poslali e-mail poruku. Ako prethodno niste podesili svoj e-mail nalog, to će biti zatraženo od vas.
- 2 Pritisnite **👤** da biste primaoce ili grupe izabrali među kontaktima ili unesite broj telefona ili e-mail adresu primaoca. Pritisnite ***** da biste dodali tačku i zarez (;) koja razdvaja primaoce. Broj ili adresu možete i da kopirate iz klipborda.

💡 Savet! Dodite do nekog kontakta i pritisnite **👤** da ga biste ga markirali. Istovremeno možete markirati više primalaca.

- 3 Pritisnite **👤** da biste prešli u polje poruke.
- 4 Napišite poruku.
- 5 Izaberite **Opcije** > **Ubaci objekat** > **Sliku, Audio snimak** ili **Video snimak** da biste multimedijalnoj poruci dodali medija objekat. Kada je dodat zvuk, u navigacionoj traci će biti prikazana ikona . Video snimke koji su sačuvani u .mp4 formatu ne možete da šaljete u multimedijalnoj poruci. Za promenu formata u kome su čuvaju snimljeni video zapisi, vidite 'Podešavanja videa', str. 54.
- 6 Izaberite **Ubaci novo** > **Sliku, Audio snimak** ili **Video snimak** da biste snimili novu vinjetu, zvuk ili video za multimedijalnu poruku. Izaberite **Slajd** da biste umetnuli novi slajd u poruku. Izaberite **Opcije** > **Pogledaj** da biste videli kako će izgledati multimedijalna poruka.

- 7 Ako želite da e-mail poruci dodate prilog, izaberite **Opcije** > **Ubaci** > **Sliku, Audio snimak, Video snimak** ili **Beleška**. Prilozi e-mail poruka su u navigacionoj traci označeni sa .

 Savet! Ako želite da kao prilog pošaljete neku drugu vrstu datoteka, a ne audio ili napomene, otvorite odgovarajuću aplikaciju, pa izaberite **Pošalji** > **Kao e-mail**, ako je na raspolaganju.

- 8 Ako želite da pošaljete poruku, izaberite **Opcije** > **Pošalji**, ili pritisnite .

Vaš uređaj podržava slanje tekstualnih poruka koje prelaze ograničenje broja karaktera za jednu poruku. Duže poruke će biti poslate kao niz od dve ili više poruka. Vaš provajder servisa to može tako i tarifirati. Karakteri koji koriste akcente ili druge znake, kao i karakteri pisama određenih jezika kao što je kineski, zauzimaju više prostora i shodno tome ograničavaju broj karaktera koji se može poslati u sklopu jedne poruke. U navigacionoj traci se vidi indikator dužine poruke koji odbrojava unazad. Na primer, 10 (2) znači da je preostalo još 10 znakova da bi se tekst poslao u dve poruke.

 Napomena: E-mail poruke se pre slanja automatski smeštaju u **Za slanje**. Ako slanje ne uspe, e-mail poruka ostaje u folderu **Za slanje** u statusu **Neuspelo slanje**.

 Savet! U modulu **Poruke** možete da kreirate i prezentacije i da ih šaljete kao multimedijalne poruke. U prikazu editora multimedija poruka, izaberite **Opcije** > **Kreiraj prezent.** (prikazuje se jedino ako je za **Režim kreiranja MMS-a** postavljeno **Sa upozorenjima** ili **Slobodno**). Vidite 'Multimedija poruke', str. 79.

 Savet! Kada multimedijalnu poruku šaljete na e-mail adresu ili na neki uređaj koji podržava prijem velikih slika, koristite veću sliku. Ako niste sigurni u mogućnosti prijemnog uređaja ili ako mreža ne podržava slanje velikih datoteka, preporučuje se korišćenje slika manjih dimenzija i audio snimaka ne dužih od 15 sekundi. Ako želite da promenite ovo podešavanje, u glavnom prikazu **Poruke** izaberite **Opcije** > **Podešavanja** > **MMS poruka** > **Veličina slike**.

Primanje MMS poruka i e-mail podešavanja

Podešavanja možete primiti i kao tekstualnu poruku od svog operatora mreže ili od provajdera. Vidite 'Podaci i podešavanja', str. 74.

Za detalje u vezi raspoloživosti i pretplate na usluge za prenos podataka, obratite se svom operatoru mreže ili provajderu. Pridržavajte se instrukcija svog provajdera.

Unesite MMS podešavanja ručno:

- 1 Izaberite **Alatke** > **Podešav.** > **Veza** > **Pristupne tačke** i definišite podešavanja pristupne tačke za razmenu multimedija poruka. Vidite 'Podešavanja veze', str. 114.
- 2 Izaberite **Poruke** > **Opcije** > **Podešavanja** > **MMS poruka** > **Aktivna prist. tačka** pa zatim i pristupnu tačku koju ste kreirali za preferencijalnu vezu. Vidite i 'Multimedija poruke', str. 79.

Pre nego što budete mogli da šaljete, primete, preuzimate, prosledujete i odgovarate na e-mail poruke morate da uradite sledeće:

- Pravilno konfigurirate Internet pristupnu tačku (IAP). Vidite 'Podešavanja veze', str. 114.
- Pravilno definišite e-mail podešavanja. Vidite 'E-mail', str. 80. Potrebno je da imate zasebni e-mail nalog. Pridržavajte se uputstava koje dobijete od svog provajdera elektronske pošte i Internet provajdera.

Primljeno – prijem poruka

Ikone u folderu **Primljeno**: * – nepročitane poruke u folderu **Primljeno**; – nepročitana tekstualna poruka; – nepročitana multimedijalna poruka; – podaci primljeni preko Bluetooth veze.

Kada primite neku poruku, u pasivnom režimu se prikazuje kao i obaveštenje **1 nova poruka**. Izaberite **Prikaži** da biste otvorili poruku. Ako želite da otvorite neku poruku u folderu **Primljeno**, dođite do nje pa pritisnite .

Multimedija poruke

Važno: Budite oprezni prilikom otvaranja poruka. Objekti multimedijalne poruke mogu da sadrže štetan softver ili da na neki drugi način budu štetni za aparat ili PC računar.

Možete da primite obaveštenje da ste primili multimedijalnu poruku koja je sačuvana u centru za multimedijalne poruke. Izaberite **Opcije** > **Preuzmi** da biste pokrenuli paketni prenos podataka i preuzeli poruku u vaš telefon.

Kada otvorite neku multimedijalnu poruku (), možete da vidite sliku i poruku, i da istovremeno čujete audio snimak preko zvučnika (ako je dodat audio snimak, prikazuje se). Kliknite na strelicu ikone da biste čuli zvučni zapis.

Ako želite da vidite koje vrste medija objekata sačinjavaju poruku, otvorite je i izaberite **Opcije** > **Objekti**. Imate mogućnost da datoteku multimedijalnog objekta sačuvate u svom telefonu ili da ga pošaljete, na primer preko Bluetooth veze, drugom kompatibilnom uređaju.

Izaberite **Opcije** > **Pusti prezentaciju** da biste prikazali primljene multimedijalne prezentacije.

Institut zaštite autorskih prava može da sprečava kopiranje, modifikovanje, prenos ili prosleđivanje nekih slika, muzike (uključujući i tonove i melodije zvona) i drugog sadržaja.

Podaci i podešavanja

Vaš telefonski aparat može da prima više vrsta tekstualnih poruka koje sadrže podatke () , a koje se još nazivaju i OTA poruke:

Konfiguraciona poruka – U konfiguracionoj poruci, od svog provajdera ili od informatičke službe svoje firme možete da primite broj centra za tekstualne poruke, broj govorne pošte, podešavanja Internet pristupne tačke, podešavanja prijavnice procedure za pristupnu tačku ili e-mail podešavanja. Izaberite **Opcije** > **Sačuvaj sve** da biste sačuvali ova podešavanja.

Vizitkarta – Ako želite da sačuvate informacije u folderu **Kontakti**, izaberite **Opcije** > **Sačuvaj vizitkartu**. Sertifikati ili audio datoteke kao prilozi vizitkarte se ne čuvaju.

Ton zvona – Ako želite da sačuvate ton zvona, izaberite **Opcije** > **Sačuvaj**.

Logo operatora – Ako želite da se u pasivnom režimu umesto posebne identifikacije operatora mreže prikazuje logo, izaberite **Opcije** > **Sačuvaj**.

Stavka Kalendara – Ako želite da sačuvate pozivnicu, izaberite **Opcije** > **Sačuvaj u Kalendar**.

Web poruka – Ako želite da sačuvate marker u listi markera Veb adresa, izaberite **Opcije** > **Dodaj u markere**. Ako poruka sadrži i podešavanja pristupne tačke i markere, izaberite **Opcije** > **Sačuvaj sve** da biste sačuvali te podatke.

Obaveštenje o e-mailu – Govori vam koliko novih e-mail poruka imate u svom udaljenom poštanskom sandučetu. Prošireno obaveštenje može da sadrži i detaljnije informacije.

 Savet! Ako primite vCard datoteku sa slikom u prilogu, i slika će biti memorisana u folderu Kontakti.

Veb servisne poruke

Veb servisne poruke () su obaveštenja (na primer, glavne vesti) i mogu da sadrže tekstualnu poruku ili neki link. Za informacije o raspoloživosti i pretplati, obratite se svom provajderu.

Moji folderi

U **Moji folderi** možete da preuređujete svoje poruke po folderima, da kreirate nove foldere, kao i da preimenujete i brišete postojeće.

 Savet! Možete da koristite tekstove u folderu Obrasci da biste izbegli ponovno pisanje poruka koje često šaljete.

Poštansko sanduče

Ako izaberete **Pošt. sanduče**, a da prethodno niste podesili svoj e-mail nalog, od vas će biti zatraženo da to uradite. Vidite 'E-mail', str. 80. Kada kreirate novo poštansko sanduče, ime koje date sandučetu zamenjuje ime **Pošt. sanduče** koje se vidi u glavnom prikazu **Poruke**. Možete imati do šest poštanskih sandučića.

Otvaranje poštanskog sandučeta

Kada otvorite poštansko sanduče, možete izabrati da li želite da pregledate prethodno preuzete e-mail poruke i zaglavlja dok ste van mreže ili želite da se povežete na e-mail server.

Kada dođete do svog poštanskog sandučeta i pritisnete telefon vas pita **Povezati se na poštu?**

Izaberite **Da** da biste se povezali sa poštanskim sandučetom i preuzeli nove e-mail poruke ili njihova zaglavlja. Kada čitate ili gledate poruke dok ste na mreži, u stalnoj ste vezi sa udaljenim poštanskim sandučetom preko veze za paketni prenos podataka. Vidite i 'Podešavanja veze', str. 114.

Izaberite **Ne** da biste pregledali prethodno preuzete e-mail poruke dok ste van mreže. Kada poruke pregledate dok ste van mreže, vaš telefon nije povezan sa udaljenim poštanskim sandučetom.

Preuzimanje e-mail poruka

Ako ste van mreže, izaberite **Opcije > Uspostavi vezu** da biste uspostavili vezu sa udaljenim poštanskim sandučetom.

 Važno: Budite oprezni prilikom otvaranja poruka. E-mail poruke mogu da sadrže štetan softver ili da na neki drugi način budu štetne za aparat ili PC računar.

- 1 Dok je veza sa udaljenim poštanskim sandučetom uspostavljena, izaberite **Opcije > Preuzmi e-mail. Nove** – da biste preuzeli sve nove e-mail poruke u svoj telefon.

Izabrane – da biste preuzeli samo one koje ste prethodno markirali.

Sve – da biste preuzeli sve poruke iz poštanskog sandučeta.

Izaberite **Obustavi** da biste prekinuli preuzimanje poruka.

- 2 Nakon što preuzmete e-mail poruke, možete da nastavite da ih pregledate dok ste na mreži ili izaberite **Opcije** > **Raskini vezu** da biste prekinuli vezu i pregledali e-mail poruke van mreže.

Ikone statusa e-mail poruka:

 Nova e-mail poruka (režim rada van mreže i na mreži): sadržaj nije preuzet u vaš telefon.

 Nova e-mail poruka: sadržaj je preuzet u vaš telefon.

 E-mail poruka je pročitana.

 Zaglavlje e-mail poruke koje je pročitano a sadržaj poruke je obrisano u telefonu.

- 3 Ako želite da otvorite neku e-mail poruku, pritisnite . Ako e-mail poruka nije preuzeta (strelica u ikoni usmerena ka spolja) a vi ste van mreže, bićete upitani da li želite da tu poruku preuzmete iz poštanskog sandučeta.

Ako želite da vidite prilog e-mail poruke, otvorite poruku koja ima ikonu priloga pa izaberite **Opcije** > **Prilozi**.

Ako je ikona priloga nedostupna, to znači da on nije preuzet u telefon; izaberite **Opcije** > **Preuzmi**. U prikazu

Prilozi možete da preuzimate, otvarate, čuvate ili uklanjate priloge. Takođe možete i da šaljete priloge koristeći Bluetooth vezu.

 Savet! Ako vaše poštansko sanduče koristi IMAP4 protokol, možete da definišete koliko će se poruka preuzimati, kao i da li će se preuzimati prilozi poruka. Kod POP3 protokola, opcije su **Samo zaglavlja**, **Delimično (kB)** ili **Poruke i prilozi**.

Automatsko preuzimanje e-mail poruka

Ako želite automatski da preuzimate poruke, izaberite **Opcije** > **E-mail podešavanja** > **Auto. preuzimanje** > **Preuzim. zaglavlja**. Izaberite **Stalno** ili **Samo u matičnoj**, a zatim definišete, vreme i učestanost preuzimanja poruka.

Automatsko preuzimanje e-mail poruka može da poveća vaše telefonske troškove zbog razmene podataka.

Brisanje e-mail poruka

Ako želite da obrišete sadržaj neke e-mail poruke u telefonu, a da je zadržite u udaljenom poštanskom sandučetu, izaberite **Opcije** > **Obriši**. U **Obriši poruku na**; izaberite **Samo telefon**.

Telefon prikazuje zaglavlja e-mail poruka u poštanskom sandučetu. I kada obrišete sadržaj poruke, zaglavlje e-mail poruke ostaje u telefonu. Ako želite da uklonite i zaglavlje, prvo morate da e-mail poruku obrišete u udaljenom

poštanskom sandučetu, pa da se zatim ponovo povežete sa sandučetom da biste ažurirali njen status.

 Savet! Ako želite da kopirate neku e-mail poruku iz udaljenog poštanskog sandučeta u neki folder u prikazu **Moji folderi**, izaberite **Opcije > Kopiraj u folder**, neki folder iz liste, pa zatim **OK**.

Izaberite **Opcije > Obriši** da biste obrisali e-mail iz telefona i udaljenog poštanskog sandučeta. U **Obriši poruku na**; izaberite **Telefon i server**.

Ako ste van mreže, e-mail se prvo briše u telefonu. U toku narednog povezivanja sa udaljenim poštanskim sandučetom, e-mail će automatski biti obrisani i u njemu. Ako koristite POP3 protokol, poruke markirane za brisanje se brišu tek pošto raskinete vezu sa udaljenim poštanskim sandučetom.

Ako želite da poništite brisanje e-mail poruke iz telefona i sa servera, dođite do poruke koja je markirana za brisanje u toku naredne veze () i izaberite **Opcije > Povrati obrisano**.

Raskidanje veze sa poštanskim sandučetom

Kada ste na mreži, izaberite **Opcije > Raskini vezu** da biste prekinuli vezu za paketni prenos podataka sa udaljenim poštanskim sandučetom.

 Savet! Vezu sa svojim poštanskim sandučetom možete da ostavite otvorenu, a nove e-mail poruke (podrazumevano **Samo zaglavlja**) će se automatski preuzimati u telefon (jedino ako vaš server podržava IMAP IDLE opciju). Dva puta pritisnite da biste aplikaciju za poruke ostavili otvorenu. Ostavljanje otvorene veze u pozadini može da poveća vaše telefonske troškove zbog razmene podataka.

Pregled e-mail poruka van mreže

Kada sledeći put otvorite **Pošt. sanduče** i želite van mreže da pregledate i čitate e-mail poruke, odgovorite sa **Ne** na upit **Povezati se na poštu?** Možete da čitate prethodno preuzeta e-mail zaglavlja ili preuzete e-mail poruke, ili i jedno i drugo. Možete takođe i da napišete novu poruku, da odgovorite ili prosledite e-mail poruku, a to će biti poslato kada se naredni put povežete sa poštanskim sandučetom.

Za slanje – poruke koje čekaju na slanje

Za slanje predstavlja privremeno mesto čuvanja poruka koje čekaju na slanje.

Status poruka u folderu **Za slanje** je:

Šalje se – Uspostavlja se veza i poruka se šalje.

Čeka/U redu za slanje – Poruka će biti poslata pošto budu poslate poruke sličnog tipa.

Ponoviti slanje u... (vreme) – Telefon će pokušati slanje posle isteka definisanog vremenskog perioda. Izaberite **Pošalji** ako želite da odmah ponovite pokušaj.

Odloženo – Imate mogućnost da ostavite poruke da čekaju u folderu **Za slanje**. Dođite do poruke koju treba poslati i pritisnite **Opcije** > **Odloži slanje**.

Neuspelo slanje – Dostignut je broj maksimalnih pokušaja slanja. Slanje nije uspelo. Ako ste pokušavali da pošaljete tekstualnu poruku, otvorite je i proverite da li su opcije slanja ispravne.

 Primer: Poruke se stavljaju u folder Za slanje, na primer kada se telefon nalazi izvan zone pokrivanja mreže. Možete i da podesite da se e-mail poruke pošalju kada se prvi naredni put povežete sa udaljenim poštanskim sandučetom.

Pregled poruka na SIM kartici

Ako želite da pregledate SIM poruke, morate ih iskopirati u neki folder u telefonu.

- 1 U glavnom prikazu **Poruke** izaberite **Opcije** > **SIM poruke**.

- 2 Izaberite **Opcije** > **Markiraj/Demarkiraj** > **Markiraj** ili **Markiraj sve** da biste markirali poruke.
- 3 Izaberite **Opcije** > **Kopiraj**. Otvara se lista foldera.
- 4 Izaberite neki folder, pa zatim **OK** da biste započeli kopiranje. Otvorite taj folder da biste pregledali poruke.

Podešavanja poruka

Tekstualne poruke

Izaberite **Poruke** > **Opcije** > **Podešavanja** > **Tekstualna poruka**.

Centri za poruke – Sadrži listu svih centara za tekstualne poruke koji su definisani.

Akt. centar za por. – Izaberite koji će se centar koristiti za dostavu tekstualnih poruka.

Prijem izveštaja () – Ako želite da zahtevate od mreže da vam šalje izveštaj o dostavi vaših poruka. Kada je podešeno **Ne**, u dnevniku se prikazuje samo status **Poslato**. Vidite 'Dnevnik', str. 37.

Trajnost poruke – Ako je primalac poruke nedostupan u vremenskom periodu trajnosti poruke, poruka se briše u centru za poruke. Ovu funkciju mora da podržava i mreža. **Maksimalno vr.** je maksimalno vreme koje mreža dopušta.

Poruka poslata kao – Ovu opciju promenite samo ako ste sigurni da vaš centar za poruke može da vrši konverzije tekstualnih poruka u te druge formate. Obratite se operatoru mreže.

Preferentna veza – Tekstualne poruke možete slati preko standardne GSM mreže ili preko veze za paketni prenos podataka, ako to mreža podržava. Vidite 'Podešavanja veze', str. 114.

Od. preko ist. centra (☎) – Izaberite **Da** ako želite da se odgovor na vašu poruku pošalje preko istog centra za tekstualne poruke.

Dodavanje novog centra za poruke

- 1 Izaberite **Centri za poruke > Opcije > Novi centar za por..**
- 2 Pritisnite Ⓞ, napišite ime za centar, pa izaberite **OK**.
- 3 Pritisnite Ⓞ pa Ⓞ i unesite broj centra za tekstualne poruke. Ovaj broj dobijate od svog provajdera.
- 4 Izaberite **OK**.
- 5 Vratite se u prikaz podešavanja da biste koristili ova nova podešavanja. Dođite do **Akt. centar za por..**, pa izaberite novi centar za poruke.

Multimedija poruke

Izaberite **Poruke > Opcije > Podešavanja > MMS poruka**.

Veličina slike – Definišite veličinu slike u multimedijalnoj poruci. Opcije su **Original** (prikazuje se jedino ako je za **Režim kreiranja MMS-a** podešeno **Sa upozorenjima** ili **Slobodno**), **Mala** i **Velika**. Izaberite **Original** da biste povećali veličinu multimedijalne poruke.

Režim kreiranja MMS-a – Ako izaberete **Sa upozorenjima**, telefon će vas upozoriti ako pokušate da pošaljete poruku koju primalac možda ne podržava. Ako izaberete **Ograničeno**, telefon vam neće dopustiti da šaljete poruke koje nisu podržane.

Aktivna prist. tačka (Mora biti definis.) – Izaberite koja će pristupna tačka biti korišćena kao preferentna veza centra za multimedijalne poruke.

Preuzimanje MMS po. – Izaberite način na koji želite da primate multimedijalne poruke. Ako želite automatski da primate multimedijalne poruke kada ste u matičnoj mreži, izaberite **Auto. u matičnoj mr..** Kada ste izvan svoje matične mreže, možete da primite obaveštenje da ste primili multimedijalnu poruku koja je sačuvana u centru za multimedijalne poruke. Možete izabrati da li želite da preuzmete poruku u telefon.

Kada ste izvan svoje matične mreže, slanje i prijem multimedijalnih poruka mogu biti skuplji.

Ako izaberete **Preuzimanje MMS po. > Uvek automatski**, vaš telefon automatski uspostavlja aktivnu vezu za paketni prenos podataka da bi preuzeo poruku kako sa vaše matične mreže tako i izvan nje.

Dopusti anonimne po. – Izaberite **Ne** ako želite da odbijate poruke od anonimnih pošiljalaca.

Prijem reklama – Odredite da li želite da primite multimedijalne reklamne poruke.

Prijem izveštaja (📧) – Izaberite **Da** ako želite da se status slanja poruke prikazuje u dnevniku. Prijem izveštaja o dostavi multimedijalnih poruka poslatih na e-mail adresu nije moguć.

Bez slanja izveštaja – Izaberite **Da** ako ne želite da vaš aparat šalje izveštaje o dostavi primljenih multimedijalnih poruka.

Trajnost poruke – Ako je primalac poruke nedostupan u vremenskom periodu trajnosti poruke, poruka se briše u centru za multimedijalne poruke. Ovu funkciju mora da podržava i mreža. **Maksimalno vr.** je maksimalno vreme koje mreža dopušta.

 Savet! Multimedijalna i e-mail podešavanja možete primiti i od svog provajdera kao konfiguracionu poruku. Obratite se svom provajderu za detaljnije informacije. Vidite 'Podaci i podešavanja', str. 74.

E-mail

Izaberite **Poruke > Opcije > Podešavanja > E-mail**, ili u glavnom prikazu Poštansko sanduče izaberite **Opcije > E-mail podešavanja**, pa zatim izaberite:

Aktivno poštansko s. – Izaberite koje poštansko sanduče želite da koristite za slanje e-mail poruka.

Poštansko sandučad – Otvara se lista definisanih poštanskih sandučadi. Ako nije definisano nijedno poštansko sanduče, biće zatraženo da to učinite. Izaberite poštansko sanduče da biste promenili sledeća podešavanja: **Pod. pošt. sandučeta**, **Korisnička podešav.** i **Auto. preuzimanje**.

Pod. pošt. sandučeta:

Ime pošt. sandučeta – Unesite neki opisni naziv za poštansko sanduče.

Aktivna prist. tačka (Mora biti definis.) – Izaberite neku Internet pristupnu tačku (IAP) za dato poštansko sanduče. Vidite 'Podešavanja veze', str. 114.

Moja e-mail adresa (Mora biti definis.) – Unesite e-mail adresu koju vam je dao provajder. Odgovori na vaše poruke se šalju na ovu adresu.

Server za slanje (Mora biti definis.) – Unesite IP adresu ili ime servera koji služi za slanje vaših e-mail poruka. Možete da koristite samo server za odlaznu poštu svog operatora mreže. Obratite se svom provajderu za detaljnije informacije.

Korisničko ime – Unesite svoje korisničko ime koje ste dobili od provajdera.

Lozinka: – Unesite svoju lozinku. Ako ovo polje ostavite prazno, od vas će se zahtevati lozinka kada pokušate da se povežete na svoje udaljeno poštansko sanduče.

Server za prijem (Mora biti definis.) – Unesite IP adresu ili ime servera koji služi za prijem vaše e-mail pošte.

Tip pošte: – Definiše e-mail protokol koji preporučuje provajder vaše elektronske pošte. Opcije su **POP3** ili **IMAP4**. Ova podešavanja se biraju samo jednom i ne mogu se promeniti ako ste sačuvali podešavanja poštanskog sandučeta ili izašli iz njih. Ako koristite POP3 protokol, e-mail poruke se ne ažuriraju automatski kada ste u režimu rada na mreži. Ako želite da vidite najnovije e-mail poruke, potrebno je da raskinete vezu pa da se ponovo povežete na svoje poštansko sanduče.

Bezbednost (portovi) – Koristi se kod POP3, IMAP4 i SMTP protokola radi zaštite veze sa udaljenim poštanskim sandučetom.

Bezbedna prijava (ne prikazuje se ako je za **Tip pošte** **sandučeta** izabrano IMAP4) – Koristi se kod POP3 protokola za kriptovanje prilikom slanja lozinki na udaljene servere pošte u procesu povezivanja na poštansko sanduče.

Korisnička podešav.:

Pošalji poruku – Definiše kako se šalje e-mail poruka sa vašeg telefona. Izaberite **Odmah** da bi se aparat povezo na poštansko sanduče čim izaberete **Pošalji poruku**. Ako izaberete **Kada ima veze**, e-mail će se slati kada postoji veza sa udaljenim poštanskim sandučetom.

Prezeti e-mail por. (ne prikazuje se ako je e-mail protokol podešen na POP3) – Definišite koliko će novih e-mail poruka biti preuzeto iz udaljenog poštanskog sandučeta.

Prezeti: (ne prikazuje se ako je e-mail protokol podešen na IMAP4) – Definišite koji delovi e-mail poruka će biti prezeti: **Samo zaglavlja**, **Delimično (kB)** ili **Poruke i prilozi**.

Preuzmi priloge (ne prikazuje se ako je e-mail protokol podešen na POP3) – Izaberite da li će se e-mail poruke preuzimati sa ili bez priloga.

Pretplaćeni folderi (ne prikazuje se ako je e-mail protokol podešen na POP3) – Možete da se pretplatite i na druge foldere u udaljenom poštanskom sandučetu iz kojih ćete preuzimati sadržaj.

Pošalji kopiju i sebi – Izaberite **Da** da biste kopiju e-mail poruke sačuvali u poštanskom sandučetu i na adresi koja je definisana u **Moja e-mail adresa**.

Sa potpisom – Izaberite **Da** ako želite da u svoje e-mail poruke uključite i potpis.

Moje ime – Unesite ovde svoje ime. U telefonu primaoca se prikazuje vaše ime umesto vaše e-mail adrese, ako taj telefon podržava ovu funkciju.

Auto. preuzimanje:

Preuzim. zaglavlja – Kada se ova funkcija uključi, poruke se preuzimaju automatski. Sami možete da definišete kada i koliko često će se poruke preuzimati.

Aktiviranje opcije **Preuzim. zaglavlja** može da poveća vaše telefonske troškove zbog veće razmene podataka.

Veb servisne poruke

Izaberite **Poruke** > **Opcije** > **Podešavanja** > **Servisna poruka**. Izaberite da li želite da primete servisne poruke. Ako želite da podesite telefonski aparat tako da, kada primi neku servisnu poruku, automatski aktivira pretraživač i započne povezivanje na mrežu radi preuzimanja sadržaja, izaberite **Preuzmi poruke** > **Automatski**.

Info servis

Proverite kod provajdera koje su teme dostupne, kao i njihove brojeve, pa izaberite **Poruke** > **Opcije** > **Podešavanja** > **Info servis** da biste promenili ova podešavanja.

Prijem – Izaberite da li želite da primete info poruke.

Jezik – Opcija **Svi** omogućava prijem info poruka na svim podržanim jezicima. **Izabrani** omogućava vam da izaberete na kom jeziku želite da primete info poruke. Ako ne možete da pronađete jezik koji želite, izaberite **Drugi**.

Otkrivanje tema – Ako ste podesili **Otkrivanje tema** > **Da**, telefon će automatski tražiti brojeve novih tema i sačuvati te nove brojeve bez njihovog imena u listi tema. Izaberite **Ne** ako ne želite da se brojevi novih tema automatski memorišu.

Podేశavanja Ostalo

Izaberite **Poruke** > **Opcije** > **Podేశavanja** > **Ostalo**.

Sačuvaj poslate por. – Izaberite da li želite da se kopija svake poslate tekstualne, multimedijalne ili e-mail poruke čuva u folderu **Poslato**.

Broj sačuvanih por. – Definišite koliko će se poslatih poruka čuvati u folderu **Poslato**. Podrazumevano ograničenje je 20 poruka. Kada se ono dostigne, briše se najstarija poruka.

Aktivna memorija – Izaberite memoriju u kojoj želite da čuvate svoje poruke: **Mem. telefona** ili **Mem. kartica**.

Savet! Ako je izabrana **Mem. kartica**, aktivirajte režim rada van mreže pre nego što otvorite poklopac otvora memorijske kartice ili pre nego što izvadite memorijsku karticu.

Obav. o nov. e-mailu – Izaberite da li želite da primite obaveštenje, u obliku zvučnog signala ili teksta, kada u vaše poštansko sanduče stigne nova e-mail poruka.

Kalendar

Prečica: Pritisnite bilo koji taster (**1** - **0**) u bilo kom od prikaza kalendara. Otvara se stavka „sastanak“ i ono što unosite se upisuje u polje **Predmet**.

Savet! Redovno pravite rezervne kopije informacija telefona u memorijskoj kartici. Kasnije možete da rekonstruišete ove informacije, recimo unose u kalendar. Vidite 'Alatka „Memorijska kartica“', str. 19.

Kreiranje stavki kalendara

- 1 Pritisnite , pa izaberite **Kalendar** > **Opcije** > **Nova stavka**, zatim neku od sledećih opcija:
Sastanak – Ako želite da vas telefon podseti na sastanak zakazan za određeni datum i vreme.
Podsetnik – Ako želite da unesete opšte stavke za određeni dan.

Godišnjica – Ako želite da vas telefon podseti na rođendane i važne datume. Stavke tipa „godišnjica“ se ponavljaju svake godine.

- 2 Popunite sledeća polja. Koristite za kretanje između polja.

Alarm (sastanci i godišnjice) – Izaberite **Uključi**, a zatim pritisnite kako biste popunili polja za **Vreme alarma** i **Datum alarma** za dan označen alarmom.

Ponavljanje – Pritisnite da biste izabranu stavku promenili u stavku sa ponavljanjem (u dnevnom prikazu se prikazuje).

Ponavlja se do – Možete da postavite do kog datuma se data stavka ponavlja.

Sinhronizacija:

Privatno – Po izvršenoj sinhronizaciji stavku ćete moći da vidite samo vi, odnosno ona neće biti prikazana ostalima koji imaju pristup na mrežu za pregled kalendara.

Javno – Stavka kalendara se prikazuje svima koji imaju pristup na mrežu za pregled kalendara.

Isključeno – Stavka kalendara se neće kopirati u PC računar kada vršite sinhronizaciju kalendara.

3 Izaberite **Urađeno** da biste sačuvali stavku.

Da biste prekinuli alarm kalendara, izaberite **Tišina** kako biste isključili ton alarma kalendara. Tekst podsetnice će ostati prikazan na ekranu. Izaberite **Stop** da biste prekinuli alarm kalendara. Izaberite **Odloži** da biste privremeno prekinuli alarm.

 Savet! Izaberite **Opcije** > **Pošalji** > **Kao SMS**, **Kao MMS** ili **Preko Bluetooth veze** da biste poslali napomenu kalendara nekom kompatibilnom telefonu.

 Savet! Možete da prebacujete podatke kalendara i obaveza iz brojnih Nokia telefona u svoj telefon ili da sinhronizujete kalendar i obaveze sa kompatibilnim PC računarom koristeći paket Nokia PC Suite. Vidite CD-ROM disk koji ste dobili sa telefonom.

Podešavanje alarma kalendara

Možete da podesite da vas alarm podseća na sastanke i godišnjice.

- 1 Otvorite stavku za koju želite da postavite alarm, pa izaberite **Alarm** > **Uključi**.
- 2 Podesite **Vreme alarma** i **Datum alarma**.
- 3 Dođite do **Ponavljanje**, a zatim pritisnite da biste izabrali u kojim vremenskim razmacima želite da se alarm ponavlja.
- 4 Izaberite **Urađeno**.

Da biste izbrisali alarm kalendara, otvorite stavku u kojoj želite da izbrisate alarm, a zatim izaberite **Alarm** > **Isključi**.

Prikazi kalendara

 Savet! Izaberite **Opcije** > **Podešavanja** da biste promenili dan kojim počinje sedmica ili prikaz koji se pojavljuje kad otvorite kalendar.

U mesečnom prikazu su datumi za koje postoje stavke kalendara označeni malim trouglom u donjem desnom uglu. U sedmičnom prikazu podsetnice i godišnjice su postavljene pre 8 časova. Pritisnite ***** da biste se prebacivali između mesečnog, sedmičnog i dnevnog prikaza.

Ikone u dnevnom i sedmičnom prikazu:

Podsetnik

Godišnjica

Ne postoji ikona za **Sastanak**.

Ako želite da pređete na neki određeni datum, izaberite **Opcije** > **Idi na datum**, napišite datum, a zatim izaberite **OK**.

Pritisnite **#** da biste prešli na današnji dan.

Uklanjanje stavki kalendara

Uklanjanje starih stavki u **Kalendar** doprinosi uštedi memorije telefonskog aparata.

Ako želite istovremeno da uklonite više stavki, pređite u mesečni prikaz, izaberite **Opcije** > **Obriši stavku**, pa zatim neku od sledećih opcija:

Do datuma – Brišu se sve stavke kalendara koje se odigravaju pre određenog datuma koji sami definišete.

Sve stavke – Brišu se sve stavke kalendara.

Podešavanja kalendara

Ako želite da izmenite **Ton al. Kalendara**, **Primarni pregled**, **Sedmica počinje u:** ili **Naslov sed. pregleda**, izaberite **Opcije** > **Podešavanja**.

Razni provajderi nude stranice posebno napravljene za mobilne aparate. Da biste pristupili tim stranicama, pritisnite i izaberite **Web**. Ove stranice su urađene u Wireless Markup Language (WML), Extensible Hypertext Markup Language (XHTML) ili Hypertext Markup Language (HTML) programskim jezicima.

Raspoloživost servisa, kao i način plaćanja i cene, proverite kod svog lokalnog operatora mreže ili provajdera. Provajderi će vam takođe dati i uputstva o korišćenju njihovih servisa.

 Prečica: Da biste započeli povezivanje, pritisnite i držite **0** u pasivnom režimu.

Pristup Vebu

- Sačuvajte parametre neophodne za pristup Veb strani koju želite da koristite. Vidite delove 'Primanje podešavanja pretraživača', str. 87 ili 'Ručno unošenje podešavanja', str. 87.
- Uspostavite vezu sa Vebom. Vidite 'Uspostavljanje veze', str. 88.
- Započnite pretraživanje sadržaja stranica. Vidite 'Pretraživanje', str. 89.
- Završite vezu sa Vebom. Vidite 'Završetak veze', str. 91.

Primanje podešavanja pretraživača

 Savet! Podešavanja se mogu naći i na Veb sajtu operatora mreže ili provajdera.

Podešavanja Veb servisa možete primiti i kao posebnu tekstualnu poruku od operatora mreže ili od provajdera koji nudi datu Veb stranicu. Vidite 'Podaci i podešavanja', str. 74. Za detaljnije informacije obratite se svom operatoru mreže ili provajderu.

Ručno unošenje podešavanja

Pridržavajte se instrukcija koje ste dobili od svog provajdera.

- 1 Pritisnite , a zatim izaberite **Alatke > Podešav. > Veza > Pristupne tačke** i definišite parametre pristupne tačke. Vidite 'Podešavanja veze', str. 114.
- 2 Izaberite **Web > Opcije > Menadžer markera > Dodaj marker**. Napišite ime za marker i adresu strane koja je definisana za trenutnu pristupnu tačku.
- 3 Ako želite da postavite napravljenu pristupnu tačku kao podrazumevanu za **Web**, izaberite **Web > Opcije > Podešavanja > Pristupna tačka**.

Prikaz Markeri

 Glosar: Marker sadrži Internet adresu (obavezno), ime markera, pristupnu tačku i, ako to data Veb strana zahteva, korisničko ime i lozinku.

 Opcije u prikazu Markeri su **Otvori/Preuzmi, Menadžer markera, Markiraj/Demarkiraj, Opcije pretraživ., Alatk, Napredne opcije, Pošalji, Nađi marker, Detalji, Podešavanje, Pomoć i Izadi.**

U Vaš uređaj su možda već unete adrese, bukmark oznake, nekih sajtova koji nisu strukturno povezani sa firmom Nokia. Nokia ne odobrava niti garantuje za ove sajtove. Ako se odlučite da im pristupite, potrebno je da preduzmete svu predostrožnost u smislu bezbednosti i sadržaja kao i za bilo koji drugi Internet sajt.

Ikone u prikazu markera:

 Početna strana definisana za podrazumevanu pristupnu tačku. Ako za pretraživanje koristite drugu podrazumevanu pristupnu tačku prema tome se menja i početna strana.

 Folder automatskih markera sadrži markere (🔗) koji se automatski sakupljaju u toku pretraživanja. Markeri u ovom folderu se automatski razvrstavaju prema domenima.

 Bilo koji marker koji prikazuje naslov ili Internet adresu datog markera.

Ručno dodavanje markera

- 1 U prikazu Markeri izaberite **Opcije > Menadžer markera > Dodaj marker.**
- 2 Započnite popunjavanje polja. Samo URL adresa mora da bude definisana. Ako se ne odredi neka druga, markeru se dodeljuje podrazumevana pristupna tačka. Pritisnite * da biste uneli specijalne znakove kao što su /, ., : i @. Pritisnite C da biste obrisali znakove.
- 3 Izaberite **Opcije > Sačuvaj** da biste sačuvali marker.

Slanje markera

Dođite do nekog markera, pa izaberite **Opcije > Pošalji > Kao SMS.** Pritisnite ↵ da biste poslali marker. Istovremeno se može poslati više markera.

Uspostavljanje veze

Pošto memorišete sve neophodne parametre veze, možete da pristupate stranama.

- 1 Izaberite neki marker ili ručno unesite adresu u polje (🌐). Kada unesete adresu, iznad polja se prikazuju odgovarajući markeri. Pritisnite 🌐 da biste izabrali odgovarajući marker.
- 2 Pritisnite 🌐 da biste započeli preuzimanje strane.

Bezbednost veze

Ako je ikonica bezbedne veze prikazana u toku veze, prenos podataka između aparata i Internet mrežnog prolaza ili servera je šifrovan.

Ikonica sigurnosti (zaštite) ne označava da je prenos podataka između mrežnog prolaza i servera na kojem se nalazi sadržaj (ili mesta na kojem se nalazi traženo) bezbedan. Provajder servisa štiti prenos podataka između mrežnog prolaza i servera sa sadržajem.

Izaberite **Opcije** > **Detalji** > **Bezbednost** da biste videli detalje veze, status šifrovanja i informacije o autentifikaciji servera i korisnika.

Za neke servise, recimo za bankarski servis, mogu biti potrebne bezbednosne funkcije. Za takve vrste veza su vam neophodni bezbednosni sertifikati. Za dodatne informacije obratite se svom provajderu. Vidite i 'Rad sa sertifikatima', str. 119.

Pretraživanje

 Važno: Koristite samo servise u koje imate poverenje i koji nude adekvatnu sigurnost i zaštitu od štetnog softvera.

 Opcije tokom pretraživanja (u zavisnosti od strane koju posmatrate) su: **Otvori**, **Prihvati**,

Ukloni datoteku, **Otvori u prikazivaču**, **Servisne opcije**, **Markeri**, **Sačuvaj kao marker**, **Opcije pretraživ.**, **Alatke**, **Napredne opcije**, **Prikaži slike**, **Pošalji marker**, **Nađi**, **Detalji**, **Podešavanje**, **Pomoć** i **Izađi**.

Novi linkovi su na stranama pretraživača podvučeni plavom, a već posećeni linkovi purpurnom bojom. Slike koje služe kao linkovi su uokvirene plavom bojom.

Da biste otvorite neki link, potvrdili polja i izvršili izbor, pritisnite .

 Prečica: Pomoću **#** skočite na kraj neke strane, a pomoću ***** na njen početak.

Pritisnite **Nazad** da biste tokom pretraživanja otišli na prethodnu stranu. Ako **Nazad** nije na raspolaganju, izaberite **Opcije** > **Opcije pretraživ.** > **Istorija** da biste videli hronološku listu strana koje ste posetili tokom sesije. Istorija se uvek briše kada se završi sesija pretraživanja.

Izaberite **Opcije** > **Opcije pretraživ.** > **Ažuriraj** da biste preuzeli najnoviji sadržaj sa servera.

Izaberite **Opcije** > **Sačuvaj kao marker** da biste sačuvali marker.

 Savet! Pritisnite i držite da biste tokom pretraživanja pristupili prikazu Markeri. Izaberite **Opcije** > **Na prethodnu str.** da biste se vratili u prikaz pretraživača.

Izaberite **Opcije > Napredne opcije > Sačuvaj stranicu** da biste tokom pretraživanja sačuvali stranu. Strane možete da sačuvate ili u memoriji telefona ili na memorijskoj kartici, kako biste ih pretraživali kada ste van mreže. Da biste kasnije pristupili tim stranama, pritisnite u prikazu Markeri kako biste otvorili prikaz **Sačuvane stranice**.

Izaberite **Opcije > Opcije pretraživ. > Idi na Web adresu** da biste uneli novu URL adresu.

Izaberite **Opcije > Servisne opcije** da biste otvorili podlistu komandi ili opcija trenutno otvorene strane.

Možete da preuzimate datoteke koje ne mogu da budu prikazane na stranici pretraživača, kao što su tonovi zvona, slike, logo operatera, teme i video snimci. Preuzete stavke obrađuju njima odgovarajuće aplikacije u vašem telefonu, na primer, preuzeta slika se memoriše u aplikaciji **Galerija**.

Institut zaštite autorskih prava može da sprečava kopiranje, modifikovanje, prenos ili prosleđivanje nekih slika, muzike (uključujući i tonove i melodije zvona) i drugog sadržaja.

 Važno: Instalirajte i koristite aplikacije i drugi softver samo iz izvora koji nude adekvatnu bezbednost i zaštitu od štetnog softvera.

 Savet! Vaš pretraživač automatski sakuplja markere dok pretražujete Veb strane. Ti markeri se memorišu u folderu Automatski markeri () i automatski se razvrstavaju po domenima. Vidite i 'Podešavanja Veba', str. 91.

Pregled sačuvanih strana

Ako redovno pretražujete strane sa informacijama koje se ne menjaju često, možete ih sačuvati, pa ih kasnije pretraživati dok ste van mreže. U prikazu Sačuvane strane možete takođe formirati i nove foldere kako biste u njima čuvali te sačuvane strane.

 Opcije u prikazu Sačuvane strane su: **Otvori, Na prethodnu str., Ažuriraj, Sačuvane strane, Markiraj/ Demarkiraj, Opcije pretraživ., Napredne opcije, Detalji, Podešavanja, Pomoć i Izadi**.

U prikazu Markeri pritisnite da biste otvorili prikaz Sačuvane strane. U prikazu Sačuvane strane, pritisnite da biste otvorili neku sačuvanu stranu ().

Izaberite **Opcije > Napredne opcije > Sačuvaj stranicu** da biste tokom pretraživanja sačuvali stranicu.

Ako želite da uspostavite vezu sa pretraživačkim servisom i preuzmete najnoviju verziju date strane, izaberite **Opcije > Ažuriraj**. Pošto stranicu učitate ponovo, telefon ostaje priključen na mrežu.

Preuzimanje i kupovina sadržaja

Možete da preuzimate stavke kao što su tonovi zvona, slike, logotipi operatora, teme i video snimci. Ove stavke mogu biti besplatne ili ih kupujete. Preuzete stavke obrađuju njima odgovarajuće aplikacije u Vašem telefonu, na primer, preuzeta fotografija može da bude sačuvana u aplikaciji **Galerija**.

 Važno: Instalirajte i koristite aplikacije i drugi softver samo iz izvora koji nude adekvatnu bezbednost i zaštitu od štetnog softvera.

- 1 Ako želite da preuzmete neku stavku, dođite do linka i pritisnite .
- 2 Izaberite odgovarajuću opciju da biste kupili datu stavku, recimo, „Kupi“.
- 3 Pažljivo pročitajte sve informacije.
Izaberite **Prihvati** da biste nastavili sa preuzimanjem.
Pritisnite **Obustavi** da biste obustavili preuzimanje.

Institut zaštite autorskih prava može da sprečava kopiranje, modifikovanje, prenos ili prosleđivanje nekih slika, muzike (uključujući i tonove i melodije zvona) i drugog sadržaja.

Završetak veze

Izaberite **Opcije** > **Napredne opcije** > **Raskini vezu** kako biste prekinuli vezu i pregledali stranicu pretraživača dok ste van veze, ili **Opcije** > **Izađi** kako biste prekinuli vezu i zatvorili pretraživač.

Pražnjenje keš memorije

Informacije i servisi kojima pristupate čuvaju se u keš memoriji vašeg telefonskog aparata.

Keš memorija je memorijski prostor koji se koristi za privremeno smeštanje podataka. Ako ste pristupali, ili pokušavali da pristupite, poverljivim informacijama koje zahtevaju unos lozinke, ispraznite keš memoriju posle svake takve radnje. Podaci ili servisi kojima ste pristupali su upisani u keš memoriju. Da ispraznite keš memoriju, izaberite **Opcije** > **Napredne opcije** > **Obriši keš**.

Podešavanja Veba

Izaberite **Opcije** > **Podešavanja**, pa sledeće kategorije:

Pristupna tačka – Da biste promenili podrazumevanu pristupnu tačku; pritisnite kako biste otvorili listu raspoloživih pristupnih tačaka. Vidite 'Podešavanja veze', str. 114.

Prikazuj slike – Da biste izabrali da li želite ili ne da preuzimate i slike u toku pretraživanja. Ako izaberete **Ne**, moći ćete kasnije u toku pretraživanja da preuzmete slike kada izaberete **Opcije > Prikaži slike**.

Veličina slova – Da biste izabrali veličinu slova u kojoj će se prikazivati tekst.

Prim. kodni raspored – Ako se znakovi ne prikazuju ispravno, možete da izaberete drugi kodni raspored koji odgovara datom jeziku.

Automatski markeri – Da biste onemogućili automatsko sakupljanje markera, izaberite **Isključeno**. Ako želite da nastavite sa sakupljanjem automatskih markera, ali da folder sakrijete iz prikaza Marker, izaberite opciju **Sakrij folder**.

Veličina ekrana – Da biste izabrali šta će biti prikazano u toku pretraživanja. Izaberite **Samo sel. tasteri** ili **Pun ekran**.

Početna strana – Da biste definisali početnu stranu.

Traži stranu – Da biste definisali Veb stranu koja će biti preuzeta kada izaberete **Opcije pretraživ. > Otvori traženu str.** u prikazu Marker, ili u toku pretraživanja.

Jačina – Ako želite da pretraživač reprodukuje zvuke i melodije ugrađene u Veb strane, izaberite jačinu zvuka.

Prikazivanje – Ako želite da se izgled strane prikazuje najtačnije moguće u režimu **Umanjeni prikaz**, izaberite opciju **Po kvalitetu**. Ako ne želite da se eksterni kaskadni šabloni preuzimaju, izaberite opciju **Po brzini**.

Kolačići – Da biste omogućili, odnosno onemogućili primanje i slanje „kolačića“.

 Glosar: „Kolačići“ predstavljaju način na koji provajderi sadržaja identifikuju korisnike i njihove preference najčešće korišćenih sadržaja.

Java/ECMA skript – Da biste omogućili ili onemogućili korišćenje skriptova.

Sigurnosna upozor. – Da biste sakrili ili prikazali sigurnosna upozorenja.

Slanje serijskog br. – Da biste omogućili ili onemogućili slanje serijskog broja. Neki dobavljači mogu zahtevati da omogućite ovu funkciju pre nego što bude moguće Web pretraživanje.

Potvrdi slanje DTMF – Izaberite da li želite da potvrdite pre nego što telefon pošalje DTMF tonove tokom govornog poziva. Vidite i 'Opcije u toku govornog poziva', str. 36.

Kancelarija

Kalkulator

Ako želite da sabirate, oduzimate, množite, delite, računate kvadratni koren i procenite, pritisnite pa izaberite **Kancelarija > Kalkulator**.

Napomena: Preciznost ovog kalkulatora je ograničena i on je namenjen samo za jednostavne proračune.

Ako želite da neki broj sačuvate u memoriji (označeno sa **M**), izaberite **Opcije > Memorija > Sačuvaj**. Izaberite **Opcije > Memorija > Preuzmi** da biste broj preuzeli iz memorije. Izaberite **Opcije > Memorija > Obriši** da biste broj preuzeli iz memorije.

Izračunavanje procenata

- 1 Unesite broj čiji procenat želite da izračunate.
- 2 Izaberite , , ili .
- 3 Unesite iznos procenta.
- 4 Izaberite .

Konvertor

Ako želite da izvršite konverziju jedinice mere, kao što je **Dužina** iz jedne jedinice (**jardi**) u drugu (**metri**), pritisnite pa izaberite **Kancelarija > Konvertor**.

Opcije za **Konvertor** su: **Izaberi jedinicu/Promeni valutu**, **Vrsta konverzije**, **Kursevi valuta**, **Pomoć** i **Izađi**.

Imajte na umu da je **Konvertor** ograničene preciznosti i da može doći do grešaka u zaokruživanju.

- 1 Dodite do polja **Vrsta** i pritisnite da biste otvorili listu jedinica mere. Dodite do jedinice mere koju želite da koristite i izaberite **OK**.
- 2 Dodite do prvog polja **Jedinica** i pritisnite . Izaberite jedinicu mere iz koje želite da izvršite konverziju, pa zatim **OK**. Dodite do narednog polja **Jedinica** i izaberite jedinicu mere u koju želite da izvršite konverziju.

- 3 Dođite do prvog polja **Količina** i unesite vrednost koju želite da konvertujete. Drugo polje **Količina** se automatski menja i prikazuje konvertovanu vrednost. Pritisnite **#** da biste uneli decimalni zarez, a ***** za **+**, **-** (za temperaturu), odnosno **E** (eksponent).
- 💡 **Savet!** Za obrnuti smer konverzije, unesite vrednost u drugo polje **Količina**. Rezultat se prikazuje u prvom polju **Količina**.

Podešavanje osnovne valute i kursa

Pre nego što budete mogli da sprovedite konverzije valuta, morate izabrati osnovnu valutu i kurs. Kurs osnovne valute je uvek 1. Osnovna valuta određuje kurs ostalih valuta.

- Izaberite **Konvertor** > **Opcije** > **Kursevi valuta**. Otvora se lista valuta, a trenutnu osnovnu valutu vidite na vrhu.

💡 **Savet!** Ako želite da promenite ime neke valute, idite u prikaz **Kursevi valuta**, dođite do date valute i izaberite **Opcije** > **Preimenuj valutu**.
- Ako želite da promenite osnovnu valutu, dođite do neke od valuta i izaberite **Opcije** > **Post. za osnovnu v..**
- Dodajte kurseve valuta. Dođite do valute i unesite novi kurs, tj. koliko jedinica te valute odgovara jedinici osnovne valute koju ste odabrali.

Kada podesite sve potrebne kurseve valuta, možete sprovoditi konverziju valuta.

Napomena: Kada promenite osnovnu valutu, morate da unesete nove kurseve pošto se svi prethodno uneti poništavaju.

Obaveze

Kreiranje liste zadatka

Pritisnite **🔍** pa izaberite **Kancelarija** > **Obaveze** da biste uneli napomene i organizovali listu zadatka.

Ako želite da dodate neku napomenu, pritisnite bilo koji taster da biste započeli unošenje teksta u polje **Predmet**.

Ako želite da podesite datum obaveze, dođite do polja **Rok** i unesite datum.

Ako želite da podesite prioritet napomene za **Obaveze**, dođite do polja **Prioritet** i pritisnite **☺** da biste izabrali prioritet. Ikone koje označavaju prioritete su **!** (**Visok**) i **↓** (**Nizak**). Ne postoji ikona za **Normalan** prioritet.

Ako želite da obavezu označite kao izvršenu, dođite do liste u **Obaveze** i izaberite **Opcije** > **Označi kao završ..**

Ako želite da obnovite obavezu, dođite do nje u listi **Obaveze** i izaberite **Opcije** > **Označi kao nezavrš..**

Beležnica

Pritisnite pa izaberite **Kancelarija** > **Beleške** da biste pisali beleške. Možete da šaljete beleške kompatibilnim telefonima, a tekstualne datoteke (u .txt formatu) koje primite možete da sačuvate u modulu **Beleške**.

Diktafon

Pritisnite pa izaberite **Kancelarija** > **Diktafon** da biste snimili telefonski razgovor ili govorne beleške. Ako snimate telefonski razgovor, u toku snimanja će obe strane čuti tonski signal na svakih pet sekundi.

Moje

Favoriti – dodavanje prečica

Podrazumevane prečice:

- Otvara se **Kalendar**
- Otvara se **Primljeno**
- Otvara se **Beleške**

Ako želite da sačuvate prečice (veze do svojih omiljenih slika, napomena, markera itd.), pritisnite i izaberite **Moje > Favoriti**. Prečice se dodaju samo iz samih aplikacija, na primer, **Galerija**. Ovu mogućnost nemaju sve aplikacije.

- 1 Izaberite neku stavku u aplikaciji kojoj želite da dodate prečicu.
- 2 Izaberite **Dodaj u Favorite**. Prečica u **Favoriti** se automatski ažurira ako stavku na koju ona upućuje premestite (na primer iz jednog foldera u drugi). Ako želite da promenite identifikator u donjem levom uglu ikone prečice, izaberite **Opcije > Ikonica prečice**.

Brisanje prečice

Izaberite prečicu, pa pritisnite . Podrazumevane prečice **Beleške**, **Kalendar** i **Primljeno** se ne mogu obrisati.

Kada obrišete neku aplikaciju ili dokument za koji postoji prečica u **Favoriti**, njihova ikona postaje nedostupna u prikazu **Favoriti**. Prečica se može obrisati naredni put kada otvorite **Favoriti**.

Ćaskanje

Pritisnite , a zatim izaberite **Moje > Ćaskanje**.

Ćaskanje vam omogućava komunikaciju sa drugim osobama pomoću trenutne razmene poruka, kao i uključivanje u diskusione grupe (grupe za Ćaskanje) na određene teme. Razni provajderi nude čet servere na koje se možete prijavljivati nakon što se registrujete za neki čet servis.

▶ Opcije u glavnom prikazu **Časkanje** su: **Otvori**, **Prijava/Odjava**, **Podešavanje**, **Pomoć** i **Izađi**.

Izaberite **Konverzacije** da biste započeli ili nastavili razgovor sa čet korisnikom; **Čet kontakti** da biste kreirali, izmenili ili pregledali status na mreži vaših čet kontakata; **Čet grupe** da biste započeli ili nastavili razgovor sa više čet korisnika; ili **Snimljena čask.** da biste pregledali prethodne sesije časkanja koje ste sačuvali.

 Napomena: Proverite dostupnost servisa časkanja, kao način plaćanja i cene kod svog lokalnog operatora mreže ili provajdera. Provajderi će vam takođe dati i uputstva o korišćenju njihovih servisa.

Primanje podešavanja časkanja

Morate da sačuvate podešavanja za pristup servisu koji želite da koristite. Podešavanja možete dobiti u sklopu specijalne tekstualne poruke od operatora mreže ili od provajdera koji nudi čet servis. Vidite 'Podaci i podešavanja', str. 74. Podešavanja možete da unesete i ručno. Vidite 'Podešavanja čet servera', str. 102.

Povezivanje na čet server

 Savet: Ako želite automatski da se prijavite kada pokrenete **Časkanje**, izaberite **Opcije** > **Podešavanja** > **Podešavanja servera** > **Tip prijave za čask.** > **Pri pokretanju**.

- 1 Otvorite **Časkanje** da bi se vaš telefon povezao sa aktivnim čet serverom. Za promenu aktivnog čet servera i memorisanje novih čet servera, vidite 'Podešavanja čet servera', str. 102.
- 2 Unesite svoj identifikator (ID) korisnika i pritisnite da biste se prijavili. Identifikator korisnika i lozinku za čet server dobijate od svog provajdera. Možete izabrati **Obustavi** da bi ste radili van mreže; kada budete želeli naknadno da se prijavite na čet server, izaberite **Opcije** > **Prijava**. Dok ste van mreže, ne možete da šaljete niti da primete poruke.
- 3 Ako želite da se odjavite, izaberite **Opcije** > **Odjava**.

Izmene podešavanja časkanja

Izaberite **Opcije** > **Podešavanja** > **Podešav. časkanja**:

Korisnički nadimak (prikazuje se jedino ako server podržava grupe za časkanje) – Izaberite **Da** da biste uneli nadimak.

Prisutnost u četv – Izaberite **Da za sve** da biste omogućili drugim osobama da vide da li ste na mreži.

Dopusti poruke od – Izaberite **Svih** da biste dopustili prijem poruka od svih korisnika.

Dopusti pozivnice od: – Izaberite **Samo od čet kon.** da biste dopustili pozivnice samo od svojih čet kontakata. Čet pozivnice vam šalju čet kontakti koji žele da se priključite njihovim grupama.

Interval dol. poruka – Možete izabrati brzinu kojom će se prikazivati nove poruke.

Razvrstaj čet kont. – Čet kontakte možete da razvrstate **Po abecedi** ili **Po onlajn statusu**.

Osvežavanje dostup. – Izaberite **Automatsko** ili **Ručno** da biste izabrali kako će se ažurirati informacije o tome da li su vaši čet kontakti na mreži ili van mreže.

Traženje grupa za ćaskanje i korisnika

U prikazu **Čet grupe** izaberite **Opcije > Traži** da biste tražili grupe. Možete da tražite na osnovu **Ime grupe**, **Tema** i **Članovi** (identifikator korisnika).

U prikazu **Čet kontakti** izaberite **Opcije > Novi čet kontakt > Traži na serveru** da biste tražili korisnike. Možete da tražite na osnovu **Korisničko ime**, **Identifikator kor.**, **Telefonski broj** i **E-mail adresa**.

Priključivanje čet grupi i njeno napuštanje

Ako želite da se priključite nekoj čet grupi koju ste sačuvali, dođite do nje, pa pritisnite .

Izaberite **Opcije > Prik. se novoj grupi** da biste se priključili čet grupi koja nije na listi, ali čiji identifikator znate. Unesite identifikator grupe i pritisnite .

Izaberite **Opcije > Napusti čet grupu** da biste napustili čet grupu.

Ćaskanje

Kada se priključite nekoj čet grupi, možete da čitate poruke koje se razmenjuju u grupi, kao i da šaljete sopstvene poruke.

 Opcije u toku ćaskanja su: **Pošalji**, **Pošalji privatnu po.**, **Odgovori**, **Prosledi**, **Ubaci smešak**, **Pošalji pozivnicu**, **Napusti čet grupu**, **Grupa**, **Snimi ćaskanje**/**Prekini snimanje**, **Pomoć** i **Izađi**.

Ako želite da pošaljete poruku, napišite tekst poruke u polju editora poruke, pa pritisnite .

Ako želite da pošaljete privatnu poruku nekom učesniku ćaskanja, izaberite **Opcije > Pošalji privatnu po.**, izaberite primaoca, napišite tekst poruke, a zatim pritisnite .

Izaberite **Opcije** > **Odgovori** da biste odgovorili na privatnu poruku koja vam je upućena.

Ako želite da čet kontakte koji su na mreži pozovete da se priključe čet grupi, izaberite **Opcije** > **Pošalji pozivnicu**, izaberite kontakte koje želite da pozovete u grupu, napišite tekst pozivnice pa pritisnite .

Ako želite da onemogućite primanje poruka od određenih učesnika u ćaskanju, izaberite **Opcije** > **Opcije blokiranja** pa zatim izaberite:

Dodaj u listu blokir. – da biste blokirali poruke od trenutno odabranog učesnika ćaskanja.

Ručno dodaj iden. listi – da biste uneli identifikator datog korisnika. Unesite identifikator, pa pritisnite .

Vidi listu blokiranih – da biste videli učesnike čije su poruke blokirane.

Odblokiraj – da biste izabrali korisnika kojeg želite da uklonite iz liste blokiranih. Pritisnite .

Snimanje ćaskanja

 Opcije u prikazu snimanja ćaskanja su: **Otvori**, **Obriši**, **Pošalji**, **Markiraj/Demarkiraj**, **Prijava/Odjava**, **Podešavanje**, **Pomoć** i **Izađi**.

Ako želite u datoteku da snimate poruke koje se razmenjuju u toku konverzacije ili dok ste priključeni nekoj čet grupi, izaberite **Opcije** > **Snimi ćaskanje**, unesite ime za

konverzijsku datoteku, pa pritisnite . Izaberite **Opcije** > **Prekini snimanje** da biste prekinuli snimanje poruka.

Datoteke snimljenih konverzacija se automatski čuvaju u **Snimljena ćask..**

Ako želite da vidite snimljena ćaskanja, u glavnom prikazu izaberite **Snimljena ćask.**, izaberite željenu konverzaciju, pa pritisnite .

Praćenje i započinjanje konverzacije

Idite u prikaz **Konverzacije** da biste videli listu učesnika pojedinačnih konverzacija sa kojima imate otvorenu konverzaciju.

Ako želite da pratite neku konverzaciju, dodite do nekog učesnika, pa pritisnite .

 Opcije kod pregledanja konverzacije su: **Pošalji**, **Dodaj u čet kontak.**, **Ubaci smešak**, **Proslediti**, **Snimi ćaskanje**/**Prekini snimanje**, **Opcije blokiranja**, **Završi konverzaciju**, **Pomoć** i **Izađi**

Ako želite da nastavite konverzaciju, napišite svoju poruku pa pritisnite .

Izaberite **Nazad** da biste se vratili u listu konverzacija bez zatvaranja date konverzacije.

Izaberite **Opcije** > **Završi konverzaciju** da biste zatvorili datu konverzaciju. Otvorene konverzacije se automatski zatvaraju kada izađete iz modula **Časkanje**.

Ako želite da započnete novu konverzaciju, izaberite **Opcije** > **Nova konverzacija** pa zatim izaberite:

Odaberi primaoca – da biste videli listu svojih čet kontakata koji su trenutno na mreži. Dodite do kontakta sa kojim želite da započnete konverzaciju, pa pritisnite .

 Glosar: Identifikator (ID) korisnika dodeljuje provajder onima koji se registruju za ovaj servis.

Unesi id. korisnika – da biste uneli identifikator korisnika sa kojim želite da započnete konverzaciju, a zatim pritisnite .

Ako želite da nekog učesnika konverzacije sačuvate u svojim čet kontaktima, dodite do tog učesnika, pa izaberite **Opcije** > **Dodaj u čet kontak.**

Izaberite **Opcije** > **Uključi aut. odgovor** da biste automatski poslali odgovore na dolazne poruke. Upišite tekst, pa izaberite **Urađeno**. Poruke još uvek možete da primite.

Čet kontakti

Idite u **Čet kontakti** da biste preuzeli liste čet kontakata sa servera, ili da biste u listu kontakata dodali novi čet kontakt. Kada se prijavite na server, sa njega će automatski biti preuzeta prethodno korišćena lista čet kontakata.

 Opcije u prikazu **Čet kontakti** su: **Otvori konverzaciju**, **Detalji kontakta**, **Promeni listu kont.**, **Ažuriraj dostupnost uč.**, **Pripada grupama**, **Novi čet kontakt**, **Prem. u drugu listu**, **Izmeni**, **Obriši**, **Uključi praćenje**, **Opcije blokiranja**, **Prijava/Odjava**, **Podešavanja**, **Pomoć** i **Izađi**.

Izaberite **Opcije** > **Novi čet kontakt** > **Unesi ručno** da biste kreirali novi kontakt. Ispunite polja **Nadimak** i **Identifikator kor.**, pa izaberite **Urađeno**.

Izaberite **Opcije** > **Novi čet kontakt** > **Prem. iz druge liste** da biste kontakt premestili iz liste na serveru u preuzetu listu kontakata.

Izaberite **Opcije** > **Promeni listu kont.** da biste promenili listu čet kontakata.

Izaberite neku od sledećih opcija:

Otvori konverzaciju – da biste započeli novu konverzaciju ili nastavili otvorenu konverzaciju sa datim kontaktom.

Uključi praćenje – da bi vas telefon obavestio uvek kada se dati kontakt pojavi na mreži ili pređe na rad van mreže.

Pripada grupama – da biste videli kojim grupama dati kontakt pripada.

Ažuriraj dostupnost uč. – da biste ažurirali informacije o tome da li je kontakt na mreži ili van nje. Onlajn status je označen indikatorom pored imena kontakta. Ova opcija neće biti dostupna ako ste za **Osvežavanje dostup.** izabrali **Automatsko** u okviru **Podešav. ćaskanja**.

Rad sa čet grupama

▶ Opcije u prikazu **Čet grupe** su: **Otvori**, **Prik. se novoj grupi**, **Kreiraj novu grupu**, **Napusti čet grupu**, **Grupa**, **Traži**, **Prijava/Odjava**, **Podešavanja**, **Pomoć** i **Izađi**.

Idite u prikaz **Čet grupe** da biste videli listu čet grupa koje ste ili sačuvali ili kojima ste trenutno priključeni.

Dodite do neke grupe, izaberite **Opcije** > **Grupa**, pa zatim:

Sačuvaj – da biste sačuvali nesačuvanu grupu kojoj ste trenutno priključeni.

Obriši – da biste obrisali sačuvanu ili kreiranu grupu kojoj ste trenutno priključeni.

Vidi učesnike – da biste videli ko je trenutno priključen toj grupi.

Detalji – da biste videli identifikator grupe, temu, učesnike, administratore grupe (prikazuje se jedino ako imate uređivačka prava), listu blokiranih učesnika (prikazuje se jedino ako imate uređivačka prava) kao i da li su u grupi dopuštene privatne konverzacije.

Podešavanja – da biste pregledali i izvršili izmene podešavanja čet grupe. Vidite 'Kreiranje nove čet grupe', str. 101.

Administriranje čet grupe

Kreiranje nove čet grupe

Izaberite **Čet grupe** > **Opcije** > **Kreiraj novu grupu**. Unesite podešavanja grupe.

Podešavanja čet grupe možete menjati ako imate administratorska prava za tu grupu. Korisnik koji kreira grupu automatski dobija administratorska prava za tu grupu.

Ime grupe, Tema grupe kao i **Dobrodošlica** – da biste dodali detalje koje učesnici vide kada se priključe datoj grupi.

Veličina grupe – da biste definisali maksimalan dopušteni broj učesnika koji se može priključiti grupi.

Dopusti pretragu – da biste odredili da li ostali učesnici mogu da pronađu grupu pretraživanjem.

Izmena prava – da biste definisali članove čet grupe kojima želite da dodelite prava da pozivaju nove članove u tu čet grupu, kao i da vršite izmene podešavanja grupe.

Članovi grupe – Vidite 'Dodavanje i uklanjanje članova grupe', str. 102.

Lista zabranjenih – unesite one učesnike kojima nije dopušteno da se priključuju toj čet grupi.

Dopusti privatne por. – da biste dopustili razmenu poruka samo između dva izabrana učesnika.

Identifikator grupe – identifikator (ID) grupe se automatski kreira i on se ne može menjati.

Dodavanje i uklanjanje članova grupe

Ako želite da dodate članove u grupu, izaberite **Čet grupe**, dođite do neke čet grupe, pa izaberite **Opcije > Grupa > Podešavanja > Članovi grupe > Samo izabrani** ili **Svi**.

Ako želite da uklonite nekog člana iz čet grupe, dođite do tog člana, pa izaberite **Opcije > Ukloni**. Ako želite da uklonite sve članove, izaberite **Opcije > Ukloni sve**.

Podešavanja čet servera

Izaberite **Opcije > Podešavanja > Podešavanja servera**. Podešavanja možete dobiti u sklopu specijalne tekstualne poruke od operatora mreže ili od provajdera koji nudi čet servis. Identifikator (ID) korisnika i lozinku dobijate od provajdera kada se registrujete za ovaj servis. Ako ne znate svoj identifikator korisnika ili lozinku, obratite se svom provajderu.

Izaberite **Primarni server** da biste promenili čet server na koji želite da se povežete.

Izaberite **Serveri > Opcije > Novi server** da biste dodali novi server u svoju listu čet servera. Unesite sledeća podešavanja:

Ime servera – Unesite ime datog čet servera.

Aktivna prist. tačka – Izaberite pristupnu tačku koju želite da koristite za dati server.

Web adresa – Unesite URL adresu datog čet servera.

Identifikator kor. – Unesite svoj identifikator (ID) korisnika.

Lozinka – Unesite svoju lozinku za prijavu.

Povezivanje

Bluetooth veza

Možete da se povežete bežično sa ostalim kompatibilnim Bluetooth uređajima. Kompatibilni uređaji uključuju mobilne telefone, računare i dodatke kao što su slušalice i kompleti za kola. Bluetooth tehnologiju možete da koristite za slanje slika, video snimaka, muzike, audio snimaka i beleški, a možete i bežično da se povežete sa kompatibilnim PC računarom kako biste, na primer, prenosili datoteke ili kako biste štampali slike koristeći opciju **Štampa slike**. Vidite 'Štampanje slika', str. 61.

S obzirom na to da uređaji sa Bluetooth tehnologijom komuniciraju putem radio talasa, Vaš aparat i drugi Bluetooth uređaj ne moraju da budu u pravolinijskom vidnom polju. Potrebno je samo da se dva uređaja nalaze na međusobnom rastojanju od najviše 10 metara, mada vezu mogu ometati prepreke kao što su zidovi ili drugi elektronski uređaji.

Ovaj uređaj je usklađen sa Bluetooth specifikacijom 1.2 koja podržava naredne profile: Basic Printing Profile (Opšti režim štampanja), Generic Access Profile (Opšti pristup), Serial Port Profile (Serijski port), Dial-up Networking Profile (Pristup mreži biranjem priključnog telefonskog

broja), Headset Profile (Slušalice), Handsfree Profile (Hendsfri), Generic Object Exchange Profile (Opšta razmena objekata), Object Push Profile (Distribucija objekata), File Transfer Profile (Prenos datoteka), Basic Imaging Profile (Osnovno slikanje) i Human Interface Device Profile (Profil interfejsa između čoveka i uređaja). Da biste osigurali saradnju sa drugim uređajima koji podržavaju Bluetooth tehnologiju, koristite proširenja koja je odobrila Nokia za ovaj model. Proverite sa proizvođačem dotičnog uređaja njegovu kompatibilnost sa ovim uređajem.

Rečnik termina: Način rada odgovara datoj usluzi ili funkciji, i definiše kako se povezuju različiti uređaji. Na primer, hendsfri način rada se koristi za povezivanje između hendsfri uređaja i telefona. Uređaji moraju da podržavaju iste načine rada da bi bili kompatibilni.

Na nekim lokacijama može da postoji ograničenje upotrebe Bluetooth tehnologije. Proverite sa lokalnim vlastima ili sa provajderom servisa.

Upotreba funkcija koje koriste Bluetooth tehnologiju, ili ostavljanje takvih funkcija u pozadini dok se koriste druge funkcije, povećava energetske zahteve prema bateriji i skraćuje njeno trajanje.

Ne možete da koristite Bluetooth vezu kad je aparat zaključan. Za detaljnije informacije o zaključavanju aparata vidite 'Bezbednost', str. 117.

Podešavanja Bluetooth veze

Pritisnite , pa izaberite **Poveziv.** > **Bluetooth**. Kada po prvi put otvorite aplikaciju, tražiće se da definišete ime za vaš aparat.

Izaberite neku od narednih opcija:

Bluetooth – Podesite na **Uključeno** ili na **Isključeno**. Da biste se bežično povezali sa drugim kompatibilnim uređajem, najpre postavite Bluetooth na **Uključeno**, a zatim uspostavite vezu.

Prikazivanje mog tel. – Da bi bilo omogućeno da drugi Bluetooth uređaji pronađu Vaš aparat, izaberite **Vidljiv svima**. Da biste ga sakrili od drugih uređaja, izaberite **Skriven**.

Ime mog telefona – Izmenite ime za svoj aparat. Nakon što postavite Bluetooth vezu i promenite **Prikazivanje mog tel.** u **Vidljiv svima**, Vaš aparat i njegovo ime mogu da vide korisnici drugih uređaja koji koriste Bluetooth tehnologiju.

Bezbednosni saveti

Kada ne koristite Bluetooth, postavite Bluetooth na **Isključeno** ili izaberite **Prikazivanje mog tel.** > **Skriven**.

Nemojte da se povezujete sa nepoznatim uređajima.

Slanje podataka pomoću Bluetooth veze

Istovremeno može biti aktivno više Bluetooth veza. Na primer, ukoliko ste povezani sa slušalicama, istovremeno možete da prenosite datoteke u neki drugi kompatibilni uređaj.

Indikatori Bluetooth veze

- Kada je u pasivnom režimu prikazano , Bluetooth veza je aktivna.
- Kada () trepće, Vaš aparat pokušava da se poveže sa drugim uređajem.
- Kada je () stalno prikazano, Bluetooth veza je aktivna.

 Savet! Da biste poslali tekst preko Bluetooth veze (umesto kao tekstualnu poruku), otvorite modul **Beleške**, napišite tekst, a zatim izaberite **Opcije** > **Pošalji** > **Preko Bluetooth veze**.

- 1 Otvorite aplikaciju u kojoj se nalazi ono što želite da pošaljete. Na primer, da biste poslali sliku drugom kompatibilnom uređaju, otvorite aplikaciju **Galerija**.
- 2 Izaberite neku stavku, na primer sliku, a zatim izaberite **Opcije > Pošalji > Preko Bluetooth veze**. Uređaji sa Bluetooth tehnologijom koji se nalaze unutar dometa počinju da se pojavljuju na ekranu jedan po jedan. Vidi se ikona uređaja, ime uređaja, vrsta uređaja ili neki nadimak.

 Savet! Ako ste već ranije tražili uređaje, najpre se pojavljuje lista prethodno nađenih uređaja. Da biste započeli novo traženje uređaja, izaberite **Još uređaja**. Ako isključite telefon, ova lista se briše.

Ikone uređaja:

 – Računar; – Telefon; – Audio ili video;

 – Slušalice; – Ostalo.

Pritisnite **Stop** da biste prekinuli traženje uređaja. Lista uređaja se zamrzava.

- 3 Izaberite uređaj sa kojim želite da se povežete.
- 4 Ako drugi uređaj zahteva uparivanje pre nego što se podaci mogu preneti, čuje se tonski signal i od vas se zahteva da unesete lozinku. Vidite 'Uparivanje uređaja', str. 105.
- 5 Kad se veza uspostavi, prikazuje se obaveštenje **Šalju se podaci**.

U folderu **Poslato** aplikacije **Poruke** ne skladište se poruke poslate korišćenjem Bluetooth veze.

 Savet! Pri traženju uređaja neki uređaji mogu da prikazuju samo jedinstvene adrese (adrese uređaja). Da biste saznali jedinstvenu adresu svog telefona, u pasivnom režimu ukucajte ***#2820#**.

Uparivanje uređaja

 Rečnik termina: Uparivanje znači utvrđivanje identiteta. Korisnici dva uređaja sa Bluetooth tehnologijom treba da se međusobno dogovore o zajedničkoj lozinki, i da istu lozinku koriste za oba uređaja kako bi ih uparili. Uređaji koji nemaju korisnički interfejs imaju fabrički podešenu lozinku.

U glavnom prikazu **Bluetooth** pritisnite da biste otvorili prikaz Upareni uređaji (),

Pre uparivanja napravite sopstvenu lozinku (dužine 1 do 16 numeričkih znakova) i dogovorite se sa vlasnikom drugog uređaja da koristite istu lozinku. Lozinka se koristi samo jednom.

Da biste sproveli uparivanje sa nekim uređajem, izaberite **Opcije > Novi upareni uređaj**. Uređaji sa Bluetooth tehnologijom koji se nalaze unutar dometa počinju da se pojavljuju na ekranu jedan po jedan. Izaberite uređaj i unesite lozinku. Ista lozinka mora biti otkucana i na drugom uređaju. Nakon uparivanja uređaj se memoriše u prikaz Upareni uređaji.

U pretrazi za uređajima upareni uređaji su označeni sa .

 Savet! Da biste definisali neko kratko ime (nadimak) za upareni uređaj, dodite do uređaja i u prikazu uparenih uređaja izaberite **Opcije > Dodeli nadimak**. Ovo ime Vam pomaže da prepoznate određeni uređaj u toku traženja uređaja ili kada on zahteva uspostavljanje veze.

Da biste neki uređaj podesili „ovlašćen“ ili „neovlašćen“, dodite do njega pa izaberite neku od sledećih opcija:

Post. kao ovlašćen – Veza vašeg aparata i ovog uređaja se može uspostaviti bez vašeg znanja. Nije potrebna nikakva posebna saglasnost ni provera. Ovaj status koristite za sopstvene uređaje, na primer za svoje kompatibilne slušalice ili za računar, kao i za uređaje koji pripadaju poverljivim osobama. označava ovlašćene uređaje u prikazu uparenih uređaja.

Post. kao neovlaš. – Zahtevi za povezivanje od strane ovog uređaja uvek se moraju prvo prihvatiti.

Da biste poništili neko uparivanje, dodite do odgovarajućeg uređaja i izaberite **Opcije > Obriši**. Ako želite da poništite sva uparivanja, izaberite **Opcije > Obriši sve**.

 Savet! Ako ste trenutno povezani sa uređajem, a pri tom ste obrisali uparivanje sa njim, uparivanje se odmah poništava i veza se prekida.

Primanje podataka pomoću Bluetooth veze

Kada primete podatke koristeći Bluetooth vezu, čuje se tonski signal i pojavljuje se upit da li želite da prihvatite poruku. Ako prihvatite, prikazuje se i stavka se stavlja u folder **Primljeno** aplikacije **Poruke**. Poruke primljene korišćenjem Bluetooth veze su označene sa . Vidite 'Primljeno – prijem poruka', str. 73.

Isključivanje Bluetooth veze

Izaberite **Bluetooth > Isključeno** da biste isključili Bluetooth vezu.

Povezivanja sa PC računarom

Svoj aparat možete da koristite sa velikim brojem aplikacija za povezivanje sa PC računarom i za data komunikacije. Koristeći Nokia PC Suite možete, recimo, da sinhronizujete kontakte, kalendar i listu obaveza, kao i da prenosite slike između vašeg aparata i kompatibilnog PC računara.

Uvek kreirajte vezu na PC računaru ako želite da ga sinhronizujete sa vašim aparatom.

Za dodatne informacije o načinu instaliranja paketa Nokia PC Suite (kompatibilan sa operativnim sistemima Windows 2000 i Windows XP), vidite User Guide for Nokia PC Suite i pomoć za Nokia PC Suite u delu „Install“ na CD-ROM-u.

CD-ROM

CD-ROM bi trebalo da se sam startuje pošto ga ubacite u CD-ROM dražv svog PC kompatibilnog računara. Ako se to ne dogodi, uradite sledeće: Otvorite Windows Explorer, kliknite desnim tasterom miša na CD-ROM uređaj u koji ste stavili CD-ROM i izaberite „Autoplay“.

Vaš aparat kao modem

Svoj aparat možete da koristite kao modem za slanje i primanje e-mail poruka, kao i za povezivanje na Internet sa kompatibilnog PC računara koristeći Bluetooth vezu ili kabl za prenos podataka. Detaljnija instalaciona uputstva ćete naći u „User Guide for Nokia PC Suite“ u delu „Modem options“ na CD-ROM-u.

 Savet! Pri prvoj upotrebi paketa Nokia PC Suite koristite Get Connected čarobnjak ovog paketa da biste svoj aparat povezali sa kompatibilnim PC računarom i da biste počeli sa radom u Nokia PC Suite. Vidite CD-ROM isporučen u okviru komercijalnog paketa proizvoda.

Menadžer veza

Kada svoj aparat koristite u GSM i UMTS komunikacionim mrežama, možete imati više istovremeno aktivnih data veza. Pritisnite , a zatim izaberite **Poveziv. > Men. veza** – da biste videli status većeg broja data veza i detalje o količini poslatih i primljenih podataka, kao i da biste prekinuli veze. Kada otvorite **Men. veza**, videćete sledeće:

- Otvorene data veze: data pozivi (**D**) i veze sa paketnim prenosom podataka () ili ().
- Status svake veze
- Količina podataka poslatih i preuzetih po svakoj vezi (prikazuje se samo za data veze paketnim prenosom)
- Trajanje svake od veza (prikazuje se samo za data pozive).

Napomena: Stvarno vreme koje provajder fakturiše za razgovore može da varira u zavisnosti od funkcionalnih mogućnosti mreže, zaokruživanja računa, i tako dalje.

Ako želite da prekinete vezu, dođite do nje, a zatim izaberite **Opcije > Raskini vezu**.

Da biste zatvorili sve trenutno otvorene veze, izaberite **Opcije > Raskini sve veze**.

Pregled detalja data veze

► Opcije u glavnom prikazu **Men. veza** kada postoji jedna ili više veza su: **Detalji**, **Raskini vezu**, **Raskini sve veze**, **Pomoć** i **Izadi**.

Da biste pregledali detalje neke veze, dodite do nje, a zatim izaberite **Opcije** > **Detalji**.

Ime – Ime aktivne Internet pristupne tačke (IAP) ili ime modemske veze ako je u pitanju veza sa pozivnim umrežavanjem.

Nosilac – Tip data veze: **Data poziv**, **Brzi GSM** ili **Paketni pr..**

Status – Trenutni status veze: **Povezuje se**, **Veza (neak.)**, **Veza (aktiv.)**, **Zadržana**, **Raskida se** ili **Raskinuta**.

Primljeno – Količina podataka primljena u aparat, u bajtima.

Poslato – Količina podataka poslatih sa aparata, u bajtima.

Trajanje – Vreme tokom kojeg je veza bila otvorena.

Brzina – Trenutna brzina slanja i prijema podataka izražena u kilobajtima u sekundi.

Priklj. br. – Priključni broj koji se koristi.

Ime – Ime pristupne tačke koja se koristi.

Dele: (ne prikazuje se ako veza nije deljena) – Broj aplikacija koje dele istu vezu.

Daljinska sinhronizacija

Pritisnite , a zatim izaberite **Poveziv.** > **Sinhroniz..**

Aplikacija **Sinhroniz.** Vam omogućava usaglašavanje sadržaja Vaših beleški, kalendara i kontakata sa različitim aplikacijama sa kalendarom i adresarom na kompatibilnom računaru ili na Internetu.

Aplikacija Sinhronizacija za sinhronizaciju koristi SyncML tehnologiju. U vezi SyncML kompatibilnosti, obratite se isporučiocu programa kalendara ili adresara sa kojim želite da usaglasite podatke u svom telefonu.

Podešavanja sinhronizacije možete da primite i kao specijalnu tekstualnu poruku. Vidite 'Podaci i podešavanja', str. 74.

Kreiranje novog skupa sinhronizacije

- Opcije u glavnom prikazu **Sinhroniz.** su:
Sinhronizuj, **Novi profil sinh.**, **Izmeni profil sinh.**,
Obriši, **Vidi dnevnik**, **Postavi za primarni**, **Pomoć**
 i **Izađi**.
- 1 Ako ranije nije definisan nijedan skup, aparat vas pita da li želite da kreirate novi. Izaberite **Da**. Izaberite **Opcije** > **Novi profil sinh.** da biste napravili novi dodatni skup. Izaberite da li želite da kao osnovu za novi skup koristite podrazumevane vrednosti ili da kopirate vrednosti nekog već postojećeg skupa.
 - 2 Definišite sledeće:
Ime profila sinh. – Dajte neki opisni naziv za taj skup sinhronizacije.
Nosilac podataka – Izaberite tip veze: **Web** ili **Bluetooth**.
Pristupna tačka (prikazana samo ako je **Nosilac podataka** podešen na **Web**) – Izaberite pristupnu tačku koju ćete koristiti za vezu za prenos podataka.
Adresa domaćina – IP adresa matičnog servera. Za ispravne vrednosti se obratite provajderu ili administratoru sistema.
Port (prikazan samo ako je **Nosilac podataka** podešen na **Web**) – Za ispravne vrednosti obratite se provajderu ili administratoru sistema.

Korisničko ime – Vaš identifikator korisnika za taj sinhronizacioni server. Za svoju ispravnu identifikaciju obratite se provajderu ili administratoru sistema.

Lozinka – Upišite svoju lozinku. Za ispravnu vrednost obratite se provajderu ili administratoru sistema.

Dopusti sinh. zahtev – Izaberite **Da** ako želite da dozvolite serveru da započne sinhronizaciju.

Prihvataj sve s. zaht. – Izaberite **Ne** ako želite da vas aparat upita pre nego što počne sinhronizacija inicijalizovana serverom.

Mrežna autentikacija (prikazuje se jedino ako je za **Nosilac podataka** postavljeno **Web**) – Izaberite **Da** da biste uneli korisničko ime i lozinku za pristup mreži. Pritisnite da bi se prikazala polja **Korisničko ime** i **Lozinka**.

Pritisnite da biste izabrali **Kontakti**, **Kalendar** ili **Beleške**.

- Izaberite **Da** ako želite da sinhronizujete izabranu bazu podataka.
- U **Udaljena baza pod.**, unesite ispravnu putanju do udaljenog kalendara, adresara ili baze podataka beležnice na serveru.
- Izaberite **Tip sinhronizacije**: **U oba smeru** (dvosmerna sinhronizacija), **Samo na server** ili **Samo telefon**.

- 3 Izaberite **Nazad** da biste sačuvali podešavanja i vratili se u glavni prikaz.

Sinhronizovanje podataka

U glavnom prikazu **Sinhroniz.** možete da vidite različite skupove sinhronizacije i tipove podataka koji se sinhronizuju.

- 1 Izaberite neki skup sinhronizacije, a zatim izaberite **Opcije > Sinhronizuj**. U dnu ekrana se prikazuje status sinhronizacije.
Izaberite **Obustavi** da biste sinhronizaciju prekinuli pre njenog završetka.
- 2 Kada se sinhronizacija završi, o tome ćete biti obavješteni. Kad se sinhronizacija završi, izaberite **Opcije > Vidi dnevnik** da biste otvorili datoteku dnevnika koja pokazuje status sinhronizacije (**Završeno** ili **Nezavršeno**), kao i da biste videli koliko je stavki kalendara i kontakata dodato, ažurirano, obrisano ili odbačeno (nije sinhronizovano) u aparatu i na serveru.

Menadžer uređaja

Prisnite **g**, a zatim izaberite **Poveziv. > Men. uređ.**. Skupove parametara servera i različita konfiguraciona podešavanja možete primati od svog operatera mreže, provajdera ili od službe za informatiku svoje firme. Ova konfiguraciona podešavanja mogu da sadrže podatke

o podešavanjima pristupne tačke za veze za prenos podataka, kao i druga podešavanja koja koriste aplikacije u vašem aparatu.

Da biste se povezali sa serverom i primili konfiguraciona podešavanja za aparat, dođite do načina rada i izaberite **Opcije > Počni konfiguraciju**.

Izaberite **Opcije > Omogućiti konfigur.** ili **Onemogućiti konfigur.** da biste dopustili ili onemogućili konfiguraciona podešavanja provajdera servisa.

Podešavanja profila servera

Za ispravna podešavanja obratite se svom provajderu.

Ime servera – Unesite ime datog konfiguracionog servera.

Identifikator servera – Unesite jednoznačni identifikator (ID) datog konfiguracionog servera.

Lozinka servera – Unesite lozinku za identifikaciju svog aparata na serveru.

Pristupna tačka – Izaberite neku pristupnu tačku koja će se koristiti za povezivanje na server.

Adresa domaćina – Unesite URL adresu datog servera.

Port – Unesite broj porta datog servera.

Korisničko ime i Lozinka – Unesite svoje korisničko ime i lozinku.

Dopusti konfiguraciju – Izaberite **Da** da biste primili konfiguraciona podešavanja sa datog servera.

Aut. prihvati sve zah. – Ako želite da svoj aparat podesite tako da traži odobrenje pre prihvatanja konfiguracije sa servera, izaberite opciju **Ne**.

Alatke

Podešavanja

Da biste promenili podešavanja, pritisnite pa izaberite **Alatke** > **Podešav.** Dođite do neke grupe podešavanja i pritisnite da biste je otvorili. Dođite do parametra koji želite da promenite, pa pritisnite .

Podešavanja telefona

Opšte

Jezik telefona – Promena jezika za prikaz ekranskih tekstova u Vašem telefonu utiče i na format datuma i vremena, kao i na separatore (na primer, u računanjima). **Automatski** bira jezik u skladu sa informacijama na SIM kartici. Posle promene jezika za ispisivanje teksta na displeju, telefon će se restartovati.

Promena opcije **Jezik telefona** ili opcije **Jezik pisanja** odražava se na sve aplikacije u Vašem telefonu i važi sve do naredne promene.

Jezik pisanja – Ova promena jezika utiče na to koji će znaci i specijalni znaci (dijakritici) biti na raspolaganju za pisanje teksta i koji će se rečnik koristiti pri intuitivnom načinu unosa teksta.

Rečnik – Intuitivni način unosa teksta možete da postavite na **Uključeno** ili na **Isključeno** za sve editore u telefonu. Rečnik intuitivnog unosa teksta nije na raspolaganju za sve jezike.

Dobrodošlica ili logo – Dobrodošlica i logotip se kratko pojavljuju pri svakom uključivanju telefona. Izaberite **Primarni** da biste upotreбили podrazumevanu sliku, **Tekst** da biste napisali tekst dobrodošlice ili **Slika** da biste izabrali neku sliku ili fotografiju sa liste **Galerija**.

Fabrički podešeno – Neke od opcija i parametara možete da vratite na prvobitne vrednosti. Za to Vam je potrebna šifra blokade. Vidite 'Bezbednost', 'Telefon i SIM', str. 118. Po resetovanju, telefonu će možda trebati nešto duže da se uključi. Ovo nema uticaja na dokumenta i datoteke.

Pasivni režim

Dopunjeni pasivni re. – U pasivnom režimu koristite prečice za aplikacije na glavnom displeju. Vidite 'Dopunjeni pasivni režim', str. 26.

Levi selekt. taster – Da biste u pasivnom režimu dodelili neku prečicu levom selekcionom tasteru (⏏), izaberite neku od aplikacija sa liste.

Desni selekt. taster – Da biste u pasivnom režimu dodelili neku prečicu desnom selekcionom tasteru (⏏), izaberite neku od aplikacija sa liste.

Apl. dop. pas. režima – služi za izbor prečica za aplikacije koje će se pojavljivati u dopunjenom pasivnom režimu. Ovo podešavanje je dostupno samo ako je **Dopunjeni pasivni re.** uključen.

Možete dodeliti prečice i za pritiskanje navigatora, takođe izborom neke od aplikacija sa liste. Prečice selekcionih tastera nisu na raspolaganju u dopunjenom pasivnom režimu.

Logo operatora – Ovo podešavanje se prikazuje samo ako ste prethodno primili i sačuvali logotip operatora komunikacione mreže. Možete izabrati da se logotip operatora prikazuje ili ne prikazuje.

Ekran

Osvetljaj – Možete podesiti da osnovni nivo osvetljaja glavnog ekrana bude tamniji ili svetliji. Međutim, u uslovima izuzetno slabog osvetljenja, osvetljaj ekrana se automatski podešava.

Ušteda ener. posle – Režim rada uštede energije na glavnom ekranu je aktiviran po isteku zadatog vremena.

Vreme osvetljenja – Izaberite -vreme posle koga se pozadinsko svetlo isključuje.

Podešavanja poziva

Slanje svog broja (☎) – Možete sami izabrati da se broj Vašeg telefona prikazuje (**Da**) ili ne (**Ne**) osobi koju zovete, ili ovo podešavanje može da podesi operator mreže ili provajder servisa (**Određuje mreža**).

Poziv na čekanju (☎) – Ako ste aktivirali funkciju poziva na čekanju, mreža će Vas obavestiti o novom dolaznom pozivu u toku već započetog poziva. Izaberite **Aktiviraj** da bi mreža aktivirala servis poziva na čekanju, **Poništi** da biste zahtevali da ga mreža deaktivira ili **Proveri status** da biste proverili da li je funkcija aktivna ili ne.

Odbaci poziv SMS-om – Izaberite **Da** ako želite da se pozivaocu šalje tekstualna poruka o razlogu neodgovaranja na poziv. Vidite 'Odgovaranje na poziv ili odbijanje poziva', str. 34.

Tekst poruke – Napišite tekst koji će se slati kao tekstualna poruka kada odbacite poziv.

Slika u video pozivu – Možete da odbijete slanje videa kada primite video poziv. Izaberite prikazivanje statične slike umesto živog, video snimka.

Auto. pon. biranje – Izaberite **Uključeno** i Vaš telefon će posle neuspelog biranja pokušavati još najviše deset puta da uspostavi vezu. Da biste prekinuli automatsko ponavljanje biranja, pritisnite **✖**.

Statistika poziva – Aktivirajte ovu opciju ako želite da telefon nakratko prikazuje približno trajanje i cenu poslednjeg poziva.

Brzo biranje – Izaberite **Uključeno** i brojeve telefona dodeljene tasterima za brzo biranje (**2** - **9**) možete pozivati pritiskom i držanjem odgovarajućeg numeričkog tastera. Vidite i 'Brzo biranje telefonskog broja', str. 29.

Odgovor svakim tast. – Izaberite **Uključeno** pa ćete na dolazne pozive moći da odgovarate i pritiskom na bilo koji taster, osim **↶**, **↷**, **Ⓢ** i **↵**.

Aktivna linija (**Ⓢ**) – Ovo podešavanje se prikazuje samo ako SIM kartica podržava dva pretplatnička broja, odnosno dve telefonske linije. Izaberite koju telefonsku liniju želite da koristite za upućivanje poziva i slanje tekstualnih poruka. Bez obzira na odabranu liniju, dolazne pozive ćete moći da preuzimate na obe linije. Ako izaberete **Linija 2**, a niste pretplaćeni na ovaj mrežni servis, nećete moći da upućujete pozive. Kada je izabrana linija 2, u pasivnom režimu se prikazuje **2**.

☀ Savet! Za prelazak sa jedne linije na drugu, pritisnite i držite **#** u pasivnom režimu.

Promena linije (**Ⓢ**) – Da biste sprečili izbor linije, izaberite **Promena linije** > **Onemogućiti**, ako to Vaša SIM kartica podržava. Za promenu ovog podešavanja potreban je PIN2 kod.

Podešavanja veze

Data veze i pristupne tačke

Vaš telefonski aparat podržava prenos podataka sa komutacijom paketa (paketni prenos) (**Ⓢ**), kao što je GPRS u GSM mrežama.

☀ Rečnik termina: GPRS (General Packet Radio Service – Bežični paketni prenos podataka) koristi tehnologiju paketa podataka kojom se sadržaj šalje u paketima podataka preko mreže mobilne telefonije.

Da bi se ostvarila veza za prenos podataka (data veza), neophodna je neka pristupna tačka. Možete da definišete različite pristupne tačke, kao što su:

- MMS pristupna tačka za slanje i prijem multimedija poruka
- pristupna tačka za Veb aplikaciju, za praćenje WML i XHTML strana
- Internet pristupna tačka (IAP) za slanje i prijem e-mail poruka.

Proverite kod provajdera servisa koji Vam je tip pristupne tačke potreban za servis kome želite da pristupite. Za detalje u vezi raspoloživosti i pretplate na usluge za prenos podataka, obratite se svom operatoru mreže ili provajderu servisa.

Paketni prenos podataka u GSM i UMTS komunikacionim mrežama

Kada telefon koristite u GSM i UMTS mrežama, u istom trenutku može biti aktivno više veza za prenos podataka i pristupne tačke mogu da dele vezu. U UMTS mreži veza za prenos podataka ostaje aktivne u toku govornih poziva. U vezi aktivnih data veza, vidite 'Menadžer veza', str. 107.

Naredni indikatori mogu da budu prikazani ispod indikatora jačine signala, zavisno od toga koju vrstu komunikacione mreže koristite:

 – GSM mreža, na raspolaganju je paketni prenos podataka.

 – GSM mreža, veza za paketni prenos podataka je aktivna, a razmena podataka je u toku.

 – GSM mreža, aktivne su višestruke veze za paketni prenos podataka.

 – GSM mreža, veza za paketni prenos podataka je zadržana. (Ovo se dešava, recimo, u toku govornog poziva).

 – UMTS mreža, na raspolaganju je paketni prenos podataka.

 – UMTS mreža, veza za paketni prenos podataka je aktivna, a razmena podataka je u toku.

 – UMTS mreža, aktivne su višestruke veze za paketni prenos podataka.

 – UMTS mreža, paketni prenos podataka je zadržan.

Primitve podešavanja pristupne tačke

Podešavanja pristupne tačke možete da primite kao tekstualnu poruku od provajdera servisa, ili ona mogu biti već postavljena u Vašem telefonu. Vidite 'Podaci i podešavanja', str. 74.

Da biste napravili novu pristupnu tačku, pritisnite i izaberite **Alatke** > **Podešavanja** > **Veza** > **Pristupne tačke**.

Neka pristupna tačka može da bude postavljena i kao zaštićena () od strane operatora mreže ili provajdera servisa. Zaštićene pristupne tačke se ne mogu brisati niti se na njima mogu vršiti izmene.

Pristupne tačke

 Savet! Vidite i 'Primanje MMS poruka i e-mail podešavanja', str. 72, 'E-mail', str. 80 i 'Pristup Vebu', str. 87.

Pridržavajte se instrukcija koje dobijete od svog provajdera servisa.

Ime konekcije – Izaberite neki opisni naziv za datu vezu.

Nosilac podataka – Zavisno od odabrane data veze, na raspolaganju će biti određeni parametri. Popunite sva polja označena kao **Mora biti definis.** ili označena crvenom zvezdicom. Ostala polja mogu ostati prazna, osim ako vaš provajder ne zahteva suprotno.

Da biste mogli koristiti vezu za prenos podataka, Vaš provajder mora da podržava taj servis i da ga eventualno aktivira za Vašu SIM karticu.

Ime pristupne tačke (samo za pakete podataka) – Ime pristupne tačke je potrebno da bi se mogla uspostaviti veza sa komunikacionom mrežom za paketni prenos podataka ili UMTS mrežom. Naziv pristupne tačke dobijate od svog operatora mreže ili od provajdera.

Korisničko ime – Korisničko ime je potrebno za uspostavljanje veze za prenos podataka i obično ga dobijate od provajdera. U korisničkom imenu uglavnom se razlikuju velika i mala slova.

Traži lozinku – Ako svaki put kada se prijavljujete na server morate da unesete novu lozinku, ili ako ne želite da sačuvate lozinku u svom telefonu, izaberite **Da**.

Lozinka – Lozinka je potrebna za uspostavljanje veze za prenos podataka i obično je dobijate od provajdera. U lozinkama se uglavnom razlikuju velika i mala slova.

Autentikacija – Izaberite **Normalna** ili **Bezbedna**.

Početna strana – Zavisno od toga šta podešavate, upišite ili veb adresu ili adresu centra za razmenu multimedija poruka.

Izaberite **Opcije** > **Napredna podešav.** da biste promenili naredna podešavanja:

Tip mreže – Izaberite koji će se Internet protokol koristi: **IPv4 podešavanja** ili **IPv6 podešavanja**. Ostala podešavanja zavise od tipa izabrane mreže.

IP adresa telefona (za IPv4) – Unesite IP adresu svog telefona.

DNS serveri – U **Primarni DNS**: unesite IP adresu primarnog DNS servera. U **Sekundarni DNS**: unesite IP adresu sekundarnog DNS servera. Za ispravne adrese se obratite svom provajderu Internet servisa.

 Rečnik termina: Servis imena domena (DNS) je Internet servis koji vrši prevo enje imena domena, kao što je www.nokia.com, u IP adrese, kao što je 192.100.124.195.

Adresa proksi ser. – Unesite IP adresu proksi servera.

Br. porta proksi ser. – Unesite broj porta proksi servera.

Paketni prenos podataka

Podešavanja paketnog prenosa podataka važe za sve pristupne tačke koje koriste paketni prenos podataka.

Veza za paketni pr. – Ako izaberete **Čim ima signal** i nalazite se u mreži koja podržava paketni prenos podataka, telefon se prijavljuje na mrežu za paketni prenos podataka. Takođe je brže i započinjanje samog korišćenja veze za paketni prenos podataka (recimo, za slanje i prijem poruka). Ako izaberete **Po potrebi**, telefon će koristiti paketni prenos podataka samo kada startujete neku aplikaciju ili proceduru koja to koristi. Ako nema pokrivanja komunikacionom mrežom za paketni prenos podataka, a izabrali ste **Čim ima signal**, telefon će povremeno pokušavati da uspostavi vezu za paketni prenos podataka.

Pristupna tačka – Ime pristupne tačke je potrebno kada želite da svoj telefon koristite sa računarom kao modem za paketni prenos podataka.

Konfiguracije

Podešavanja pouzdanog servera možete da primite od operatora mreže ili provajdera servisa u vidu konfiguracione poruke, ili ta podešavanja mogu da budu upisana u SIM ili USIM karticu. Podešavanja možete da sačuvate u svoj telefon, pregledate ih ili ih izbrišete u **Konfiguracije**.

Datum i vreme

Vidite 'Podešavanja sata', str. 17.

Vidite i podešavanja jezika, u delu 'Opšte', str. 112.

Bezbednost

Telefon i SIM

PIN kod zahtev – Kada je aktiviran PIN kod zahtev, telefon zahteva njegovo unošenje pri svakom uključivanju. Deaktiviranje PIN kod zahteva nije dopušteno kod nekih SIM kartica. Vidite 'Rečnik termina za PIN koda i šifre blokade', str. 118.

PIN kod, PIN2 kod i Šifra blokade – Šifru blokade, PIN kod i PIN2 kod možete da promenite. Ovi kodovi mogu da sadrže samo cifre od **0** do **9**. Vidite 'Rečnik termina za PIN koda i šifre blokade', str. 118.

Izbegavajte korišćenje pristupnih kodova koji su slični brojevima službe za pomoć, kako biste sprečili njihovo nenamerno biranje.

Ako zaboravite bilo koju od ovih šifara ili kodova, obratite se svom provajderu servisa.

Vreme autoblokade – Možete da podesite vreme pre automatske blokade, tj. vreme –posle koga se telefon automatski blokira i ne može ponovo koristiti dok se ne unese ispravna lozinka za otključavanje. Unesite vremenski interval za aktiviranje blokade u minutima ili izaberite **isključeno** da biste isključili aktiviranje blokade po isteku vremena.

Da biste deblokirali telefon, unesite šifru blokade.

I kada je uređaj zaključan, još uvek može biti moguće pozivanje zvaničnog broja službe pomoći koji je programiran u uređaju.

 Savet! Da biste ručno blokirali telefon, pritisnite . Otvara se lista komandi. Izaberite **Blokiraj telefon**.

Provera promene SIM – Možete podesiti svoj telefon da zahteva šifru blokade kada se ubaci nova, nepoznata SIM kartica. Telefon pravi listu SIM kartica koje se prepoznaju kao vlasnikove kartice.

Zatvorena grupa kor. () – Možete da definišete grupu osoba koje Vi možete zvati i koje mogu zvati Vas..

I kada su pozivi ograničeni na zatvorene grupe korisnika, još uvek može biti moguće pozivanje zvaničnog broja službe pomoći koji je programiran u uređaju.

Potvrda SIM servisa () – Možete da podesite telefon tako da prikaže poruku o potvrdi prilikom korišćenja servisa SIM kartice.

Rečnik termina za PIN koda i šifre blokade

Ako zaboravite bilo koju od ovih šifara, kodova, obratite se svom provajderu servisa.

Personal identification number (Lični identifikacioni broj), PIN kod – Ovaj kod štiti Vašu SIM karticu od neovlašćenog korišćenja. PIN kod (4 do 8 cifara) se obično dobija uz SIM karticu. Posle tri uzastopna pogrešna unosa PIN kod se blokira, pa ga morate deblokirati da biste mogli da koristite SIM karticu. Vidite informacije o PUK kodu u ovom delu.

UPIN kod – Ovaj kod možete da dobijete sa USIM karticom. USIM kartica je poboljšana verzija SIM kartice i podržavaju je UMTS mobilni telefoni. UPIN kod štiti USIM karticu od neovlašćenog korišćenja.

PIN 2 kod – Ovaj kod (4 do 8 cifara) se isporučuje uz neke SIM kartice, i neophodan je za pristup određenim funkcijama Vašeg telefonskog aparata.

Šifra blokade (poznata i pod imenom sigurnosna šifra) – Ova šifra (5 cifara) može da se koristi za blokiranje telefona u cilju sprečavanja neovlašćenog pristupa. Fabrički podešena šifra blokade je **12345**. Promenite šifru blokade kako biste sprečili neovlašćeno korišćenje svog telefonskog aparata. Novu šifru čuvajte u tajnosti i na bezbednom mestu, dalje od svog telefonskog aparata.

PUK i PUK 2 kodovi (lične šifre za deblokadu) – Ovi kodovi (8 cifara) su neophodni za promenu blokiranog PIN, odnosno PIN2 koda. Ako ove kodove niste dobili sa SIM karticom, obratite se operatoru mreže čiju karticu imate u svom telefonskom aparatu.

UPUK kod – Ovaj kod (8 cifara) je neophodan za promenu blokiranog UPIN koda. Ako ovaj kod niste dobili sa USIM karticom, obratite se operatoru mreže čiju USIM karticu imate u svom telefonskom aparatu.

Rad sa sertifikatima

Digitalni sertifikati nisu garancija zaštite; oni služe samo da potvrde poreklo softvera.

Rečnik termina: Digitalni sertifikati se koriste za proveru porekla XHTML ili WML strana i instaliranog softvera. Međutim, oni mogu biti pouzdani samo ako se za poreklo sertifikata zna da je autentično.

U glavnom prikazu za rad sa sertifikatima možete videti listu sertifikata ovlastilaca koji su memorisani u Vašem aparatu. Pritisnite da biste videli listu ličnih sertifikata, ako postoje.

Opcije u glavnom prikazu za rad sa sertifikatima su:

[Detalji sertifikata](#), [Obriši](#), [Podeš. prihvatanja](#),
[Markiraj/Demarkiraj](#), [Pomoć](#) i [Izađi](#).

Digitalne sertifikate treba koristiti kada želite da se povežete na onlajn bankarske ili druge sajtove, ili na

udaljeni server radi obavljanja radnji koje podrazumevaju prenos poverljivih podataka. Njih treba koristiti i kada želite da umanjite rizik od virusa i drugog opasnog softvera, kao i da se uverite u autentičnost softvera kada ga preuzimate i instalirate.

Važno: Mada upotreba sertifikata značajno smanjuje rizike daljinskog povezivanja i instaliranja softvera, sertifikati moraju biti ispravno korišćeni da bi se iskoristila prednost povećane zaštite. Samo postojanje sertifikata ne pruža nikakvu zaštitu; odgovarajuća funkcija (upravljač sertifikata) mora da sadrži ispravne, autentične ili proverene sertifikate da bi se ostvarila povećana zaštita. Sertifikati su vremenski ograničeni. Ako se prikaže upozorenje [Sertifikat istekao](#) ili [Sertifikat još uvek ne važi](#), mada bi trebalo da je ispravan, proverite da li su u uređaju postavljeni tačan datum i tačno vreme.

Vidite detalje sertifikata – proverite autentičnost

U autentičnost nekog servera možete biti sigurni samo kada su „potpis“ i period važenja serverskog sertifikata provereni.

Na ekranu telefonskog aparata će se prikazati obaveštenje ako identitet servera ili mrežnog prolaza (gejtveja) nije autentičan ili ako ne posedujete ispravan sigurnosni sertifikat u svom telefonu.

Da biste proverili detalje sertifikata, dođite do nekog sertifikata i izaberite [Opcije](#) > [Detalji sertifikata](#).

Kada otvorite detalje sertifikata, proverava se valjanost sertifikata i može se pojaviti jedno od narednih obaveštenja:

- **Sertifikat nije prihvaćen** – Niste podesili nijednu aplikaciju da koristi (prihvata) dati sertifikat. Vidite 'Promenite podešavanja prihvatanja', str. 120.
- **Sertifikat istekao** – Period važnosti datog sertifikata je istekao.
- **Sertifikat još uvek ne važi** – Period važnosti odabranog sertifikata još nije započeo.
- **Sertifikat oštećen** – Sertifikat je neupotrebljiv. Obratite se izdavaocu sertifikata.

Promenite podešavanja prihvatanja

Pre nego što izvršite bilo kakve izmene podešavanja sertifikata, morate da proverite da li zaista imate poverenje u vlasnika datog sertifikata kao i da li dati sertifikat zaista pripada naznačenom vlasniku.

Dodite do nekog sertifikata ovlastioca i izaberite **Opcije** > **Podeš. prihvatanja**. Zavisno od sertifikata, prikazuje se lista aplikacija koje mogu da koriste odabrani sertifikat. Na primer:

- **Symbian instalacija: Da** – Sertifikat je u stanju da verifikuje poreklo novog softvera za Symbian operativni sistem.
- **Internet: Da** – Sertifikat je u stanju da verifikuje servere.

- **Instal. aplikacije: Da** – Sertifikat je u stanju da verifikuje poreklo nove Java aplikacije.

Izaberite **Opcije** > **Promeni** da biste promenili izbor.

Preusmeravanje poziva

Preusmerenje Vam omogućava da preusmerite dolazne pozive na svoju govornu poštu ili na neki drugi broj telefona. Za detaljnije informacije, obratite se svom provajderu servisa.

- 1 Pritisnite i izaberite **Alatke** > **Podešavanja** > **Preusmerenje**.
- 2 Izaberite koje pozive želite da preusmerite: **Govorne pozive**, **Data i video pozive** ili **Faks pozive**.
- 3 Izaberite željenu opciju preusmeravanja. Da biste preusmerili govorne pozive kada je Vaš broj zauzet ili kada odbacite dolazni poziv, izaberite **Ako je zauzeto**.
- 4 Uključite datu opciju preusmeravanja (**Aktiviraj**) ili je isključite (**Poništi**), ili pak proverite da li je data opcija aktivirana (**Proveri status**). Istovremeno može biti aktivirano više opcija preusmerenja poziva.

Kada su svi pozivi preusmereni, u pasivnom režimu se prikazuje

Ograničenje poziva i preusmerenje poziva ne mogu biti aktivni u isto vreme.

Zabrana poziva

Zabrana poz. vam omogućava da ograničite upućivanje i primanje poziva Vašim telefonskim aparatom. Da biste promenili ova podešavanja neophodna Vam je šifra zabrane poziva koju dobijate od svog provajdera servisa. Uključite željenu opciju zabrane poziva (**Aktiviraj**) ili je isključite (**Poništi**), ili proverite da li je opcija aktivirana (**Proveri status**). **Zabrana poz.** se odnosi na sve pozive, uključujući i data pozive.

Ograničenje poziva i preusmerenje poziva ne mogu biti aktivni u isto vreme.

I kada su pozivi ograničeni, pozivanje određenih zvaničnih brojeva službe pomoći može biti moguće.

Mreža

Vaš telefon može automatski da pređe iz GSM u UMTS mrežu i obrnuto. GSM mreža je u pasivnom režimu označena sa **📶**. UMTS mreža je označena sa **3G**.

Mrežni režim (prikazuje se samo ako ga operator podržava) – Izaberite mrežu koja će se koristiti. Ako izaberete **Duo režim**, telefon će automatski birati GSM ili UMTS mrežu zavisno od parametara mreže i sporazuma

o romingu između operatora komunikacionih mreža. Za detaljnije informacije obratite se svom operatoru komunikacione mreže.

Izbor operatora – Izaberite **Automatski** da biste podesili svoj telefon da traži i izabere neku od raspoloživih mreža, ili izaberite **Ručno** da biste ručno birali mrežu ili liste mreža. Ako se veza sa ručno izabranom mrežom prekine, telefon će upozoriti tonskim alarmom greške i tražiti da ponovo izaberete mrežu. Izabrana mreža mora da ima roming sporazum sa Vašom matičnom mrežom, tj. sa operatorom čija se SIM kartica nalazi u telefonu.

💡 Rečnik termina: Roming sporazum je sporazum između dva ili više provajdera komunikacione mreže kojim se omogućava korisnicima jednog provajdera korišćenje usluga ostalih provajdera.

Prikaz inf. o ćeliji – Izaberite **Uključeno** da biste podesili svoj telefon tako da Vas obaveštava kada se koristi u celularnoj mreži koja se bazira na MCN (mikro celularna mreža) tehnologiji i da biste aktivirali prijem info poruka.

Podešavanja proširenja

Indikatori koji se prikazuju u pasivnom režimu:

Slušalice us priključene.

Adapter za slušni aparat je priključen.

 Slušalice nisu na raspolaganju ili je Bluetooth veza sa njima prekinuta.

Izaberite **Slušalice**, **Adapter za slušni ap.**, ili **Bluetooth hendsfri** i sledeće opcije će postati dostupne:

Primarni profil – Da biste podesili način rada koji će se automatski aktivirati kada na telefon priključite dato proširenje. Vidite 'Profili – Podešavanje tonova', str. 24.

Automatski odgovor – Da biste podesili aparat da automatski odgovara na dolazni poziv posle pet sekundi. Ako je za tip zvona izabrano **Jedan pisak** ili **Bez zvona**, opcija automatskog odgovora se deaktivira.

Podešavanja za ekran na poklopcu

Osvetljaj – Da biste promenili osvetljaj ekrana na poklopcu, zatvorite poklopac i podesite osvetljaj pomoću džojstika.

Tapet – Izaberite sliku za pozadinu i način prikazivanja vremena na ekranu na poklopcu u pasivnom režimu.

Ušteda energije – Izaberite način na koji će ekran na poklopcu štedeti energiju, vreme posle koga se štednja aktivira, kao i da li će se do isteka zadatog vremena prikazivati slika ili skrin sejver sa animacijom.

Glasovne komande

Glasovne komande možete da koristite za upravljanje svojim telefonom. Za više informacija o naprednim glasovnim komandama koje podržava Vaš telefon, pogledajte 'Biranje glasom', p. 29.

Da biste aktivirali napredne glasovne komande za pokretanje aplikacija ili profila, morate da otvorite aplikaciju **Glas. kom.** i njen folder **Profili**. Pritisnite pa izaberite **Alatke > Glas. kom. > Profili**; telefon će napraviti glasovne oznake za aplikacije i profile. Sada možete da koristite napredne glasovne komande tako što ćete pritisnuti i držati taster za fokusiranje, a zatim izgovoriti glasovnu komandu. Glasovna komanda je naziv aplikacije (odnosno profila) prikazane u listi.

Da biste dodali aplikaciju na listu, izaberite **Opcije > Nova aplikacija**. Da biste dodali drugu glasovnu komandu koja se može koristiti za pokretanje aplikacije, dođite do nje, izaberite **Opcije > Promeni komandu**, a zatim unesite novu glasovnu komandu u vidu teksta. Izbegavajte dugačke nazive, skraćene nazive i oznake.

Da biste promenili podešavanja za glasovne komande, izaberite **Opcije > Podešavanja**. Da biste isključili funkciju za sintetizovanje glasa koja reprodukuje prepoznate glasovne oznake i komande u odabranom

jeziku, izaberite **Sintesajzer** > **Isključeno**. Da biste „stečeno umeće“ prepoznavanja glasa vratili u prvobitno stanje (na primer, zato što se glavni korisnik telefona promenio), izaberite **Ukloni moje izmene**.

Menadžer aplikacija

Pritisnite i izaberite **Alatke** > **Menadžer**. U svoj telefonski aparat možete da instalirate dva tipa aplikacija i softvera:

- J2ME™ aplikacije bazirane na Java™ tehnologiji sa nastavcima .jad ili .jar ().
- Druge aplikacije i softver pogodan za Symbian operativni sistem (). Te instalacione datoteke imaju oznaku tipa datoteke .sis. Instalirajte samo softver koji je namenjen za model Nokia N90. Proizvođači softvera najčešće navode zvanični broj modela proizvoda: Nokia N90-1.

Instalacione datoteke mogu biti prenete u Vaš telefon iz računara, preuzete u toku pretraživanja ili poslate u sklopu multimedija poruke, kao prilog e-mail poruke ili putem Bluetooth veze. Možete da koristite Nokia Application Installer iz paketa Nokia PC Suite da biste instalirali aplikaciju u telefon ili memorijsku karticu. Ako za prenos datoteke koristite Microsoft Windows Explorer, sačuvajte datoteku na memorijsku karticu (lokalni disk).

 Primer: Ako ste primili instalacionu datoteku u vidu priloga e-maila, idite u svoje poštansko sanduče, otvorite e-poruku, otvorite prikaz za priloge, dodajte do instalacione datoteke i pritisnite da biste započeli instalaciju.

Instaliranje aplikacija i softvera

 Savet! Za instaliranje aplikacija možete da koristite i modul Nokia Application Installer u sklopu paketa Nokia PC Suite. Vidite CDROM disk koji ste dobili sa telefonom.

Ikonice aplikacija su sledeće: .sis aplikacija; Java aplikacija; aplikacija nije do kraja instalirana; aplikacija je instalirana na memorijsku karticu.

 Važno: Instalirajte i koristite samo aplikacije i softver iz pouzdanih izvora koji nude odgovarajuću sigurnost i zaštitu od opasnog softvera.

Pre instaliranja, obratite pažnju na sledeće:

- Da biste videli tip aplikacije, broj verzije, poreklo ili proizvođača aplikacije, izaberite **Opcije** > **Vidi detalje**.
- Da biste prikazali detalje sigurnosnog sertifikata aplikacije, izaberite **Opcije** > **Vidi sertifikat**. Vidite 'Rad sa sertifikatima', str. 119.
- Ako instalirate datoteku koja sadrži ažuriranje ili ispravku postojeće aplikacije, prvobitno stanje možete da povratite jedino ako posedujete prvobitnu

instalacionu datoteku ili kompletnu rezervnu kopiju uklonjenog softverskog paketa. Da biste vratili prvobitnu verziju aplikacije, uklonite aplikaciju i ponovo je instalirajte iz originalne instalacione datoteke ili rezervne kopije-.

- Za instaliranje Java aplikacija neophodna je odgovarajuća .jar datoteka. Ako je nema, aparat će tražiti da je preuzmete. Ako nije definisana pristupna tačka za datu aplikaciju, tražiće se da je izaberete. Za preuzimanje .jar datoteke možda će biti potrebno da unesete korisničko ime i lozinku za pristup serveru. Ove podatke ćete dobiti od isporučioća ili proizvođača aplikacije.
- 1 Otvorite **Menadžer**, pa dođite do neke instalacione datoteke. Drugi način je da pretražite memoriju telefona ili memorijsku karticu **Men. dat.**, ili da u **Poruke > Primljeno** otvorite poruku koja sadrži instalacionu datoteku. Izaberite aplikaciju i pritisnite da biste je pokrenuli. **Savet!** U toku pretraživanja možete da preuzmete instalacionu datoteku i da izvršite instalaciju bez raskidanja veze.
 - 2 Izaberite **Opcije > Instaliraj**. U toku instaliranja telefonski aparat prikazuje informacije o napredovanju instaliranja. Kada instalirate neku aplikaciju koja nema digitalni

potpis ili sertifikat, telefon Vam prikazuje odgovarajuće upozorenje. Nastavite sa instaliranjem samo ako ste sigurni u poreklo i sadržaj date aplikacije.

Da biste startovali neku instaliranu aplikaciju, nađite je u meniju, pa pritisnite .

Da biste se povezali na mrežu i videli dodatne informacije o aplikaciji, dođite do nje i izaberite **Opcije > Idi na Web adresu**.

Da biste videli koji su softverski paketi instalirani ili uklonjeni, i kada, izaberite **Opcije > Vidi protokol**.

Da biste dnevnik aplikacije poslali službi za pomoć tako da vidite šta je instalirano ili uklonjeno, izaberite **Opcije > Pošalji protokol > Kao SMS** ili **Kao e-mail** (dostupno samo ako su na snazi ispravna podešavanja za e-mail).

Uklonite aplikacije i softver

Dođite do nekog softverskog paketa, pa izaberite **Opcije > Ukloni**. Izaberite **Da** da to potvrdite.

Ako softver uklonite, možete ga ponovo instalirati jedino ako posedujete prvobitni softverski paket ili rezervnu kopiju uklonjenog paketa. Ako uklonite softverski paket, više nećete moći da otvarate dokumenta napravljena u njemu.

Napomena: Ako se neki drugi softverski paket oslanja na uklonjeni paket, on može prestati da funkcioniše. Pogledajte dokumentaciju instaliranog softverskog paketa za više detalja.

Podešavanja aplikacija

Izaberite **Opcije** > **Podešavanja**, pa naredne kategorije:

Instalacija softvera – Izaberite ako se može instalirati Symbian softver: **Uključeno**, **Samo potpisano** ili **Isključeno**.

Onlajn provera sert. – Izaberite da biste proverili onlajn sertifikate pre instaliranja neke aplikacije.

Primarna Web adresa – Postavite primarnu, podrazumevanu, adresu koja se koristi za proveru onlajn sertifikata.

Neke Java aplikacije mogu da zahtevaju da obavite telefonski poziv, da pošaljete poruku ili da se povežete na mrežu preko određene pristupne tačke da biste mogli da preuzmete dodatne podatke ili komponente. U glavnom prikazu **Menadžer** dođite do neke aplikacije, pa izaberite **Opcije** > **Podešav. paketa** da biste promenili podešavanja koja se odnose na datu aplikaciju.

Ključevi za aktiviranje – za rad sa datotekama zaštićenim autorskim pravom

Zbog zaštite autorskih prava pojedine slike, muzika (gde spada i ton zvana) i drugi sadržaji ne mogu se kopirati, menjati, prenositi ni prosledivati.

Pritisnite i izaberite **Alatke** > **Ključevi** da biste videli ključeve za aktiviranje digitalnih prava uskladištene u telefonu:

- Važeći ključevi () se odnose na jednu ili više medija datoteka.
- Ako je ključ istekao () to znači da je vreme za legalno korišćenje date medija datoteke potrošeno, ili je taj vremenski period korišćenja premašen. Da biste videli ključeve za aktiviranje koji su **Istekli**, pritisnite .

Da biste dokučili vreme prava korišćenja, ili produžili vremenski period korišćenja neke medija datoteke, izaberite odgovarajući ključ za aktiviranje, pa zatim izaberite **Opcije** > **Aktiviraj sadržaj**. Ključevi za aktiviranje (sadržaja) se ne mogu ažurirati ako je opcija prijema Veb servisnih poruka onemogućena, isključena. Vidite 'Veb servisne poruke', str. 82.

Da biste videli koji se ključevi trenutno ne koriste (**Nekorišćeni**), pritisnite dva puta. Nekorišćeni ključevi za aktiviranje (sadržaja) nemaju u telefonskom aparatu medija datoteke koje se odnose na njih.

Da biste videli detaljne informacije, kao što su period važnosti kao i mogućnost slanja date datoteke, izaberite odgovarajući ključ za aktiviranje, pa zatim pritisnite .

Rešavanje problema

Pitanja i odgovori

Bluetooth povezivanje

- P:** Zašto ne mogu da pronađem aparat svog prijatelja?
- O:** Proverite da li je Bluetooth aktiviran na oba aparata. Uverite se da rastojanje između aparata ne prelazi 10 metara i da između njih nema zidova ili drugih prepreka. Uverite se da drugi aparat nije u režimu "Skriven". Proverite da li su aparati međusobno kompatibilni.
- P:** Zašto ne mogu da raskinem Bluetooth vezu?
- O:** Ako je drugi aparat povezan sa Vašim telefonom, vezu možete da raskinete sa drugog uređaja ili tako što ćete deaktivirati Bluetooth vezu. Pritisnite , a zatim izaberite **Poveziv.** > Izaberite **Bluetooth** > **Isključeno**.

Multimedija poruke

- P:** Šta da uradim kada telefon ne može da primi multimedija poruku zato što je memorija puna?
- O:** Količina neophodne memorije se prikazuje u poruci o grešci: **Nedovoljno memorije da se preuzme poruka. Obrisati neke podatke.** Da biste videli koje vrste podataka imate i koliko memorije razne grupe podataka zauzimaju, pritisnite , pa izaberite **Alatke** > **Menadžer dat.** > **Opcije** > **Detalji o memoriji**.

- P:** Nakratko se pojavljuje napomena **Preuzima se poruka.** Šta se dešava?
- O:** Telefon pokušava da preuzme multimedija poruku iz centra za multimedija poruke. Proverite da li su parametri za multimedija poruke pravilno postavljeni i uverite se da nema grešaka u brojevima ili adresama. Pritisnite , a zatim izaberite **Poruke** > **Opcije** > **Podešavanje** > **MMS poruka**.
- P:** Kako mogu da raskinem vezu za prenos podataka (data vezu) kada telefon stalno iznova započinje data vezu?
- O:** Da biste sprečili telefon da uspostavlja data vezu, izaberite:

Poruke > **Opcije** > **Podešavanja** > **MMS poruka** > **Preuzimanje MMS po.** – Da biste ručno kontrolisali preuzimanje multimedija poruka, izaberite **Ručno**. Kada primite multimedija poruku, telefon pita da li želite ili ne da je preuzmete. Izaberite **Isključeno** da biste odbacili dolaznu multimedija poruku.

Poruke > **Opcije** > **Podešavanja** > **E-mail podešavanja** > **Poštanska sandučad** > **Auto. preuzimanje** > **Preuzim. zaglavlja** > **Isključeno** – Da biste onemogućili automatsko preuzimanje zaglavlja poruke. Zaglavlja ćete ipak moći ručno da preuzmete u telefon.

Poruke

P: Zašto ne mogu da odaberem neki kontakt?

O: U kontakt kartici možda ne postoji telefonski broj ili e-mail adresa. Unesite nedostajuće podatke u kontakt karticu u modulu **Kontakti**.
Stavke koje su sačuvane samo na SIM kartici nisu prikazane u imeniku adresara. Da biste kopirali kontakte sa SIM kartice u **Kontakti**, vidite 'Kopirajte kontakte', str. 41.

Kamera

P: Zašto su slike "zamrljane"?

O: Proverite da li je otvor objektiva čist.

P: Zašto aplikacija za kameru nije u glavnom meniju?

O: U pasivnom režimu, aplikacija kamere se otvara kada aktivirate režim „Studio“ ili režim „Kamera“. Vidite 'Režimi', str. 12.

Kalendar

P: Zašto nedostaju brojevi sedmica?

O: Ako ste podesili kalendar tako da sedmica počinje drugim danom a ne ponedeljkom, onda se redni broj sedmice ne prikazuje.

Veb servisi

P: Šta da radim kada se prikaže sledeća poruka: **Nije definisana nijedna ispravna pristupna tačka. Definirati je u podešavanjima Web.**

O: Unesite ispravna podešavanja pretraživača. Za uputstva se obratite svom provajderu servisa.

Dnevnik

P: Zašto se prikazuje prazan dnevnik?

O: Možda ste aktivirali neki filter, a nije zabeležen nijedan komunikacioni događaj koji odgovara tom filteru. Da biste videli sve događaje, pritisnite , a zatim izaberite **Moje > Dnevnik**. Pomerite se nadesno, pa izaberite **Opcije > Razdvoji > Sve veze**.

P: Kako da obrišem podatke u dnevniku?

O: Da biste obrisali dnevnik, pritisnite , pa izaberite **Moje > Dnevnik**. Pomerite se nadesno, pa izaberite **Opcije > Obriši dnevnik** ili idite na **Podešavanja > Trajanje dnevnika > Bez dnevnika**. Ovime se trajno brišu sadržaj dnevnika, lista prethodnih poziva i izveštaji o dostavi.

Povezivanje sa PC računarom

P: Zašto imam problema pri povezivanju telefona sa PC računarom?

O: Proverite da je paket PC Suite instaliran i pokrenut na računaru. Vidite „Uputstvo za korisnika“ za Nokia PC Suite na CD-ROM disku. Ako je Nokia PC Suite instaliran i radi, za povezivanje sa PC računarom možete koristiti čarobnjak Nokia Get connected koji nudi Nokia PC Suite. Za dodatne informacije o načinu korišćenja paketa Nokia PC Suite, vidite funkciju pomoći u paketu Nokia PC Suite ili posetite strane podrške na adresi www.nokia.com.

Pristupni kodovi

- P:** Koja je moja lozinka za zaključavanje. Kako glase PIN i PUK kodovi?
- O:** Fabrički postavljena, podrazumevana, šifra blokade je **12345**. Ako zaboravite ili izgubite svoju šifru blokade, obratite se prodavcu.
- Ako zaboravite ili izgubite PIN ili PUK kod, ili ih uopšte niste dobili, obratite se svom provajderu komunikacione mreže. Za informacije o lozinkama, obratite se provajderima čije pristupne tačke koristite, na primer, komercijalnom Internet provajderu (ISP), provajderu servisa ili operatoru komunikacione mreže.

Aplikacija ne reaguje

- P:** Kako da zatvorim aplikaciju koja ne reaguje?
- O:** Otvorite prozor za izbor aplikacija tako što ćete pritisnuti i držati . Zatim dodite do aplikacije i pritisnite da biste je zatvorili.

Ekran

- P:** Zašto se na ekranu pojavljuju izbledele ili svetle tačke, ili neke nedostaju kod svakog uključivanja telefona?
- O:** Ovo je karakteristično za ovu vrstu ekrana. Na nekim ekranima mogu postojati tačkice koje su stalno pobuđene ili stalno nepobuđene. To je normalna pojava, a ne znak neispravnosti.

Malo memorije

- P:** Šta mogu da učinim kada ponestane memorije u mom telefonu?

O: Možete redovno da brišete naredne stavke kako biste izbegli prepunjavanje memorije:

- Poruke u folderima [Primljeno](#), [Nacrti](#) i [Poslato](#) u okviru [Poruke](#)
- E-mail poruke koje su preuzete u memoriju telefona
- Sačuvane strane pretraživača (veb strane)
- Slike i fotografije u okviru [Galerija](#)

Da biste obrisali kontakt podatke, napomene iz kalendara, brojače vremena i troškova poziva, rezultate igara ili bilo koje druge podatke, idite u odgovarajuću aplikaciju i obrišite ih u njoj. Ako brišete više stavki, i pojavi se sledeća napomena: **Nedovoljno memorije. Obrisati neke podatke.** ili **Memorija skoro puna. Obrisati neke podatke.**, pokušajte da stavke brišete jednu po jednu (počev od najmanje).

- P:** Kako mogu da sačuvam podatke pre nego što ih obrišem?

O: Sačuvajte podatke na jedan od narednih načina:

- Koristeći Nokia PC Suite, na kompatibilnom računaru napravite rezervnu kopiju svih podataka.
- Pošaljite slike na svoju e-mail adresu pa ih zatim sačuvajte u svoj računar.
- Pošaljite podatke na kompatibilni uređaj koristeći Bluetooth vezu.
- Sačuvajte podatke na kompatibilnu memorijsku karticu.

Informacije o bateriji

Punjenje i pražnjenje

Vaš uređaj se napaja energijom iz dopunjive baterije. Poneke eksploatacione karakteristike nove baterije se postižu tek posle dva ili tri kompletna ciklusa punjenja i pražnjenja. Baterija se može puniti i prazniti stotine puta ali će se na kraju istrošiti. Kada aktivno vreme i vreme u pasivnom režimu postane značajno kraće od normalnog, zamenite bateriju. Koristite samo baterije koje je odobrila Nokia i puniti ih samo punjačima koje je Nokia odobrila za ovaj model uređaja.

Kada se punjač ne koristi, iskopčajte ga iz električne utičnice i iz uređaja. Ne ostavljajte potpuno napunjenu bateriju povezanu na punjač, pošto prekomerno punjenje može da skрати životni vek baterije. Ako se ne koristi, potpuno puna baterija će se vremenom sama isprazniti.

Ako je baterija potpuno prazna, može proći i nekoliko minuta pre nego što se na ekranu pojavi indikator punjenja i pre nego što se može obaviti bilo kakav telefonski poziv.

Upotrebljavajte bateriju samo za ono za šta je namenjena. Nikada ne koristite oštećeni punjač ili bateriju.

Ne izlažite bateriju kratkom spoju. Do slučajnog kratkog spoja može da dođe kada neki metalni predmet, kao što je novčić, spajalica ili pero, napravi direktni kontakt pozitivnog (+) i negativnog (-) izvoda baterije. (Izvodi su metalne tračice na bateriji.) To može da se desi, recimo, kada rezervnu bateriju

nosite u džepu ili tašnici. Kratkim spajanjem izvoda može da se ošteti baterija ili predmet kojim je ostvaren kontakt.

Ostavljanje baterije na toplim ili hladnim mestima, kao što je zatvoreni automobil u letnjim ili zimskim uslovima, smanjuje kapacitet i vek trajanja baterije. Pokušavajte da bateriju uvek držite na temperaturi između 15°C i 25°C (59°F i 77°F). Uređaj sa zagrejanom ili hladnom baterijom može privremeno da ne radi, čak i kada je baterija potpuno napunjena. Eksploatacione karakteristike baterije su posebno ograničene pri temperaturama znatno ispod tačke mržnjenja.

Ne bacajte baterije u vatru pošto mogu eksplodirati. Baterije mogu da eksplodiraju i ako su oštećene. Baterije odlazite u skladu sa lokalnim propisima. Molimo da ih po mogućstvu recirkulirate. Ne odlazite ih kao kućni otpad.

Smernice za utvrđivanje autentičnosti Nokia baterija

Radi sopstvene bezbednosti uvek koristite originalne Nokia baterije. Da proverite da li dobijate originalnu Nokia bateriju; kupite je od ovlašćenog Nokia distributera, potražite na pakovanju logo "Nokia Original Enhancements" i ispitajte hologramsku etiketu sledećim postupcima:

Uspesni rezultati ove četiri provere nisu apsolutna garancija autentičnosti baterije. Ukoliko imate razloga da verujete da

Vaša baterija nije autentična originalna Nokia baterija, uzdržite se od njenog korišćenja i donesite je najbližem ovlašćenom Nokia servisu ili distributeru radi pomoći. Vaš ovlašćeni Nokia servis ili distributer će ispitati autentičnost baterije. Ako se autentičnost ne može potvrditi, vratite bateriju prodavcu.

Utvrđite autentičnost holograma

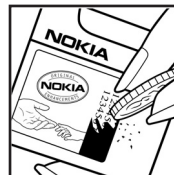
- 1 Kada gledate hologram na etiketi, iz jednog ugla treba da vidite Nokia simbol dveju ruku koje se spajaju, a iz drugog ugla, logo "Nokia Original Enhancements".

- 2 Kada iskosite hologram po levoj, desnoj, donjoj i gornjoj strani, treba da vidite 1, 2, 3 odnosno 4 tačke na svakoj odgovarajućoj strani.

- 3 Zagrebite bočnu stranu etikete da otkrijete dvadesetocifrenu šifru, na primer 12345678919876543210. Okrenite bateriju tako da su ovi brojevi okrenuti nagore. Očitava se dvadesetocifrena šifra koja počinje brojem u gornjem redu iza kojeg sledi donji red.

- 4 Validnost dvadesetocifrene šifre proverite na adresi www.nokia.com/batterycheck.

Da kreirate tekstualnu poruku, ukucajte tu dvadesetocifrenu šifru, recimo 12345678919876543210 i pošaljite poruku na +44 7786 200276.

Naplaćuju se troškovi nacionalnog i međunarodnog operatora. Trebalo bi da primite poruku sa informacijom da li se može potvrditi autentičnost šifre.

Šta ako baterija nije autentična?

Ako ne možete da potvrdite da je Vaša Nokia baterija sa hologramom na nalepnici autentična Nokia baterija, molimo da je ne koristite. Odnosite je u najbliži ovlašćeni Nokia servis ili ovlašćenom Nokia distributeru radi pomoći. Korišćenje baterije koju nije odobrio proizvođač može da bude opasno i da rezultira nezadovoljavajućim radom i oštećenjem uređaja i njegovih proširenja. To može i da učini nevažećim sva odobrenja i garancije koje se odnose na taj uređaj.

Da saznate više o originalnim Nokia baterijama, posetite www.nokia.com/battery.

Čuvanje i održavanje

Vaš uređaj je proizvod visokog kvaliteta konstrukcije i izrade i njime treba postupati pažljivo. Naredne sugestije će Vam pomoću da očuvate pravo na garanciju kojom je pokriven ovaj proizvod.

- Uređaj održavajte suvim. Atmosferske padavine, vlaga, kao i sve vrste tečnosti ili vlage mogu da sadrže minerale koji prouzrokuju koroziju elektronskih kola. Ako se uređaj pokvasi, izvadite bateriju i ostavite uređaj da se potpuno osuši pre nego što u njega vratite bateriju.
- Ne upotrebljavajte uređaj, niti ga držite na prašnjavim i prljavim mestima. Njegovi pokretni delovi i elektronske komponente se mogu oštetiti.
- Ne držite uređaj na mestima sa visokom temperaturom. Visoke temperature mogu da skrate vek trajanja elektronskih uređaja, da oštete baterije i da deformišu ili istope neke plastične materijale.
- Ne držite uređaj na mestima sa niskom temperaturom. Kada se uređaj zagreje do svoje normalne temperature, u unutrašnjosti može da se formira vlaga i da ošteti ploče sa elektronskim kolima.
- Ne pokušavajte da otvarate uređaj osim na način koji je opisan u ovom uputstvu.
- Uređaj nemojte da ispuštate, protresate ili udarate. Grubo rukovanje može da prouzrokuje lomljenje unutrašnjih ploča i precizne mehanike.

- Za čišćenje uređaja ne upotrebljavajte jake hemikalije, rastvarače za čišćenje, ili jake deterdžente.
- Ne bojte uređaj. Boja može da blokira pokretne delove uređaja i da ometa pravilan rad.
- Za čišćenje sočiva (kamera, senzor rastojanja i senzor osvetljenja) koristite meku, čistu i suhu tkaninu.
- Koristite samo isporučenu antenu ili odobrenu zamensku antenu. Neodobrene antene, modifikacije ili dodaci mogu da oštete uređaj i da predstavljaju kršenje propisa kojima se regulišu radio uređaji.
- Punjače koristite u zatvorenom prostoru.
- Pre slanja uređaja u servis, uvek napravite rezervne kopije podataka koje želite da sačuvate (kao što su kontakti i beleške u kalendaru).

Sve gornje sugestije se u istoj meri odnose na ovaj uređaj, bateriju, punjač kao i na sva proširenja. Ako neki uređaj ne funkcioniše ispravno, odnesite ga u najbliži ovlašćeni servis.

Dodatne informacije u vezi bezbednosti

Vaš uređaj i njegova proširenja sadrže sitne delove. Držite ih van dohvata dece.

Radno okruženje

Imajte na umu da treba da se pridržavate svih posebnih propisa koji važe na datoj lokaciji i da isključite svoj uređaj uvek kada je zabranjena njegova upotreba, ili kada ona može da prouzrokuje smetnje ili opasnost. Koristite uređaj samo u njegovim normalnim radnim položajima. Ovaj uređaj zadovoljava smernice za izloženost radiofrekventnim talasima kada se koristi bilo u normalnom položaju, uz uho, ili kada je odvojen od tela najmanje 1,5 cm (5/8 inči). Kada se za nošenje na telu koristi futrola, kopča za pojas ili držač, oni ne bi trebalo da sadrže metalne delove i trebalo bi da uređaj održavaju od tela na gore datom rastojanju.

Za slanje datoteka ili poruka, ovom uređaju je neophodna kvalitetna veza sa komunikacionom mrežom. U nekim slučajevima, slanje datoteka i poruka može da bude odloženo sve dok takva veza ne postane dostupna. Obezbedite da se ova rastojanja ispoštuju sve dok se predaja ne završi.

Delovi ovog uređaja imaju magnetna svojstva. Ovaj uređaj privlači metalne delove; zato osobe sa slušnim aparatima ne treba da ga drže na uhu na kojem je slušni aparat. Ne stavljajte kreditne kartice ili druge medije sa magnetnim zapisom u blizinu ovog uređaja pošto se tako mogu izbrisati podaci koji se nalaze na njima.

Medicinski uređaji

Rad svih radiopredajnih uređaja, uključujući i bežične telefone, može da stvara smetnje u funkcionisanju neadekvatno zaštićenih medicinskih uređaja. Konsultujte lekara ili proizvođača medicinskog uređaja da utvrdite da li je dati uređaj adekvatno zaštićen od energije spoljašnjih radiofrekventnih talasa, kao i za sva druga pitanja. Isključite svoj uređaj u zdravstvenim ustanovama kada to nalažu u njima istaknuta pravila. Bolnice ili zdravstvene ustanove možda koriste opremu koja može da bude osetljiva na energiju spoljašnjih radiofrekventnih talasa.

Pejsmejkeri Proizvođači pejsmejker preporučuju minimalno rastojanje od 15,3 cm (6 inči) između bežičnog telefona i pejsmejker kako bi se izbegle moguće smetnje kod rada pejsmejker. Ove preporuke se poklapaju sa nezavisnim istraživanjima i preporukama Wireless Technology Research. Osobe sa pejsmejkerima treba da:

- uređaj uvek drže na rastojanju većem od 15,3 cm (6 inči) od pejsmejker;
- ne nose uređaj u džepu na grudima, i
- uređaj drže na uhu na suprotnoj strani od pejsmejker kako bi mogućnost stvaranja smetnji svele na minimum.

Ako posumnjate da je došlo do smetnji (ometanja), isključite svoj uređaj i uklonite ga u stranu.

Slušni aparati Neki digitalni bežični uređaji mogu da stvaraju smetnje izvesnim slušnim aparatima. Ako se smetnje jave, obratite se svom provajderu servisa.

Motorna vozila

Radiofrekventni signali mogu da utiču na nepropisno instalirane ili neadekvatno zaštićene elektronske sisteme u motornim vozilima kao što su elektronski sistemi za ubrizgavanje goriva, elektronski sistemi za zaštitu od proklizavanja (zaštitu od blokiranja), elektronski sistemi za regulaciju brzine, sistemi sa vazдушnim jastukom. Za dodatne informacije se obratite proizvođaču ili predstavniku proizvođača vozila ili opreme koja je naknadno ugrađena.

Samo kvalifikovano osoblje bi trebalo da servisira ovaj uređaj ili da ga instalira u motorno vozilo. Pogrešno instaliranje ili servisiranje može da budu opasno i da poništi sve garancije za ovaj uređaj. Proveravajte redovno da li je celokupna oprema bežičnog uređaja u Vašem vozilu propisno montirana i da li pravilno funkcioniše. Ne držite niti nosite zapaljive tečnosti, gasove ili eksplozivne materije na istom mestu na kojem držite ovaj uređaj, njegove delove ili proširenja. Kod motornih vozila koja su opremljena vazдушnim jastukom, imajte u vidu da se vazdušni jastuci naduvavaju velikom silom. Ne postavljajte nikakve predmete, uključujući fiksne i prenosne bežične uređaje, u prostor iznad vazдушnih jastuka, niti u zonu naduvavanja vazdušnog jastuka. Ukoliko je bežični uređaj za automobil nepropisno instaliran a vazdušni jastuk se naduva, može doći do ozbiljnih povreda.

Upotreba ovog uređaja u avionu je zabranjena u toku leta. Isključite svoj uređaj pre ulaska u avion. Upotreba bežičnih telekomunikacionih aparata i uređaja u avionu može da predstavlja opasnost za funkcionisanje aviona, da dovede do prekida bežične telefonske mreže, i da bude protivzakonita.

Potencijalno eksplozivne sredine

Isključite svoj uređaj kada se nalazite u nekoj sredini sa potencijalno eksplozivnom atmosferom i pridržavajte se svih znakova i uputstava. Potencijalno eksplozivne atmosfere obuhvataju i ona mesta na kojima se obično preporučuje da isključite motor u vozilu. Varnice u takvim sredinama mogu da prouzrokuju eksploziju ili požar koji za rezultat imaju telesne povrede ili čak i smrt. Isključite ovaj uređaj na mestima dolivanja goriva; u blizini pumpi u servisima. Pridržavajte se ograničenja upotrebe radio uređaja u skladištima goriva, magacinima i distributivnim centrima, hemijskim postrojenjima ili na mestima na kojima se odvija miniranje. Zone sa potencijalno eksplozivnom atmosferom su često, ali ne uvek, jasno obeležene. One obuhvataju potpalublja plovnih objekata, objekte za prenos ili skladištenje hemikalija, vozila na tečni gas (propan ili butan gas), kao i zone u kojima se u vazduhu nalaze hemijska isparenja ili čestice kao što su žitarice, prašina ili metalni prah.

Hitni pozivi

 Važno: Bežični telefoni, uključujući i ovaj uređaj, za svoj rad koriste radio signale, bežične mreže, zemaljske žičane mreže i funkcije koje programira sam korisnik. Iz tog razloga se ne može garantovati uspostavljanje veze u svim uslovima. Ne bi trebalo da se nikada oslanjate isključivo na bežični uređaj za kritične komunikacije kao što su medicinski hitni slučajevi.

Da uputite hitni poziv:

- 1 Uključite uređaj ukoliko nije uključen. Proverite da li je jačina signala adekvatna.
U nekim komunikacionim mrežama je potrebno da je važeća SIM kartica pravilno postavljena u uređaj.
- 2 Pritisnite taster „End” potreban broj puta da biste obrisali sadržaj na ekranu i pripremili aparat za pozive.
- 3 Unesite zvanični broj službe pomoći za datu lokaciju. Brojevi službe pomoći su različiti za različite lokacije.
- 4 Pritisnite taster „Pozovi”.

Ako su aktivirane određene funkcije, možda ćete prvo morati da ih isključite da biste mogli da uputite hitni poziv. Pogledajte ovo uputstvo ili se obratite svom provajderu servisa za detaljnije informacije.

Kada upućujete hitni poziv, dajte sve neophodne informacije što je moguće tačnije. Vaš bežični uređaj može da bude jedino sredstvo komunikacije na mestu nesreće. Ne prekidajte vezu sve dok Vam se to ne dopusti.

Upozorenje: U oflajn režimu rada ne možete da upućujete (niti primate) pozive; možete jedino da upućujete pozive određenim brojevima sa liste hitnih.

Upozorenje: U režimu „Obrada slika” nije moguće pozvati ni službu za pomoć jer tastatura nije aktivna. Da biste pozvali službu za pomoć, aktivirajte režim „Poklopac otvoren”.

Informacije o sertifikaciji (SAR)

OVAJ UREĐAJ ZADOVOLJAVA MEĐUNARODNE SMERNICE KOJE SE ODOSE NA IZLOŽENOST RADIO TALASIMA

Vaš mobilni uređaj je radio predajnik i prijemnik. On je projektovan i proizveden tako da ne prelazi granične vrednosti izloženosti energiji radiofrekventnih talasa koje preporučuju međunarodne smernice (ICNIRP). Te granične vrednosti su deo sveobuhvatnih smernica i one određuju dopuštene nivoe energije radiofrekventnih talasa za opštu populaciju. Ove smernice su razvile nezavisne naučne organizacije putem periodičnih i detaljnih procena naučnih studija. Ove smernice sadrže i značajnu sigurnosnu rezervu koja je namenjena da osigura bezbednost svih osoba bez obzira na starosnu dob ili zdravstveno stanje.

Standard za izloženost za mobilne uređaje koristi jedinicu mere koja se naziva stepen specifične apsorpcije, ili SAR (Specific Absorption Rate). SAR granična vrednost naznačena u tim međunarodnim smernicama iznosi 2,0 vata po kilogramu (W/kg)*. Testovi za određivanje SAR vrednosti sprovode se za standardne radne položaje sa uređajem koji emituje na svojoj

najvećoj atestiranoj snazi u svim ispitivanim frekventnim opsezima. Mada je SAR vrednost ustanovljena za najveći atestirani nivo snage, stvarna SAR vrednost uređaja u radu može da bude značajno ispod te maksimalne vrednosti. Ovo je stoga što je ovaj uređaj projektovan da radi na više nivoa snage kako bi koristio samo onoliku snagu koja je potrebna da dospe do mreže. Generalno, što ste bliže baznoj stanici, snaga predaje uređaja je niža.

Najviša SAR vrednost za ovaj uređaj pri testiranju za držanje na uhu iznosi 0,29 W/kg.

SAR vrednosti mogu biti različite u zavisnosti od nacionalnih zahteva za izveštavanjem i ispitivanjem, kao i od frekventnog opsega komunikacione mreže. Korišćenje pribora i proširenja uređaja može da rezultira različitim SAR vrednostima. Dodatne informacije u vezi SAR su date u sklopu informacija o proizvodu na adresi www.nokia.com.

* SAR granična vrednost za mobilne uređaje u javnoj upotrebi iznosi 2,0 W/kg u proseku raspoređeno na deset grama telesnog tkiva. Smernice sadrže i značajnu sigurnosnu rezervu radi dodatne zaštite ljudi kao i na račun kompenzacije mogućih odstupanja u izmerenim vrednostima. SAR vrednosti mogu biti različite u zavisnosti od nacionalnih zahteva za izveštavanjem kao i od frekventnog opsega komunikacione mreže. Podatke o SAR vrednostima u drugim regionima možete naći u sklopu informacija o proizvodu na adresi www.nokia.com.

Indeks

A

adapter za memorijsku karticu
vidite *kratko uputstvo, adapter
za MMC karticu manjih
dimenzija*

alarmi

kalendar 85
sat sa alarmom 16

aplikacija za pomoć 16

aplikacije

instaliranje 123
Java 123

audio snimci 58

B

biranje glasom 29

Bluetooth 103

adresa uređaja 105
bezbednost 104
fabrički postavljena lozinka 105
isključivanje 106
lozinka, terminološko
objašnjenje 105
povezivanje dva uređaja,
uparivanje 105

slušalice 121
uparivanje 105

brzo biranje 29

C

CD-ROM 107

Ć

ćaskanje 96

blokiranje 99
grupe 101
identifikator korisnika,
terminološko objašnjenje 100
povezivanje na server 97
slanje čet poruka 98
snimanje poruka 99
Vidite *ćaskanje*

D

data veze

detalji 108
indikatori 14
raskidanje 107

datum 16

dnevnik

brisanje sadržaja 38
filtriranje 38

DNS, servis imena domena,
terminološko objašnjenje 116
dodavanje teksta 57

E

e-mail 71

automatsko preuzimanje 76
otvaranje 76
podešavanja 80
preuzimanje iz poštanskog
sandučeta 75
prikazivanje priloga 76
udaljeno poštansko sanduče 75
van mreže 77

F

fiksno biranje 42

filmovi, muvee spotovi

autorski muvee 65
ekspres muvee 65

formati datoteka

.jad 123
.jar 123, 124
.sis 123
RealPlayer 62

G

galerija

- dodavanje datoteka u album 60
- gledanje slika i video snimaka 59
- kreiranje novog albuma 60
- raspoređivanje datoteka u albumima 60

glasovne komande 122

- pozivanje 30

glasovne komande (oznake) 122

govorna pošta 28

- preusmeravanje poziva na govornu poštu 120
- promena telefonskog broja 28

govorne poruke 28

H

hendsfri (slušalice)

- vidite *zvučnik*

I

imenik

- Vidite *kontakt kartice*

indikatori 14

Internet

- Videti *Veb*

Internet pristupne tačke (IAP)

- Vidite *pristupne tačke*

IP adresa, terminološko objašnjenje 116

isecanje teksta 70

isključiti zvuk 63

izrada rezervne kopije 19

J

Java

- Vidite *aplikacije*

K

kalendar

- alarm 84
- kreiranje stavki 84
- sinhronizacija PC Suite 85

kamera

- blic 47
- memorisanje video snimaka 53
- montaža videa 55
- podešavanja video rekordera 54
- podešavanje osvetljenja i boje 44, 46, 47, 53
- podešavanje parametara slike 47
- podešavanje parametara statične slike kamere 49
- režim „Kamera“ 14
- režim „Studio“ 13
- režim više snimaka 46
- samookidač 46

scene 47

- slanje slika 46
- video prečišće 54

keš, pražnjenje 91

ključevi za aktiviranje (sadržaja) 125

kodovi 117

- PIN kod 118
- PIN2 kod 118
- sigurnosna šifra 118
- šifra blokade

konferencijski poziv 29

kontakt kartice 40

- memorisanje DTMF sekvenci 36
- slanje 41
- ubacivanje slika 40

kontrola jačine zvuka 17

- u toku poziva 28, 31
- zvučnik 18

kopiranje

- kontakata između SIM kartice i memorije telefona 41
- tekst 70

L

lista poziva

- Vidite *dnevnik*

M

markeri 88

medija datoteke

brzo premotaj napred 63

formati datoteka 62

isključi zvuk 63

premotaj unazad 63

memorija

pražnjenje memorije 37

pregled utroška memorije 18

memorijska kartica 19

menadžer datoteka 18

meni, preuređivanje 24

montaža videa

autorski video snimci 55

dodavanje audio snimaka 55

dodavanje efekata 55

dodavanje prelaza 55

multimedijalne poruke 71

N

načini rada 24

O

odloži 16

osvetljaj

ekran 113, 122

P

pasivni režim rada 23

PC Suite

podaci kalendara 85

prebacivanje muzičkih datoteka

u memorijsku karticu 62

prebacivanje slika u PC računar 58

pregled podataka u

memoriji telefona 18

prenos medija datoteka 19

sinhronizacija 106

personalizacija 26

PIN kod 118

podešavanja

adapter za slušni aparat 121

Bluetooth veza 104

časkanje 97, 102

data veze 114

datum i vreme 117

ekran 113

ekran na poklopcu 122

fabrička podešavanja 112

jezik 112

kalendar 85

konfigurisanje 15

personalizovanje telefona 23

PIN kod 118

preusmeravanje poziva 120

pristupne tačke 115

pristupni kodovi 117

sertifikati 119

skrin sejver 113

slušalice 121

šifra blokade 118

UPIN kod 118

UPUK kod 119

zabrana poziva 121

podešavanja adaptera za

slušni aparat 121

podešavanja slušalica 121

podešavanja veze 114

podsetnica

Vidite *kalendar, alarm*

poklopac 12

poruke

e-mail 71

multimedijalne poruke 71

tekstualne poruke 71

poštansko sanduče 75

automatsko preuzimanje 76

povezivanja sa PC računarom

preko Bluetooth veze

ili USB kablom 106

povezivanja sa računarom 106

pozivi

birani brojevi 37

međunarodni 28

podešavanja 113

podešavanja

preusmeravanja poziva 120

prenos 36

primljeni 37

trajanje 37

prazan ekran

Vidite *pasivni režim rada*

pražnjenje memorije

podaci iz dnevnika 128

prečice

režim „Studio“ 45

Veb veza 87

prenos podataka iz drugog telefona 25

pristupne tačke 114

podešavanja 115

R

režim „Kamera“

podešavanje parametara slike 50

režimi

kamera 14

poklopac otvoren 12

poklopac zatvoren 12

studio 13

RSMMC, MMC kartica manjih dimenzija

vidite *Kratko uputstvo*

S

sat 16

alarm 16

podešavanja 17

scene

scene slika 48

video scene 48

sertifikati 119

servisni centar za tekstualne poruke

dodavanje novog 79

servisni zahtevi 67

SIM kartica

imena i brojevi 42

kopiranje imena i brojeva

u telefon 41

poruke 78

sinhronizacija 108

sis datoteka 123

slanje

kontakt kartice, vizitkarte 41

slike 46

video snimci 58

SMS centar, servisni centar
za kratke poruke 79

softver

prenos datoteke u Vaš uređaj 123

Š

šifra blokade 118

T

tekstualne poruke 71

teme 26

tonovi zvona

lični ton zvona 42

primanje u okviru

tekstualne poruke 74

trajanje dnevnika 38

U

udaljeno poštansko sandučje 75

umetanje teksta 70

UPIN kod 118

upravljanje autorskim pravima nad
digitalnim delima, DRM

vidite *ključevi za aktiviranje*

UPUK kod 119

USB kabl 106

USIM kartica

vidite *terminološko objašnjenje*
u kratkom uputstvu

USSD komande 67

V

Veb

pretraživač 87

pristupne tačke; vidite *pristupne tačke*

veze sa paketnim prenosom podataka 107

GPRS, terminološko objašnjenje 114

podešavanja 117

video plejer

Vidite *RealPlayer*

video poziv 30

odbacivanje 35

odgovaranje 35

video snimci 58

vreme 16

Z

zaštita autorskog prava

vidite *ključevi za aktiviranje*

zaštitna šifra

Vidite *šifra blokade*

zvuci

isključivanje tona zvona 35

snimanje zvuka 95

zvučnik 18